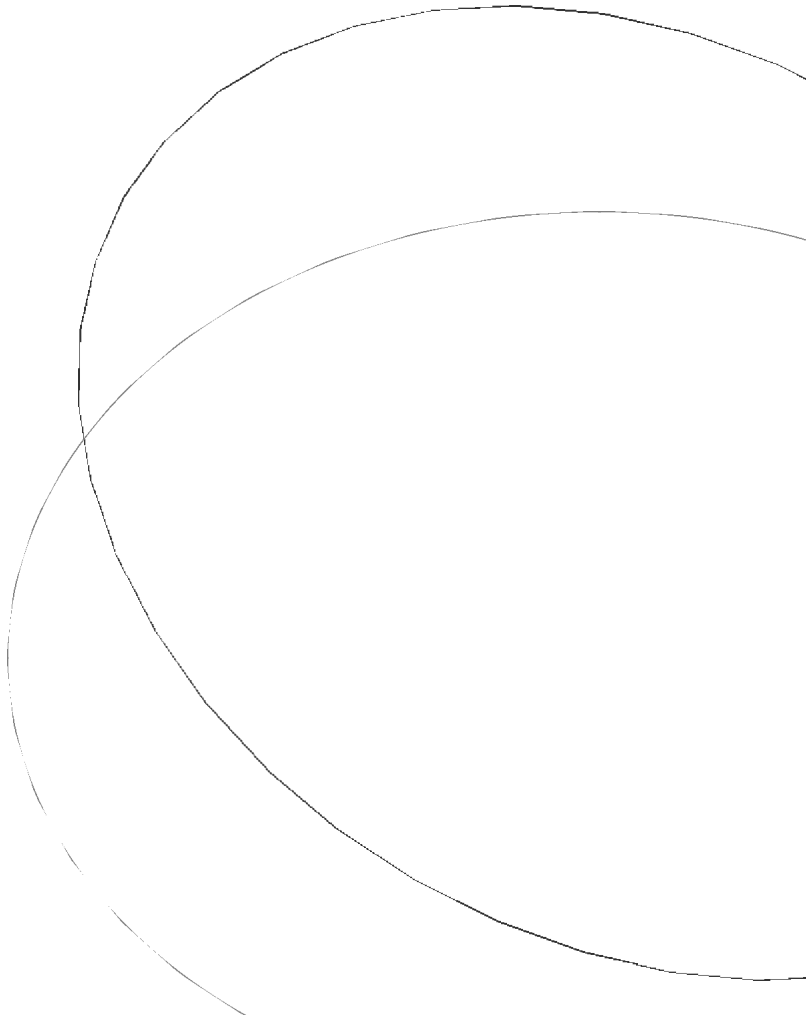

Aktuelle FN - spørgsmål

FNs 55.generalforsamling
Høsten 2000

Forord

Dette informasjonsheftet er utgitt av Utenriksdepartementet og inneholder aktuelle problemstillinger om de viktigste hovedemnene som vil bli drøftet under FNs 55. generalforsamling høsten 2000. Emnene er valgt med tanke på spørsmål som spesielt opptar Norge og blir belyst gjennom tre hoved-avsnitt.

Først gis det en generell bakgrunnsinformasjon, deretter skisseres den aktuelle situasjonen og til slutt omtales Norges holdning til vedkommende emne. Bortsett fra saker som behandles direkte i plenum, er sakene omtalt under den komiteen i Generalforsamlingen hvor de hører hjemme.

Resolusjonsforslagene introduseres først etter at arbeidet i Generalforsamlingens komiteer er kommet i gang. Disse vil normalt prege behandlingen av de enkelte spørsmålene. Når det gjelder avstemningsmønstrene som det vises til i heftet, gjøres det oppmerksom på at en medlemsstat har tre alternative stemmemåter overfor et resolusjonsforslag: for, mot eller avståelse. Hvis et avstemningsresultat gjengis som 70–10–20, betyr det at 70 land har stemt for, 10 mot, mens 20 avstod. Ytterligere nyansering av stemmegivningen foretas ofte gjennom stemmeforklaringer.

Den foreløpige dagsorden for FNs 55. generalforsamling er gjengitt som vedlegg i dette heftet. Det er imidlertid vanlig at flere saker kommer til før den endelige dagsordenen vedtas av Generalforsamlingen. Ytterligere opplysninger om FNs tidligere behandling av de ulike emnene er gitt i Stortingsmelding nr. 29 (1999–2000), «Om Noregs deltaking i den 54. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FNs 53. generalforsamling».

Heftet finnes på Internett: <http://www.ud.depno>.

Heftet er redigert av FN-seksjonen.

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Oslo, 7. august 2000

Innhold

Forord 3

I. Innledning 7

- a) De Forente Nasjoner 7
- b) Norge og FN 8

II. Saker som behandles direkte i plenum 13

- 1. Valgspørsmål 13
- 2. Medlemskapsspørsmål 13
- 3. Reform av FN-systemet 14
- 4. Reform av Sikkerhetsrådet 17
- 5. Styrking av FNs nødhjelpskoordinering 19
- 6. Bistand til minetiltak 20
- 7. Fredsprosessen i Midtøsten/Palestina-spørsmålet 22
- 8. Irak-spørsmålet 23
- 9. Kypros-spørsmålet 26
- 10. Bakgrunnen for konflikter og fremme av varig fred og bærekraftig utvikling i Afrika 29
- 11. Havrettsspørsmål 31
- 12. Den internasjonale domstolen for krigsforbrytelser begått i det tidligere Jugoslavia etter 1991 35
- 13. Den internasjonale domstolen for folkemord og andre alvorlige brudd på den internasjonale humanitærretten i Rwanda i 1994 36
- 14. USAs embargo mot Cuba 37
- 15. Situasjonen i Mellom-Amerika 38
- 16. Afghanistan-spørsmålet 39
- 17. Situasjonen i Bosnia-Hercegovina 41
- 18. Implementering av resultatene fra det sosiale toppmøtet i København (WSSD) 44

III. Saker som behandles i 1. komité 47

- 1. Nedrustning og rustningskontroll 47
  - a) Kjernevåpenspørsmål 47
  - b) Biologiske og kjemiske våpen 49

- c) Håndvåpen 50
- d) Konsolidering av fred gjennom praktiske nedrustningstiltak 52

IV. Saker som behandles i 2. k omité 55

- 1. Handel og utvikling 55
- 2. Utviklingsfinansiering 57
- 3. Den tredje FN-konferansen om de minst utviklede land 58
- 4. Utviklingslandenes gjeldskrise 59
- 5. Bosettingsspørsmål 62
- 6. Oppfølging av FNs konferanse om miljø og utvikling 63
- 7. Klimakonvensjonen 65
- 8. Gjennomføring av Konvensjonen for å bekjempe forørkning 67
- 9. Konvensjonen om biologisk mangfold 68
- 10. FNs bistandsvirksomhet 70

V. Saker som behandles i 3. k omité 73

- 1. Menneskerettighetsspørsmål 73
- 2. FNs høykommissær for flyktninger 76
- 3. Avskaffelse av rasediskriminering 79
- 4. Narkotikaspørsmål 80
- 5. Spørsmål vedrørende kvinners stilling 81
- 6. Fremme og beskyttelse av barns rettigheter 84

VI. Saker som behandles i 4. k omité 87

- 1. Palestinske flyktninger – UNRWA 87
- 2. FNs fredsbevarende operasjoner 88
- 3. Øst-Timor 90

VII. Saker som behandles i 5. k omité 93

- 1. FNs finansielle situasjon 93
- 2. Programbudsjettet for 2000-2001 94
- 3. Bidragsskalaen 96
- 4. Finansiering av FNs fredsbevarende operasjoner 98

VIII. Saker som behandles i 6. k omité 101

- 1. FNs folkerettskommisjon 101
- 2. Etablering av en permanent internasjonal straffedomstol 102

3. Spesialkomiteen for FN-pakten og styrking av organisasjonens rolle 103
4. Tiltak for å eliminere internasjonal terrorisme 105

IX. Vedlegg 107

1. Foreløpig dagsorden for FNs 55. generalforsamling 107
2. FNs medlemsland og bidragsskalaen 127
3. Programbudsjettet 2000 - 2001 135
4. FN-familien 137
5. Forkortelser 139

I. Innledning

a) De Forente Nasjoner

De Forente Nasjoners Pakt ble underskrevet i San Fransisco 26. juni 1945 av 50 nasjoner, deriblant Norge. FN trådte formelt i virksomhet 24. oktober 1945. FN-pakten opprettet seks hovedorganer:

– I Generalforsamlingen deltar alle medlemsstatene.

Generalforsamlingen er FNs politiske hovedorgan som behandler en rekke viktige saker og konfliktområder som settes på Generalforsamlingens dagsorden. I tillegg behandler den valg- og medlemskaps spørsmål.

Forsamlingen møter normalt til sesjon i perioden september–desember, men kan utover dette innkalles til ekstraordinær sesjon.

– Sikkerhetsrådet består av 15 medlemmer, derav fem faste: Frankrike, Kina, Russland, Storbritannia og USA. De ti øvrige medlemmene velges for en toårsperiode. Sikkerhetsrådets hovedansvar er å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet. For gyldig vedtak kreves ni positive stemmer, samt at ingen av de fem faste medlemmene stemmer mot (nedlegger veto). Sikkerhetsrådet kan innkalles til enhver tid, og dets vedtak er bindende for medlemsstatene. Norge har vært medlem av Sikkerhetsrådet i tre perioder, 1949–50, 1963–64 og 1979–80, og stiller som kandidat for perioden 2001–02.

– Det økonomiske og sosiale rådet (ECOSOC) har 54 medlemmer valgt for en treårsperiode etter en geografisk fordelingsnøkkel mellom de fem regionene. Norge var sist medlem av ECOSOC i treårsperioden 1993–1995, og er valgt inn for en ny periode i 1999–2001. ECOSOC er FNs fremste organ når det gjelder behandlingen av økonomiske og sosiale spørsmål i videste forstand. Rådet trer sammen én gang i året. Sesjonen er delt inn i ulike segmenter, hvorav et høynivåsegment med deltakelse på ministernivå. ECOSOC behandler samarbeidet i en rekke kommisjoner og organisasjoner og søker å koordinere arbeidet som foregår i disse. Saker som er behandlet i ECOSOC sendes til Generalforsamlingen for endelig vedtak.

– Tilsynsrådet har som hovedoppgave å overvåke territorier som er underlagt FNs tilsyn i henhold til Paktens kapittel 12. Alle disse områdene er nå blitt selvstendige etter at stillehavsøya Palau ble opptatt som FNs 185. medlemsnasjon i 1994.

– Den internasjonale domstolen, som har sitt sete i Haag, har 15 medlemmer valgt av Generalforsamlingen og Sikkerhetsrådet for ni år. Jens Evensen var siste norske medlem av domstolen i perioden 1986–1994.

– Sekretariatet ledes av Generalsekretæren, som velges av Generalforsamlingen etter anbefaling fra Sikkerhetsrådet for en periode på fem år. Trygve Lie var FNs første generalsekretær. Den nåværende Generalsekretær, Kofi Annan, ble valgt på den 51. generalforsamling høsten 1996.

b) Norge og FN

Stadig flere av de problemer vi står overfor er av global karakter og kan bare finne sin løsning innenfor globale rammer. Løsninger på de utfordringer som nasjonalstatene i dag står overfor må i økende grad søkes gjennom multilaterale forhandlinger og avtaler. FN er den eneste mellomstatlige organisasjon med globalt mandat, global oppslutning og et bredt, flerfaglig ansvarsområde. Dette gir organisasjonen en unik posisjon som arena for behandling av viktige spørsmål for vår felles framtid.

FN har helt siden organisasjonens tilblivelse vært en hjørnestein i norsk utenrikspolitikk, og regjeringen legger opp til at Norges sterke FN-engasjement og betydelige frivillige bidrag til FN-systemet videreføres. Norge arbeider for et sterkt og handlekraftig FN som hovedgrunnlag for en internasjonal rettsorden og et verdensomspennende sikkerhetssystem. Fra norsk side støtter vi sterkt opp om det pågående arbeidet med å reformere og effektivisere FN. Vi har i denne forbindelse understreket behovet for et bedre samsvar mellom de oppgaver som FN pålegges og de ressurser som medlemslandene er villige til å stille til FNs disposisjon. Som ledd i reformarbeidet har vi pekt på behovet for bedret koordinering både mellom de ulike aktørene i FN-systemet og mellom FN og Bretton Woods-institusjonene.

Norge går inn for å styrke FNs evne til å fremme en bærekraftig utvikling med vekt på fattigdomsreduksjon. Vi anser FN som et viktig instrument for å sikre økonomisk og sosial utvikling i verdens fattigste land.

Norge støtter aktivt opp om styrkingen av FNs kapasitet til å forebygge konflikter og håndtere kriser, såvel som styrkingen av FNs rolle i ulike fredsprosesser. FNs fredsbevarende operasjoner er et viktig instrument i FNs freds- og sikkerhetsarbeid, og Norge har vært en viktig bidragsyter til disse styrkene.

Demokratiutvikling og respekt for menneskerettighetene er sentrale mål for Norges utenriks- og utviklingspolitikk, og Norge arbeider aktivt for å styrke FNs rolle på disse områdene.

I kjølvannet av Rio-konferansen om miljø og bærekraftig utvikling i 1992, har det vært avholdt en rekke konferanser om ulike tema i form av spesialsesjoner under Generalforsamlingen. Disse har understreket Generalforsamlingens rolle som en normgivende arena og bidratt til å løfte ulike tema som sosiale spørsmål, helse, befolkning, likestilling og bosetting opp på den internasjonale dagsorden.

Norge betaler 0.61 pst. både til FNs regulære budsjett og til budsjettene for FNs fredsbevarende styrker. Norges fastsatte bidrag til FN er imidlertid svært små sammenliknet med våre frivillige bidrag. I 1999 var Norges fastsatte bidrag til FN på til sammen om lag 160 millioner kroner. De frivillige bidragene til FN-systemet (unntatt Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene) beløp seg til 3.3 milliarder kroner. Dette omfatter både generelle og øremerkede bidrag. Når det gjelder FNs fond og programmer er Norge blant de aller største bidragsyterne også i absolutte tall.

Alle FNs medlemsland er representert i **Generalforsamlingen**. Pr. 14. september 1999 har FN 188 medlemmer. Hvert land har én stemme og like rettigheter for øvrig. Mens Sikkerhetsrådet kan vedta bindende pålegg, kan Generalforsamlingen bare vedta anbefalinger til medlemslandene.

Sikkerhetsrådet har hovedansvaret for å opprettholde og sikre freden. Her har de fem faste medlemmene spesielle rettigheter og et særlig ansvar som kommer til uttrykk i vetoretten. Norge oppfordrer de fem faste medlemmene til å utøve denne retten med stor tilbakeholdenhet, slik at Sikkerhetsrådet kan virke som et mest mulig effektivt organ.

På begynnelsen av 1990-tallet var det forventninger om at Sikkerhetsrådet etter den kalde krigens opphør kunne spille den nøkkelrollen for å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet som Rådet var tiltenkt i 1945. Ikke minst Kosovokrisen viste at vetoretten fremdeles er høyst reell og kan blokkere vedtak og hindre Rådets effektivitet, slik tilfellet var under den kalde krigen. Under FNs 47. generalforsamling tok de alliansefrie landene initiativet til en resolusjon som tar til orde for å studere spørsmålet om Sikkerhetsrådets størrelse og sammensetning. Norge støtter en mindre utvidelse av Rådet og enkelte endringer i sammensetningen for å øke legitimiteten, men det er samtidig viktig at det ikke blir for stort slik at Sikkerhetsrådets effektivitet opprettholdes.

Generalsekretæren har en sentral plass i FN-systemet. Det har vært og vil fortsatt være norsk politikk å støtte opp om hans uavhengige stilling. Samtidig legger en vekt på at Generalsekretærens initiativ og opptreden må være realistisk og ikke virke splittende innenfor organisasjonen. Generalsekretæren må gis fullmakter til å disponere sekretariatets ressurser innenfor gitte rammer uten å bli detaljstyrt av medlemslandene. Generalsekretæren har tatt initiativ til viktige debatter, bl.a. når det gjelder stater versus individets rettigheter.

I FNs mange **særorganisasjoner** foregår det et utstrakt normgivende arbeid. Det ytes faglig bistand innenfor organisasjonenes kompetanseområde. Dette er av stor verdi både for de enkelte land og for verdenssamfunnet som helhet. Særorganisasjonene er frittstående med egne generalkonferanser, statutter og finansieringsordninger. Norge har gått inn for at særorganisasjonene bør konsentrere seg om sine faglige oppgaver innen sine respektive områder og at utenforliggende politiske stridsspørsmål henvises til behandling i FNs politiske hovedorgan, Generalforsamlingen. En for sterk politisering av særorganisasjonene vil kunne svekke det arbeidet disse utfører og undergrave tilliten til FN-systemet.

FNs mange **fond og programmer** er underlagt Generalforsamlingen og Generalsekretæren samt ECOSOC, men har ofte egne styrever. De arbeider med utviklingshjelp, humanitær bistand og miljøspørsmål, og forvalter størstedelen av de frivillige bidragene til FN.

Mens øst/vest-konfrontasjonen i FN nå er historie, har arbeidet i FN de senere årene vært preget av fortsatte motsetninger mellom industrilandene og utviklingslandene. En rekke innflytelsesrike utviklingsland går imidlertid inn for samarbeid og kompromisser. I denne situasjonen er det viktig at Norge legger vekt på å bygge bro mellom de ulike synspunktene og motsetningene.

EU-landene framstår i økende grad som en samlet maktfaktor i FN. Etter at Sverige og Finland ble medlemmer av EU, har de tre nordiske EU-medlemmene i stadig større grad koordinert sine synspunkter på FN-spørsmål gjennom det politiske EU-samarbeidet. Det nordiske samarbeidet har imidlertid fortsatt stor betydning, særlig i særorganisasjonene, fond og programmer. Norge satser på å opprettholde og styrke den fellesnordiske profilen der dette er naturlig. Spesielt innenfor reformarbeidet i FN spiller det nordiske samarbeidet en betydelig rolle. Norge har et nært samarbeid med EU-landene i FN-spørsmål og slutter seg tidvis til EU-innlegg.

Norge deltar videre i JUSCANZ-samarbeidet (Japan, USA, Australia, New Zealand, Canada, Sveits og Norge). Dette samarbeidet er av uformell karakter og består hovedsakelig av informasjons- og meningsutveksling på det økonomiske og sosiale området. Vestlige lands kandidaturer drøftes innen Vest-gruppen, som i hovedsak består av OECD-landene.

II. Saker som behandles direkte i plenum

1. Valgspørsmål

(Dagsordenspunkt 4-6 og 15-17)

Generalforsamlingen velger president for sesjonen, 21 visepresidenter, samt komitéformenn, viseformenn og rapportører for Generalforsamlingens seks komiteer. Likeså skal det velges medlemmer til forskjellige råd og styrer, bl.a. Sikkerhetsrådet og Det økonomiske og sosiale råd (ECOSOC).

Ved valg er det allerede fastlagt hvor mange medlemmer som skal velges fra de forskjellige regionene. Siden høsten 1978 har Generalforsamlingen fått en geografisk fordeling av ledelsen i komiteene. Dette innebærer at to formannsstillinger nå går til den afrikanske gruppen, en til den asiatiske gruppen, en til Øst-Europa, en til Latin-Amerika og en til Vest-Europa og andre «vestlige» stater (WEOG-gruppen).

De enkelte geografiske gruppene blir normalt enige seg imellom om hvilke land som skal velges. Ved enighet innen gruppen støttes kandidatene normalt av de andre gruppene. Hvis ikke gruppen blir enig og det er flere kandidater, er avstemningsresultatet ofte ikke gitt på forhånd. Geografisk fordeling gjelder ved de fleste andre valgene. Generalforsamlingens president velges også etter tur blant de geografiske gruppene. Norge hadde presidentvervet i 1970 ved daværende ambassadør Edvard Hambro.

Den 54. generalforsamlingen valgte Namibias utenriksminister Theo-Ben Guriab til president. Ved åpningen nedsetter Generalforsamlingen en fullmaktskomité som skal gjennomgå de enkelte delegasjonenes fullmakter.

2. Medlemskapsspørsmål

(Dagsordenspunkt 19)

Nye medlemmer til FN velges av Generalforsamlingen etter anbefaling av Sikkerhetsrådet. Siden 1991 har hele 26 stater blitt opptatt som nye medlemmer av De forente nasjoner. Dette skyldes hovedsakelig oppløsningen av det tidligere Sovjetunionen og det tidligere Jugoslavia. Republikken Kiribati, republikken Nauru og kongedømmet Tonga ble tatt opp som nye medlemmer av FN under den 54. generalforsamlingen. FN har dermed 188 medlemsland.

Norges holdning

Når det gjelder spørsmål om medlemskap i FN, følger Norge «universalitetsprinsippet»: Alle suverene stater har rett til å være medlem av FN og FNs særorganisasjoner, og til å møte der med sine representanter. En medlemsstat bør ikke utelukkes fra organisasjonen eller fra deltakelse i dens virksomhet med mindre det foreligger klar hjemmel for dette i FN-pakten. Norge vil stemme for medlemskap for alle stater som er selvstendige etter folkeretten.

Norge vil ikke kunne stemme for forslag om utelukkelse eller suspensjon som ikke er hjemlet i FN-pakten. Norge gikk derfor mot en faktisk suspensjon av Sør-Afrika høsten 1974 da den sørafrikanske delegasjonen ikke fikk godkjent sine fullmakter. Sør-Afrika gjeninntok sin plass som fullverdig medlem av FN 23. juni 1994 på en gjenopptatt sesjon av 48. generalforsamling.

3. Reform av FN-systemet

(Dagsordenspunkt 61)

Bakgrunn

Generalsekretær Kofi Annan presenterte i 1997 det mest omfattende reformprogrammet for FN i organisasjonens historie. Hensikten var å effektivisere FN og gjøre systemet bedre egnet til å møte de nye globale utfordringene. I dette perspektivet la Generalsekretæren vekt på å styrke FNs evne til å forebygge konflikter, styrke innsatsen på menneskerettighetsområdet og på at de ulike FN-institusjoner måtte opptre mer enhetlig. Reformforslagene omfattet både tiltak som Generalsekretæren på selvstendig grunnlag hadde fullmakt til å gjennomføre og forslag som krevde samtykke fra medlemslandene.

Under 52. generalforsamling fikk Generalsekretæren politisk støtte til sine interne administrative reformtiltak, slik som bedre integrering av FNs virksomhet på landnivå (bl.a. gjennom et eget felles rammeverk, UNDAF), opprettelse av en egen utviklingsgruppe (UNDG) i New York og reduksjon av FNs administrative utgifter.

Derimot var det vanskeligere for Generalsekretæren å vinne tilslutning til reformtiltak som krevde mellomstatlig godkjenning. Han fikk likevel støtte for å endre FN-sekretariatets lederstruktur gjennom opprettelse av stillingen visegeneralsekretær (som nå innehas av kanadieren Louise

Frechette), opprettelse av kontoret for den humanitære nødhjelpskordinator (OCHA) og opprettelse av en egen utviklingskonto. Enkelte reformforslag er gjenstand for fortsatte forhandlinger, slik som omlegging av budsjettprosessen og ny personellforvaltning. Enkelte forslag, som opprettelse av en egen ministerkommisjon, nedkutting av Generalforsamlingens sesjoner, opprettelse av et rullerende kredittfond, nye oppgaver for Tilsynsrådet og tidsavgrensning for nye initiativer, møtte slik motstand at de ble lagt på is.

Den aktuelle situasjonen

Den 54. generalforsamlingen viser fortsatt reformtrettethet når det gjelder ytterligere tiltak. Det var vanskelig å få framgang i forhandlingene om tiltak som krever medlemslandenes samtykke. Dette kom til syne bl.a. i spørsmålet om reformer på miljø- og bosetningsområdet. Daværende miljøvernminister Fjellanger hadde spilt en sentral rolle i den såkalte Tøpfer-gruppen (ledet av UNEPs eksekutivdirektør, Klaus Tøpfer), som hadde utarbeidet flere reformforslag. Utviklingslandene er skeptiske til flere av forslagene, f.eks. etablering av en Environmental Management Group (EMG) og samordning av sekretariatene til de globale miljøkonvensjoner (klima, biodiversitet og forørkning). Utviklingslandene er videre skeptiske til Generalsekretærens ønsker om resultatbasert budsjettstyring og nye personellreformer og ser med mistro på iverksettelsen av utviklingskontoen.

Samtidig er det gjennomført en rekke positive tiltak. Den 53. generalforsamlingen vedtok en resolusjon om treårsgjennomgangen av FNs bistandsvirksomhet. Dette ga FN-sekretariatet et sterkt mandat for oppfølging av tidligere vedtak om FNs rammeverk på landnivå (UNDAF), harmonisering og forenkling av regelverk og prosedyrer for økt samarbeid med andre aktører i utviklingshjelpen. I et slikt perspektiv er det positivt at flere av FNs særorganisasjoner, slik som WHO, ILO, UNIDO og FAO, har iverksatt omfattende interne reformer og søker å knytte seg sterkere til de nye samordnings-mekanismene i FN-systemet. FN og andre aktører som WTO, Verdensbanken og IMF er også kommet tydeligere med i den internasjonale debatten om utvikling. Dette gjelder spesielt i forholdet til Verdensbankens nye rammeverk for bedre samordnet utviklingsbistand (CDF).

Reformdebatten preges av uenighet mellom nord og sør. Flere utviklingsland frykter at reformene vil lede til et svekket FN-engasjement på utviklings-

området. Det at enkelte sentrale medlemsland ikke har gjort opp for sin gjeld til FN og at flere industriland er svært restriktive i budsjettspørsmål, har nok virket ugunstig på forhandlingsatmosfæren. Landene har også vært skeptiske til at FN skal bruke mer regulære midler til konfliktforebygging og humanitær bistand.

FNs Tusenårstoppmøte skal finne sted 6.–8. september 2000 og vil fokusere på FNs rolle for å trygge internasjonal fred og sikkerhet, fattigdomsbekjempelse, menneskerettigheter og styrking av FN i det nye århundre. Dette toppmøtet vil bli avholdt i forkant av 55. generalforsamling. Det forventes deltakelse av statsledere og/eller regjeringssjefer. Generalsekretæren har utarbeidet en egen «Tusenårs-rapport» som vil utgjøre grunnlaget for diskusjonen under Toppmøtet.

Norges holdning

Norge har engasjert seg sterkt for å reformere FN-systemet. Norges engasjement på dette området kom til uttrykk gjennom en egen stortingsmelding om FN-reformer (St.meld. nr. 43, 1996–97), som et samlet Storting sluttet seg til. Vårt utgangspunkt er at bedre administrative rutiner og økt samarbeid og samordning mellom FN-institusjonene vil frigjøre ressurser, som igjen vil bli brukt til utviklingsformål. Et bedre fungerende FN-system vil også være bedre rustet til å møte de utfordringer som globaliseringen representerer.

Norge er opptatt av å motvirke uenigheten mellom nord og sør omkring FN-reformer. Vi har understreket at vi ikke betrakter innsparinger som et mål i seg selv, og at vi deler det felles målet om et styrket FN-system. Vi legger derfor stor vekt på å samle bredest mulig oppslutning for å få gjennomført allerede vedtatte reformvedtak og bidra aktivt til samlende løsninger på utestående spørsmål, slik som på miljø- og bosettingsområdet.

Reform av særorganisasjonene gis høy prioritet fra norsk side. I denne sammenhengen er vi også opptatt av å støtte opp om reformprosessene i de enkelte særorganisasjonene, bl.a innen WHO.

Behovet for økt samordning gjelder ikke bare for FN-systemet. Norge er opptatt av at både FN-systemet, andre multilaterale organisasjoner og giverland styrker sin koordinering for bedre å kunne møte mottakerlandenes behov. FNs samarbeid med Bretton Woods-institusjonene og ikke minst Verdensbanken står sentralt her.

4. Reform av Sikkerhetsrådet

(Dagsordenspunkt 60)

Bakgrunn

Sikkerhetsrådet består av fem faste medlemmer (Frankrike, Kina, Russland, Storbritannia og USA) og ti ikke-faste medlemmer, hvorav fem velges av Generalforsamlingen hvert år for en toårsperiode. Sikkerhetsrådet ble i 1963 utvidet fra 11 til 15 medlemmer. Resolusjonen trådte først i kraft i 1965, da to tredjedeler av FNs medlemsland, inkludert Sikkerhetsrådets fem faste medlemmer, hadde ratifisert paktendringen. Utvidelsen kom som en følge av at antallet medlemsland i FN hadde økt betraktelig. Spørsmålet om en ny utvidelse av Sikkerhetsrådet ble tatt opp av India allerede i 1980. I 1993 nedsatte Generalforsamlingen en arbeidsgruppe for å vurdere alle sider ved spørsmålet om utvidelse av medlemstallet i Sikkerhetsrådet og andre relaterte spørsmål, herunder Rådets arbeidsmetoder og forholdet til de øvrige medlemsland.

Den aktuelle situasjonen

Arbeidet i den åpne arbeidsgruppen har vært preget av meget stor avstand i synet på hvordan en utvidelse av Sikkerhetsrådet bør skje. Selv om det råder bred enighet om behovet for en utvidelse av Sikkerhetsrådet, står landene fortsatt langt fra hverandre både når det gjelder størrelsen på et utvidet Sikkerhetsråd og om en slik utvidelse skal omfatte både faste og ikke-faste plasser.

Mens De alliansefrie landene (NAM) opererer med et antall på 25 medlemmer som et minimum for et utvidet Sikkerhetsråd, har USA og Russland gitt uttrykk for at de ikke kan akseptere et Sikkerhetsråd med mer enn 21 medlemmer. Det kan nå synes som USA er villig til å vurdere en noe større utvidelse.

Mens land som USA, Tyskland, Japan og Storbritannia ønsker en utvidelse av antallet faste plasser, motsetter land som Italia og Pakistan seg aktivt en slik utvidelse og hevder at dette vil øke den eksisterende ubalansen og fungere udemokratisk. NAM-landene går inn for en utvidelse av bare ikke-faste plasser, dersom det ikke blir mulig å oppnå enighet om hvilke nye land som skal få fast plass. Til tross for dette er en stor gruppe medlemsland innstilt på at Sikkerhetsrådet skal utvides med både faste og ikke-faste plasser.

I spørsmål knyttet til arbeidsmetodene har det etter hvert avtegnet seg større enighet om behovet for styrket transparens og bedre konsultasjonsmekanismer, særlig mellom Rådet og de troppebidragsytende land. Her er det allerede gjennomført reformer.

Vetoretten er omstridt, både for eksisterende og eventuelt nye faste medlemmer av Sikkerhetsrådet. Selv om vetoretten brukes sjelden, ble den for eksempel brukt da Kina stanset forlengelse av mandatet til FN-operasjonen UNPREDEP i Makedonia. Trusselen om vetoretten vil alltid være til stede i forbindelse med forhandlinger i Sikkerhetsrådet.

Det blir vanskelig å nå fram til enighet. Generalforsamlingen har vedtatt en resolusjon om at alle beslutninger om reform og utvidelse av Sikkerhetsrådet må fattes med to tredjedels flertall av alle FNs medlemsland. Vedtaket kom som resultat av et initiativ fra de landene som er motstandere av nye faste medlemmer i Sikkerhetsrådet.

Norges holdning

Norge legger vekt på at en utvidelse skal styrke Sikkerhetsrådets legitimitet, uten at effektiviteten svekkes. Fra norsk side har man også søkt å bidra til kompromissløsninger. Vi har derfor gått inn for en utvidelse til i alt 23 medlemmer, inkludert faste plasser for Tyskland, Japan og de tre regionene Afrika, Asia og Latin-Amerika. Norge går videre inn for at landene i hver av disse tre regionene kan inviteres til å foreslå hvordan dette faste setet skal fylles. Vi har notert oss at de afrikanske landene ønsker seg en rotasjonsordning mellom stormaktene i regionen. Vi håper at også de andre regionale gruppene vil kunne komme fram til omforente ordninger for faste plasser. Det er imidlertid klart at vedtak om utvidelse og sammensetning av Sikkerhetsrådet må fattes av Generalforsamlingen. Norge har i tillegg gått inn for at tre ikke-faste plasser blir fordelt på regionene Afrika, Asia og Latin-Amerika.

I spørsmålet om vetoretten oppfordrer vi de faste medlemmene til å begrense bruken mest mulig. Vi går inn for en nærmere utredning av spørsmålet om begrensning av vetoretten til særlig viktige saker.

Norge er tilfreds med de framskrittene som er gjort i spørsmålet om Sikkerhetsrådets arbeidsform, men mener at enda mer kan gjøres med hensyn til åpenhet. Vi mener også at land som yter store humanitære bidrag bør få delta i konsultasjoner med Sikkerhetsrådet om multifunksjonelle operasjoner.

5. Styrking av FNs nødhjelpskoordinering

(Dagsordenspunkt 20)

Bakgrunn

Den 54. generalforsamlingen behandlet Generalsekretærens rapport om koordinering av humanitær bistand, samt en rekke spørsmål knyttet til situasjonen i enkeltland og regioner som er utsatt for krig eller naturkatastrofer. I tillegg drøftet en spørsmål omkring finansiering av FNs nødhjelpskoordinator (ERC) og hans kontor (OCHA). Fra norsk side, som fra andre vestlige land, uttrykte en støtte til styrket FN-koordinering av nødhjelpsarbeidet. En la stor vekt på arbeidet for å få til bedre overganger mellom nødhjelps- og utviklingsarbeid. Utviklingslandene var opptatt av at den humanitære bistanden ikke må gå på bekostning av, men komme i tillegg til utviklingshjelp. I 1999 ble ECOSOCs humanitære segment arrangert for andre gang, med sikte på å øke medlemslandenes innsikt og deltakelse i arbeidet for å koordinere FNs innsats på det humanitære området. Medlemslandene uttrykte støtte til videreføring av det humanitære segmentet, samt støtte til de konklusjonene som ble vedtatt.

Den aktuelle situasjonen

FNs 55. generalforsamling vil behandle Generalsekretærens rapport om koordinering av humanitær bistand. Konklusjonene fra sommerens ECOSOC og det humanitære segmentet vil sannsynligvis bli drøftet. I den anledning vil ett element være vurdering av ECOSOCs humanitære segment som redskap for å sikre medlemslandenes innsikt i og innflytelse på FNs arbeid for å koordinere humanitære saker. Problemstillinger omkring koordinering av bistand til internt fordrevne vil være sentrale. På naturkatastrofeområdet vil oppfølgingen av IDNDR (det internasjonale tiåret for reduksjon av naturkatastrofer), ISDR, med vekt på koordinering av assistanse, være en viktig sak.

Situasjonen for finansiering av OCHA har bedret seg noe i løpet av de siste par år, idet overføringene fra FNs regulære budsjett har økt. I tillegg utstedte OCHA tidlig i 2000 en appell til medlemslandene om finansiering av organisasjonen. Responsen på appellen har vært god, men det er fortsatt relativt få land som bidrar.

Norges holdning

Norge er en av de største bidragsyterne til FNs humanitære arbeid og en sterk støttespiller for FNs nødhjelpskordinator og hans kontor. Fra norsk side deltar man aktivt i debattene omkring overgangen fra nødhjelp til utvikling og bistand til internt fordrevne, og legger vekt på styrking av FNs koordinerende rolle. Det vurderes som viktig å sette den humanitære bistanden inn i en strategi for å forebygge konflikt og fremme arbeidet for gjenoppbygging og forsoning. I den forbindelse er det sentralt å få til gode nok institusjonelle koblinger for å sikre at utviklingsaktørene engasjeres på et tidlig tidspunkt. Fra norsk side vil vi understreke landenes felles ansvar på dette viktige feltet gjennom vektlegging av den multilaterale dimensjonen og styrking av FNs rolle. Med utgangspunkt i dette vil vi fra norsk side fortsatt gå inn for at en større del av OCHAs virksomhet blir finansiert over FNs regulære budsjett.

ECOSOCs humanitære segment vurderes som en verdifull anledning til å drøfte og skape enighet omkring styrking av FNs koordinerende rolle på det humanitære feltet. Fra norsk side legges det vekt på at konklusjonene fra det humanitære segmentet er operasjonelle. Generalforsamlingen bør notere konklusjonene og eventuelt drøfte videre problemstillinger som følger av dem i de tilfellene der det er naturlig.

6. Bistand til minetiltak

(Dagsordenspunkt 47)

Bakgrunn

Konvensjonen om forbud mot antipersonellminer (Minekonvensjonen), som ble framforhandlet i Oslo i 1997, trådte i kraft 1. mars 1999. Det første statspartsmøtet ble avholdt i Maputo, Mosambik, i mai 1999. Et internasjonalt forbud mot antipersonellminer har vært et sentralt tema i FNs generalforsamling de siste årene. Norge har også vært aktiv i utformingen av og medforslagsstiller til resolusjonen om minetiltak framlagt av EU-formannskapet. Resolusjonen legger opp til en helhetlig og integrert tilnærming til de humanitære, sosiale og utviklingsmessige problemer og hindringer som følger av antipersonellminer. Fra norsk side arbeidet en i forhandlingene for en tettere kobling til Minekonvensjonen, men land som Egypt, Cuba, Libya m.fl. som ikke har undertegnet Konvensjonen motsatte seg formuleringer

som kunne oppfattes som en uforbeholden aksept av denne. Man lyktes imidlertid i å komme fram til en tekst som vil fungere som et godt grunnlag for minetiltak i regi av FN og annen internasjonal innsats. Koordinering, betydningen av nasjonalt eierskap og nasjonale institusjoner stod sentralt. Resolusjonen 54/191 ble vedtatt ved konsensus.

Den aktuelle situasjonen

Minekonvensjonen forbyr bruk, lagring, produksjon og overføring av anti-personellminer og påbyr destruksjon av slike miner. Samtidig oppfordrer den til samarbeid mellom statspartene for oppfyllelse av Konvensjonens krav. Ved utgangen av april 2000 hadde 94 land ratifisert og 43 land undertegnet. I kjølvannet av vedtaket av Konvensjonen fulgte også løfter fra flere land om å yte midler over en femårsperiode til minetiltak for å legge grunnlaget for å realisere Konvensjonens målsettinger. De intersesjonelle ekspertmøtene innen rammen av Konvensjonen, som startet opp i 1999, åpner for bred deltakelse av stater, inklusive de som ikke har undertegnet eller ratifisert, og frivillige organisasjoner i koordineringsbestrebelse og arbeid rettet inn mot praktisk implementering.

FN er en viktig aktør i det internasjonale minearbeidet både som faglig premissleverandør, koordinator og som en aktiv deltaker i ulike prosjekter i minerammede land. Mineprogrammer er vanskelige og sårbare i situasjoner med krig og konflikt, humanitære programmer er av stor viktighet når kamper er over og fredsavtaler inngås slik at flyktninger og fordrevne kan vende tilbake i sikkerhet. Særlig er mineryddingsprogrammer avgjørende for at krigsrammede befolkninger kan begynne arbeidet for gjenoppbygging og nytt livsgrunnlag.

Norges holdning

Norge ratifiserte Konvensjonen i juli 1998 og har avgitt den første rapporten til FN om gjennomføringen av den. Norge ønsker å bidra til at Konvensjonen får så bred støtte som mulig. Etter norsk syn er Konvensjonens humanitære målsettinger av største viktighet. En er godt i gang med å iverksette løftet som ble gitt på undertegningskonferansen i Ottawa i desember 1997 om å bidra med tilsvarende 120 mill USD over fem år. Norge bidro i 1988 med ca. 190 mill. NOK og i 1999 med ca. 182 mill. NOK til mineprogrammer inklusive

tiltak for å fremme Konvensjonens universalisering, minebevisstgjøring og risikoreduserende tiltak, minerydding, bistand til behandling av mineofre, rehabilitering og integrering i samfunnet. En stor del av midlene kanaliseres gjennom frivillige organisasjoner, Det internasjonale Røde Kors og FN-systemet, herunder WHO, UNICEF og UNDP. Norge tok initiativ til og var de to første årene formann for Mine Action Support Group i NY. Gruppen består av giverland i nær kontakt med FN.

7. Fredsprosessen i Midtøsten/Palestina-spørsmålet

(Dagsordenspunkt 40 og 41)

Midtøsten-konflikten er blitt behandlet i FN helt siden Palestinaspørsmålet ble brakt inn for verdensorganisasjonen i 1947 av mandatmakten Storbritannia. 29. november 1947 vedtok Generalforsamlingen resolusjon 181 (II), den såkalte delingsresolusjonen, som anbefalte opprettelsen av en jødisk og en arabisk stat i mandatområdet Palestina. Jerusalem ble forutsatt å ha internasjonal status. Jødene godtok i prinsippet dette, men araberne avviste denne løsningen og erklærte krig da staten Israel ble opprettet 14. mai 1948. Helt siden den gang har Midtøsten vært et urolig område.

I 1993 kom det et gjennombrudd i fredsbestrebelsene da israelerne og palestinerne undertegnet en prinsipperklæring der en uttrykte en målsetting om å forhandle ferdig alle vanskelige spørsmål innen fem år. Senere har partene undertegnet flere avtaler, men fortsatt skal en lang rekke vanskelige spørsmål avklares i de såkalte sluttstatusforhandlingene.

Sluttstatusforhandlingene mellom palestinerne og israelerne vil ha som målsetting å komme fram til en permanent fredsavtale, med internasjonale garantier mellom det palestinske og det israelske folk. De viktigste temaene for disse forhandlingene er:

- Jerusalems framtidige status
- Flyktningenes tilbakevending
- Endelige grenser og israelske nybygginger
- Eierrettigheter til og bruk av naturressursene, herunder vann

---

Norges holdning

Norge har søkt å støtte fredsprosessen både politisk og økonomisk, og inntar samtidig en balansert og upartisk holdning til de forskjellige konflikt-spørsmålene. Dette har gitt et godt grunnlag for å kunne medvirke i FNs fredsbevarende arbeid i området i mange år. Det har også vært en viktig årsak til at Israel og PLO viste Norge den særlige tillit da de hemmelige forhandlingene om Oslo-avtalen pågikk. En omfattende fredsløsning må oppnås gjennom forhandlinger på grunnlag av bl.a. FN-paktens prinsipper, Sikkerhetsrådsresolusjonene 242 og 338 og Oslo-avtalene. En løsning må baseres på palestinerne legitime rettigheter, samtidig som Israels behov for trygge og anerkjente grenser aksepteres. Når det gjelder spørsmålet om en palestinsk stat, vil man fra norsk side støtte den løsning partene selv måtte enes om.

Norge støtter Sikkerhetsrådsresolusjon 476 om Jerusalems status. Etter norsk syn kan Jerusalems endelige status bare avgjøres i forbindelse med en helhetsløsning på Midtøsten-konflikten. En slik løsning må opprettholde og garantere den frie adgangen til de hellige stedene både for jøder, kristne og muslimer. I påvente av en slik løsning vil Norge gå imot ethvert ensidig skritt for å endre byens status og unnlate å anerkjenne byen som hovedstad for noen av partene. Av samme grunn går Norge imot israelsk bosetning i Øst-Jerusalem og resten av de palestinske områdene.

8. Irak-spørsmålet

(Dagsordenspunkt 55 og 56)

Bakgrunn

Til tross for at en flernasjonalt styrke tvang Irak til å trekke seg ut av Kuwait i 1991, sitter landets leder Saddam Hussein fortsatt ved makten. Undertrykkelsen av kurdere og intern politisk opposisjon har fortsatt utover hele 1990-tallet.

Sikkerhetsrådsresolusjon 687 av april 1991 satte betingelser Irak måtte oppfylle for at en avtale om våpenhvile skulle kunne inngås og sanksjonene som tidligere var innført kunne heves. Irak skulle bl.a. fjerne eller ødelegge alle kjemiske, biologiske og kjernefysiske våpen samt bæreraketter innen 15 dager. Våpenhvile ble inngått, men opphevelse av sanksjonene måtte utsettes til det kunne fastslås at Irak faktisk hadde oppfylt betingelsene.

Handelsboikotten av Irak utgjør ett element i sanksjonene og bygger på Sikkerhetsrådsresolusjon 661 av 1990 (som er gjennomført i norsk rett ved forskrift av 9. august 1990 nr. 635). Boikotten gjorde fra første stund unntak for mat og medisiner og leveranser til dekning av humanitære behov. For å avhjelpe den humanitære krisen som fulgte i kjølvannet av Gulf-krigen, vedtok Sikkerhetsrådet i september 1991 resolusjon 712 som åpnet for et begrenset salg av olje for kjøp av mat og medisiner til den irakiske sivilbefolkningen. Resolusjon 986 av april 1995, den såkalte «olje for mat»-resolusjonen, utvidet og utdypet den foregående. Hensikten var at inntekter fra oljesalget skulle brukes til å tilfredsstille humanitære behov i Irak. Resolusjonen åpnet for salg av olje for inntil én milliard USD hver 90. dag.

Den aktuelle situasjonen

Gjennomføringen av resolusjon 986 ble utsatt på grunn av irakiske angrep mot kurderne i Nord-Irak og irakisk motvilje, men ble iverksatt i desember 1996. Den første leveransen av mat fant sted i mars 1997. Etter den tid er den øvre grensen for hvor mye olje Irak kan eksportere endret flere ganger, inntil den øvre grensen ble fjernet ved resolusjon 1284 av 17. desember 1999.

Sikkerhetsrådets medlemmer har hittil vært enige om at betingelsene for opphevelse av sanksjonene mot Irak ikke er oppfylt. Her har en særlig henvist til Iraks fortsatte besittelse av enkelte typer av masseødeleggelsesvåpen. FNs spesialkommisjon, UNSCOM, opprettet i 1991 gjennom Sikkerhetsrådets resolusjon 687, dokumenterte at Irak fortsatt har kjemi- og biovåpenkapasitet i strid med sanksjonene, og kritiserte Irak for manglende samarbeidsvilje og for hemmeligholdelse og/eller tilbakeholdelse av relevant informasjon og dokumentasjon. Misforholdet mellom de nedrustnings tiltak Irak selv hevdet å ha gjennomført og det UNSCOM kunne akseptere som dokumentert har vært et tilbakevendende problem.

I desember 1997 utviste Irak de amerikanske medlemmene av et av UNSCOMs inspeksjonsteam under henvisning til at disse var amerikanske spioner. En koalisjon av FN-stater under ledelse av USA truet Irak med maktbruk dersom landet fortsatte å sabotere UNSCOMs arbeid for å kartlegge og fjerne landets masseødeleggelsesvåpen. FNs generalsekretærs direkte engasjement var sterkt medvirkende til at krisen fikk en fredelig utgang i løpet av våren 1998.

Sikkerhetsrådet vedtok samtidig resolusjon 1154. Ifølge den ville nye brudd på samarbeidet med FN om å fjerne masseødeleggelsesvåpen fra Iraks side få de alvorligste følger. USA og Storbritannia gjennomførte i desember flyangrep.

Den forverrede humanitære situasjonen førte til forhandlingene i Sikkerhetsrådet som ledet til vedtak av resolusjon nr. 1284 av 17. desember 1999. Et stort flertall medlemsland mente at «olje for mat»-ordningen ikke fungerte godt nok. Samtidig hadde ikke Irak oppfylt FNs nedrustningskrav. Resolusjon 1284 viderefører derfor våpeninspeksjonene og sanksjonene, men det er gjort vesentlige endringer i «olje for mat»-ordningen. Den øvre grensen for hvor mye olje Irak kan eksportere er fjernet, og klareringsprosedyrene er forenklet. Mengden av reservedeler som kan importeres til oljeindustrien for å sette denne i stand til å holde et tilstrekkelig høyt nivå på eksporten, er øket. Videre gis det mulighet for opphevelse av sanksjonene på midlertidig basis dersom Irak samarbeider med FNs nye nedrustningsorgan UNMOVIC over en viss periode. UNMOVIC ledes av den svenske nedrustningseksperter Hans Blix.

Norges holdning

Utgangspunktet for den norske holdningen i Gulf-konflikten har vært folkerettens prinsipper. Norge var med på å fordømme Iraks invasjon av Kuwait 2. august 1990 og støttet Sikkerhetsrådets resolusjoner med krav om irakisk tilbaketrekking. I pakt med tradisjonen som aktiv deltaker i FNs fredsbevarende operasjoner ble det fra norsk side tatt til orde for en aktiv FN-rolle i løsningen av konflikten. Norge har på det sterkeste tatt avstand fra menneskerettighetsbruddene i Kuwait under Iraks okkupasjon og i Irak senere. Kurderne situasjon i Irak har spesielt vært gjenstand for bekymring. Norge har internasjonalt arbeidet for at det kurdiske flyktningeproblemet kan finne sin løsning ved et rehabiliterings- og repatrieringsprogram i FN-regi. En har videre uttrykt bekymring for sjiittenes situasjon i sør. Norske myndigheter er bekymret for den vanskelige situasjonen for det irakiske folket. En har imidlertid hele tiden understreket at det er Saddam Husseins politikk, og ikke Sikkerhetsrådets sanksjoner, som er årsaken. Irak har ved flere anledninger nektet å godta opplegget i Sikkerhetsrådets resolusjoner om salg av olje for humanitære formål. Fra norsk side gis det bistand kanalisert gjennom ulike humanitære organisasjoner.

Utenriksminister Vollebæk understreket under den siste krisen mellom FN og Irak mot slutten av 1997 og i begynnelsen av 1998 at irakisk etterlevelse av FNs bindende vedtak er et ufravikelig krav fra verdenssamfunnets side. Betydningen av å finne en fredelig løsning på konflikten ble understreket. Dersom dette skulle vise seg ikke å være mulig, var det Norges holdning at bruk av andre midler ikke kunne avskrives og at en militær aksjon kunne forsvares innenfor rammen av Sikkerhetsrådets resolusjoner for å møte den trusselen som irakiske masseødeleggelsesvåpen representerer. Fra norsk side sa man seg derfor villig til å delta i en flernasjonalt styrke i Gulf-området med ett C-130 Hercules transportfly. Norge uttrykte forståelse for at det ble iverksatt militære tiltak mot Irak i desember 1998, men har samtidig gjennomgående uttrykt bekymring for sivilbefolkningens situasjon og understreket betydningen av å iverksette tiltak for å forbedre denne. Fra norsk side har man derfor understreket at den nye resolusjonen om Irak som skulle vedtas av FNs sikkerhetsråd, res. 1284 av 17. desember 1999, måtte innebære en økning og forenkling av ordningen med å selge olje under FN-opsyn for å finansiere import av mat, medisiner og andre varer til dekning av sivilbefolkningens behov.

9. Kypros-spørsmålet

(Dagsordenspunkt 65)

Bakgrunn

Kypros ble i august 1960 erklært som selvstendig republikk med Storbritannia, Hellas og Tyrkia som garantister etter at en rekke kamphandlinger mellom de gresk- og tyrkisk-kypriotiske befolkningsgruppene i løpet av 1950-tallet hadde ført til unntakstilstand. Greske, tyrkiske og britiske styrker ble stasjonert på øya, men sammenstøtene mellom befolkningsgruppene vedvarte. Urolighetene tilspisset seg i 1963, og FNs sikkerhetsråd opprettet en fredsbevarende styrke (UNFICYP) på ca. 7 000 mann. Generalsekretæren oppnevnte samtidig en personlig representant for å mekle mellom folkegruppene.

Etter gjentatte overgrep mot den tyrkisk-kypriotiske befolkning og et mislykket greskledet kupp i 1974, intervenerte Tyrkia og okkuperte den nordlige delen av øya. I 1983 ble «The Turkish Republic of Northern Cyprus» («TRNC») offisielt erklært uavhengig. Republikken ble ikke internasjonalt anerkjent, unntatt av Tyrkia, og FNs sikkerhetsråd tok sterkt av-

stand fra forsøket på statsdannelse. Drøftelser mellom partene under FNs ledelse fortsatte, men uten framdrift. Ved siden av FN var USA og Storbritannia aktive i meklingsprosessen. Hellas og Tyrkia spilte også sentrale roller. Hellas ønsket bl.a. å se spørsmålet i en internasjonal sammenheng, mens Tyrkia så saken som et av mange bilaterale spørsmål. Spørsmål om deltakelse på høynivå-drøftelser hindret framgang, bl.a fordi FN ikke kunne akseptere en formell likestilling av representanter for en anerkjent republikk og representanter for en ikke-ankjent «statsdannelse».

FNs spesialutsending klarte i 1997 å få partene med på direkte samtaler for første gang siden 1994. President Clerides og Denktash møttes i to runder, men det kom ikke til reelle forhandlinger. EUs toppmøte i Luxembourg i november 1997 forverret klimaet, og forhandlingene stoppet opp. Bakgrunnen var beslutningen om å innlede medlemskapsforhandlinger med Kypros og de betingelser som ble presentert for Tyrkia med sikte på et eventuelt EU-medlemskap.

Den gresk-kypriotiske regjeringens beslutning om å kansellere bestillingen av russiske bakke-til-luft-missiler i desember 1998 bidro til å dempe det som kunne ha utviklet seg til en krise i forholdet til Tyrkia. EUs beslutning om å gi Tyrkia kandidatstatus under toppmøtet i Helsinki i desember 1999 ga nytt håp om å komme fram til en løsning på Kypros-spørsmålet. Tilnærmingen mellom Hellas og Tyrkia, som hadde skutt fart i løpet av sommeren og høsten samme år, styrket inntrykket av optimisme i regionen. Meningsmålinger viste stor interesse for et EU-medlemskap også blant tyrkisk-kyprioter. Som en følge av den positive utviklingen, lyktes det FNs generalsekretær å komme i gang med tilretteleggende samtaler (proximity talks) f.o.m. årsskiftet 1999/2000, der tredje runde skulle finne sted i Genève sommeren 2000. Det var håp og forventninger om at de separate samtaler med partene skulle lede fram til direkte forhandlinger på et senere tidspunkt.

Den aktuelle situasjonen

De forfatningsmessige og territorielle spørsmålene står sentralt. De berører i første rekke sikkerhetsgarantier, erstatninger, flyktningeproblemet og uenighet knyttet til den utøvende føderale myndighet. Grunnlaget for Generalsekretærens meklingsbestrebelse er de prinsipper partene tidligere har sluttet seg til. I EU-spørsmålet viser tyrkisk-kyprioterne til at Kypros i

henhold til internasjonale avtaler bare kan være medlem av organisasjoner som både Hellas og Tyrkia er medlem av, og at det skal være separate referenda i befolkningsgruppene om medlemskapsspørsmålet. TRNC ønsker egne direkte kontakter med EU og avviser å delta i den gresk-kypriotiske forhandlingsdelegasjonen. Formuleringene fra EUs toppmøte i Helsinki åpner for ulike tolkninger. På gresk-kypriotisk side hevdes det at Kypros vil kunne opptas som medlem selv om ikke Kypros-spørsmålet er løst, mens dette avvises på tyrkisk og tyrkisk-kypriotisk side.

Denktash har gradvis fjernet seg fra idéen om en føderal løsning. Hans forslag om en konføderasjonsløsning av august 1998 slår til lyd for en struktur bestående av to folk og to stater på øya med støtte fra de respektive moderland og garantimaktene. Både dette og tilsvarende tidligere utspill er avvist av såvel FN som av gresk-kypriotisk side som uforenlig med FNs prinsipper om en «bikommunal, bisonal føderasjon». Representanter for tyrkisk-kypriotiske myndigheter har den senere tid lansert et forslag om en «treflaggsløsning»; én stat utad og to stater innad.

Som et tillitskapende tiltak arbeider bl.a. Institutt for fredsforskning (PRIO) med å legge til rette for at representanter fra det sivile samfunn i de to delene av øya kan møtes med tanke på utvikling av felles prosjekter. På tross av det tyrkisk-kypriotiske forbud mot direkte bikommunale kontakter på øya, har en i løpet av første halvdel av 2000 på nytt sett flere eksempler på dette.

Norges holdning

Norge støtter de tillitskapende tiltakene både økonomisk og praktisk. Det legges vekt på fortsatt engasjement gjennom PRIOs tilstedeværelse og tilrettelegging av folk-til-folk-kontakter med sikte på konkrete, tillitskapende prosjekter. Utgangspunktet for den norske holdningen til konflikten er anerkjennelse av Kypros' suverenitet, uavhengighet og territoriale integritet. Norge støtter Generalsekretærens bestrebelser på å få i stand en varig forhandlet løsning på problemene som begge folkegrupper kan godta. En løsning må baseres på begge parters rettigheter. Norge har tatt avstand fra forsøkene på å opprette en egen tyrkisk-kypriotisk stat. For øvrig har en oppfordret partene til å søke en forhandlingsløsning og ikke foreta seg noe som kan gjøre prosessen vanskeligere. Det er nødvendig med en åpen og aktiv dialog.

10. Bakgrunnen for konflikter og fremme av varig fred og bærekraftig utvikling i Afrika

(Dagsordenspunkt 50)

Bakgrunn

Siden 1994 har væpnede konflikter preget situasjonen i store deler av det sørlige og sentrale Afrika. Folkemordet i Rwanda i april/mai det året resulterte i anslagsvis 800 000 døde og flere millioner flyktninger. I Burundi førte politiske motsetninger mellom folkegrupper i 1993/1994 til over 100 000 døde og millioner av flyktninger og internt fordrevne. I begge disse landene foregår det ennå drap og svært alvorlige overgrep på sivilbefolkningen.

I Den demokratiske republikken Kongo tok en bredt sammensatt allianse under ledelse av Laurent Kabila makten i 1997. Landet ble imidlertid etter kort tid kastet inn i en ny borgerkrig, med omfattende innblanding fra flere naboland. Zimbabwe, Angola og Namibia støtter Kabola, mens Rwanda og Uganda er involvert på opprørernes side. En våpenhvile ble undertegnet i Lusaka i juli 1999. Det ble opprettet en felles militær kommisjon og politisk komité for partene i konflikten. Denne skal ha ansvaret for gjennomføring av Lusaka-avtalen i en overgangsperiode, under overoppsyn av OAU og FN.

På Afrikas Horn brøt det ut krigshandlinger mellom Eritrea og Etiopia i mai 1998, med store tap på begge sider. Etter kort tid stanset krigshandlingene. Deretter fulgte langtrukne forhandlinger om en fredsavtale i regi av Organisasjonen for afrikansk enhet (OAU), støttet av FN og internasjonale støttespillere. Nye krigshandlinger startet i mai 2000.

I Angola blusset krigen opp på ny da fredsavtalen mellom regjeringen og opprørsbevegelsen UNITA brøt sammen i august 1998. Krigshandlingene har fortsatt. Da det ikke var mulig for FNs observatørstyrke (MONUA) å fortsette operasjonen, ble denne faset ut våren 1999. Et FN-kontor med mer begrenset mandat (UNOA) ble opprettet senere på året.

Etter flere år med borgerkrig i Sierra Leone ble en fredsavtale mellom regjeringen og opprørerne (Revolutionary United Front – RUF) undertegnet i juli 1999 i Lomé. Situasjonen eskalerte kraftig i løpet av mai 2000. En FN-styrke (UNAMSIL) har vært utplassert siden oktober 1999 for å bistå regjeringen med å få kontroll over landet.

Den aktuelle situasjonen

FNs generalsekretær presenterte høsten 1998 en rapport om bakgrunnen for konflikter i Afrika. Her skisseres det hvordan det internasjonale samfunnet kan bidra til å fremme varig fred og utvikling i denne verdensdelen. Rapporten trekker fram tre faktorer som må være på plass om en skal lykkes i arbeidet med å finne fredelige løsninger og forhindre nye konflikter:

- 1) En klar forståelse av de underliggende politiske, sosiale og økonomiske årsakene til konflikten.
- 2) En politisk vilje til å handle, både fra de afrikanske landenes og det internasjonale samfunnets side.
- 3) Det må settes av tilstrekkelige ressurser til å møte de mange og kostnadskrevene utfordringene.

Generalforsamlingen besluttet høsten 1999 at det skal nedsettes en arbeidsgruppe som skal fremme anbefalinger til gjennomføring av rapporten. Arbeidsgruppen hadde sitt første møte i slutten av mai 2000. I slutten av mai startet indirekte samtaler mellom partene i OAU-regi. Norge frøs bistanden til Etiopia 26. mai 2000. Bistanden til Eritrea ble stilt i bero.

Norges holdning

Fattigdomsreduksjon er en av de mest alvorlige utfordringene i Afrika. Dette er avgjørende både når det gjelder økonomisk utvikling, politisk stabilitet og regional og global sikkerhet. For å lykkes med denne enorme utfordringen må noen sentrale faktorer være til stede. For det første må tendensen til reduserte bistandsoverføringer fra den rike til den fattige delen av verden snus. For det andre må flere ressurser kanaliseres til sosiale sektorer som grunnutdanning og primærhelse. For det tredje må fokus for vår innsats ligge på de fattige og mest utsatte gruppene i samfunnet.

I en diskusjon om fred og stabilitet må diskusjonen om utvikling stå helt sentralt. Uten fred ingen utvikling, og uten utvikling ingen fred. I et slikt perspektiv framstår fattigdomsreduksjon som en nødvendig forutsetning for å bedre situasjonen når det gjelder menneskerettigheter, politisk stabilitet og sikkerhet. I det norske utviklingssamarbeidet med afrikanske land legges det derfor i økende grad vekt på spørsmål som godt styresett, demokratibygging og menneskerettigheter. Dette er faktorer som er helt avgjørende for å hindre at konflikter bryter ut.

Det må være de afrikanske landenes ansvar å arbeide for å sikre en fredelig utvikling på kontinentet. Samtidig må det internasjonale samfunnet erkjenne at dette krever økt samarbeid om å styrke kapasiteten for fredsbevarende operasjoner og konfliktforebygging. Fra norsk side har vi understreket at det internasjonale samfunnets rolle primært vil være å styrke og støtte de fredsinitiativer som kommer fra regionale og sub-regionale organisasjoner i Afrika. Vi har særlig lagt vekt på den rolle Organisasjonen for Afrikansk Enhet (OAU) og sub-regionale organisasjoner kan spille på alle nivåer av konfliktløsningen.

11. Havrettsspørsmål

(Dagsordenspunkt 34)

Havene og havretten

Bakgrunn

FNs havrettskonvensjon av 1982 (HRK) utgjør den overordnede rettslige ramme for alle nasjonale, regionale og internasjonale tiltak i marin sektor. Fra og med HRKs ikrafttredelse i 1994, har Generalforsamlingen hatt en årlig drøftelse og vurdering av gjennomføringen av HRK, samt andre utviklingstrekk på havrettens område. Drøftelsen er basert på en årlig rapport lagt fram av Generalsekretæren i henhold til HRK art. 319 (2a). Rapporten er et omfattende dokument som bygger på innspill fra hele FN-systemet og gir en oversikt over alle sider ved marin aktivitet. Den integrerer heri både rettslige, økonomiske og sosiale spørsmål og miljøspørsmål.

Statspartene til HRK møtes også jevnlig for å drøfte spørsmål knyttet til gjennomføringen av Konvensjonen, herunder særlig valg, og administrative og finansielle spørsmål vedrørende institusjoner etablert under Konvensjonen, dvs. Kommissjonen for kontinentalsokkelens yttergrenser og Den internasjonale havrettsdomstolen i Hamburg, Tyskland. Den internasjonale havbunnsmyndigheten som har sete i Kingston, Jamaica, er derimot en uavhengig organisasjon som ikke får sitt budsjett vedtatt av statspartsmøtet.

Den aktuelle situasjonen

Kontinentalsokkelkommisjonen skal gi anbefalinger om den ytre avgrensning av kontinentalsokkelen til havs mot det internasjonale havbunnsområdet. I tilfeller der kontinentalsokkelen, dvs. den naturlige forlengelse av kyststatens landterritorium, strekker seg utover 200 nautiske mil, kan kyststaten kreve jurisdiksjon over områder opp til 350 nautiske mil eller mer dersom kravet samsvarer med de kriterier som Kommisjonen har satt. Omkring 30 land, herunder Norge, hører inn under gruppen av såkalte marginstater som sannsynligvis vil ha krav på kontinentalsokkel utover 200 nautiske mil. Under sokkelkommisjonens 7. sesjon i mai 2000 vil det bli holdt et åpent møte for å assistere stater i framleggelsen av krav på kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil i samsvar med HRK art. 76.

Havrettsdomstolen, som ventes å få en sentral rettsskapende funksjon innen deler av den moderne havretten, avholdt sitt første møte i 1996. Siden den gang har domstolen avsagt dom i tre saker. Både den såkalte «MV Saiga»-saken fra 1999 og «Camouco»-saken fra 2000 gjaldt omgående frigivelse av skip, jfr. HRK art. 292, mot at tilstrekkelig sikkerhet ble stillet. «The Southern Bluefish Tuna cases» var en forespørsel om midlertidige forføyninger mot et såkalt «vitenskapelig fiske» etter HRKs vedlegg VI, art. 25, jfr. HRK art. 290.

Havbunnsmyndigheten skal forvalte ressursene og regulere eventuell framtidig utvinning av mineraler på det internasjonale havbunnsområdet – havbunnen på de store havdyp utenfor de nasjonale jurisdiksjonsområder. Ressursene i området er å betrakte som menneskehetens fellesarv. Arbeidet i Havbunnsmyndigheten har tidvis gått langsomt, og foreløpig er det bare vedtatt retningslinjer for boring av polymetalliske noder. Markedssituasjonen for de aktuelle metallene gjør også at kommersiell mineralutvinning neppe vil være lønnsom før tidligst i 2010.

Norges holdning

En styrking og utvikling av HRKs system som den overordnede rettslige ramme for tiltak i marin sektor vil være et hovedhensyn fra norsk side også i det videre arbeid med havrettsspørsmål. Likeledes vil det være viktig å oppmuntre til at statspraksis i forbindelse med tradisjonelle havrettsområder utvikler seg i samsvar med HRKs bestemmelser, bl.a. i FNs særorganisasjoner, som f.eks. FAO og IMO.

Den uformelle konsultative prosess om havene

(Dagsordenspunkt 34 a)

Fra norsk side har behovet for koordinering mellom ulike internasjonale organer og forhandlingsprosessen som arbeider med havrettsspørsmål vært understreket. Nødvendigheten av en helhetlig og integrert tilnærming til alle havspørsmål lå også under resolusjonen om resultatene av Kommisjonen for bærekraftig utviklings (CSD) gjennomgang av sektor-temaet «Sjøer og hav» under kap. 17 av Agenda 21. CSD hadde på sin 7. sesjon i 1999 bl.a. fokusert på hvordan FNs behandling av havspørsmål kunne forbedres og kom med konkrete anbefalinger for hvordan den årlige debatten om havspørsmål i FN kan gjøres mer effektiv og målrettet. I resolusjonen etableres som en prøveordning en uformell konsultasjonsprosess for å fasilitere havrettsdebatten, særlig med sikte på å identifisere områder der samarbeid og koordinering kan forbedres. Møtene i konsultasjonsprosessen skal finne sted en gang årlig i tre år, og vil første gang avholdes i perioden 30. mai til 2. juni 2000, i etterkant av Statspartsmøtet under HRK.

FN-avtalen om fiske på det åpne hav

Fiske med kjempedrivgarn til havs, ikke autorisert fiske i soner under nasjonal jurisdiksjon, bifangst og frasortering mv.

(Dagsordenspunkt 34 b)

FN-avtalen om fiske på det åpne hav av 4. august 1995 ventes å tre i kraft i løpet av 2000 (man har i dag 28 av 30 nødvendige ratifikasjoner). Avtalen, som representerer et internasjonalt gjennombrudd for tanken om forsvarlig forvaltning av vandrende og langtmigrerende fiskebestander, har allerede fått stor praktisk betydning bl.a. for arbeidet i de regionale fiskeriorganisasjonene. Den supplerer HRK og gir en folkerettslig ramme for framtidige bevarings- og forvaltningsregimer for vandrende og langtmigrerende bestander. Det bærende prinsipp i avtalen er kravet om samsvar mellom forvaltningen av fiskeressursene på det åpne hav og i tilgrensende nasjonale farvann. Fiskeriforvaltningen på det åpne hav skal ta hensyn til kyststatenes forvaltningsvedtak og ikke undergrave disse, og sonetilhørigheten for bestanden skal være bestemmende for hvor mye som kan fiskes på det

åpne hav. Avtalen innebærer også at prinsippet om eksklusiv flaggstatsmyndighet blir innskrenket, ettersom også andre stater som er medlem av det relevante fiskeriforvaltningsorgan gis håndhevelsesmyndighet over for avtalens parter.

Generalforsamlingen gjennomgår hvert annet år utviklingen når det gjelder henholdsvis FN-avtalen og de marine levende ressurser. Debattene er basert på rapporter fra Generalsekretæren, som samler informasjon fra regjeringer, relevante internasjonale organisasjoner, særorganisasjoner, organer innenfor FN-systemet og regionale og sub-regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner samt fra NGOs.

Generalforsamlingen gikk inn for et globalt moratorium på alt fiske med kjempedrivgarn så tidlig som i 1991 og har senere dessuten tatt opp spørsmål knyttet til uautorisert fiske i soner under nasjonal jurisdiksjon, bifangst og frasortering og status når det gjelder FAO-avtalen om etterlevelse av bevarings- og forvaltningstiltak for fiskefartøyer på det åpne hav («Compliance Agreement»). Dessuten har den gitt uttrykk for støtte for tiltak iverksatt i regi av FAO vedrørende handlingsplaner for å redusere utilsiktet fangst av sjøfugl, bevaring og forvaltning av haibestander og retningslinjer for kontroll av fiskekapasitet.

Norges holdning

Bekjempelse av uregulert fiske på det åpne hav er svært viktig for å sikre en forsvarlig ressursforvaltning. Tall fra FAO viser at 60 til 70 pst. av verdens fiskeressurser enten er fullt utnyttet eller overfisket. Både i henhold til HRK og FN-avtalen om fiske på det åpne hav har statene en plikt til å samarbeide om bevaring og forvaltning av marine levende ressurser. Fra norsk side har man gått inn for at FN-avtalens prinsipper blir lagt til grunn både i nye og eksisterende regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner, på tross av at den ennå ikke er trådt i kraft. Etter avtalens ikrafttredelse vil et hovedanliggende bli å sikre at praksisen i de ulike regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonene er i samsvar med avtalens bestemmelser.

12. Den internasjonale domstolen for krigsforbrytelser begått i det tidligere Jugoslavia etter 1991

(Dagsordenspunkt 52)

Bakgrunn

Jugoslavia-domstolen, som ble etablert ved Sikkerhetsrådets resolusjon nr. 827 i mai 1993, har som mandat å straffeforfølge personer som er ansvarlige for alvorlige brudd på internasjonal humanitær rett i det tidligere Jugoslavia siden 1991. Domstolen skal i henhold til statuttens art. 34 avgi en årlig rapport til Generalforsamlingen. Den har sete i Haag, Nederland. Hovedanklageren er Carla del Ponte fra Sveits.

Den aktuelle situasjonen

For tiden står 66 personer tiltalt i 25 tiltaler. 36 av de tiltalte er i domstolens varetekt, og deres saker er under behandling av domstolen. Blant dem som er tiltalt og begjært arrestert er Bosnia-serbernes tidligere politiske og militære ledere Radovan Karadzic og Ratko Mladic. Domstolen har i de senere år også etterforsket forbrytelser begått i Kosovo-provinsen. Under NATO-aksjonen mot FRJ ble det reist tiltale mot president Milosevic og fire av hans nærmeste medarbeidere for bl.a. forbrytelser mot menneskeheten i form av drap og deportasjon av kosovoalbanere etter 1.1.99. Ingen av disse er til nå pågrepet.

Norges holdning

Norge har aktivt støttet både etableringen av og arbeidet i Jugoslavia-domstolen, som spiller en viktig rolle for det langsiktige forsonings- og gjenoppbyggingsarbeidet i det tidligere Jugoslavia.

13. Den internasjonale domstolen for folkemord og andre alvorlige brudd på den internasjonale humanitærretten i Rwanda i 1994

(Dagsordenspunkt 53)

Bakgrunn

Mandatet til Den internasjonale straffedomstol for Rwanda, som ble etablert ved Sikkerhetsrådets resolusjon nr. 955 av 8. november 1994, omfatter straffeforfølgning av alvorlige brudd på internasjonal humanitær rett i Rwanda og straffeforfølgning av rwandiske borgere ansvarlige for slike brudd i nabolandene i perioden mellom 1. januar og 31. desember 1994. Hovedanklageren er Carla del Ponte fra Sveits. Domstolen har sete i Arusha, Tanzania. Siden mai 1999 har lagdommer Erik Møse fungert som dommer ved domstolen.

Den aktuelle situasjonen

Rwanda-domstolen har så langt tiltalt 45 personer i 28 tiltaler. 37 tiltalte er under forvaring i Arusha og en i Texas, USA. Flertallet av disse hadde ledende stillinger i staten eller i ulike grupper og bevegelser som framprovoserte folkemordet. Deriblant er det sju tidligere ministre, åtte tidligere offentlige tjenestemenn og seks tidligere offiserer. Det er hittil avsagt seks dommer. Rwanda-domstolen ble den første internasjonale domstol som har domfelt i en folkemordsak, da den avsa dom mot Jean-Paul Akayesu den 2. september 1999, 50 år etter at Folkemordskonvensjonen ble vedtatt. Domstolens fjerde årsrapport viste framgang i arbeidet med å utbedre domstolens administrative rutiner, etter at mangler ved domstolens rutiner ble avdekket av FNs organ for interntilsyn (OIOS) i 1997.

Norges holdning

Norge har aktivt støttet og samarbeidet med domstolen. Virksomheten til de to ad hoc-domstolene for det tidligere Jugoslavia og for Rwanda anses fra norsk side som viktige byggeklosser i arbeidet fram mot etablering av en fast internasjonal straffedomstol (se nedenfor).

14. USAs embargo mot Cuba

(Dagsordenspunkt 35)

Bakgrunn

Opphør av bistand og den kraftige reduksjonen av handelen med det tidligere Sovjetunionen og Øst-Europa førte i begynnelsen av 1990-årene til en forverring av den økonomiske situasjonen på Cuba. Situasjonen var allerede vanskeliggjort av den amerikanske handelsboikotten som ble innført tidlig på 1960-tallet. Krisen tvang Castro til å innføre begrensede markedsøkonomiske reformer. Disse liberaliseringstiltakene ble ikke ledsaget av politiske reformer. I forbindelse med Pavens besøk til Cuba i januar 1998 ble dog et antall politiske fanger løslatt, men dette viste seg å være en engangforeteelse.

Etter at kubanske kampfly skjøt ned to amerikanske privatfly utenfor Cuba i 1996, ble den såkalte Helms-Burton-loven vedtatt i USA. Loven styrker den amerikanske handelsblokaden av Cuba. Loven forbyr all kommersiell kontakt mellom USA og Cuba, og kan også ramme utenlandske selskaper og enkeltpersoner som foretar investeringer eller videreselger kubanske produkter til USA.

Den aktuelle situasjonen

USA er fremdeles svært rigid i politikken overfor Cuba, selv om de den senere tid har lempet litt på de strenge restriksjonene, bl.a. ved å tillate pengeoverføringer i større omfang enn tidligere og å åpne for direkte charterflyvning mellom USA og Cuba, salg av matvarer til ikke-statlige institusjoner og privatpersoner samt økt kontakt innen kultur og sport. I tillegg blir gjennomføringen av noen deler av Helms-Burton-loven som rammer tredjelandts investeringer stadig utsatt. De fleste andre land i Amerika og Europa har opprettet normale kommersielle og diplomatiske forbindelser med Cuba. I offisiell kubansk språkbruk er det den amerikanske handelsblokaden som er hovedårsaken til Cubas problemer, fra de økonomiske vanskelighetene til den begrensede ytringsfriheten.

Cuba har innført en ny lov som setter strengere straff for opposisjonell virksomhet. Regimet fortsetter å bryte grunnleggende menneskerettigheter, bl.a. ved å arrestere opposisjonelle. De fleste av disse slippes imidlertid fri etter kort tids fengselsopphold. Under FNs menneskerettighets-

kommisjons 56. sesjon i Genève i april, ble resolusjonsforslaget som kritiserer menneskerettighetssituasjonen på Cuba vedtatt.

Norges holdning

Norge anser på prinsipielt grunnlag at det bør skilles mellom sanksjoner som er vedtatt av det internasjonale samfunn og sanksjoner som er vedtatt av individuelle stater. Siden 1993 har Norge derfor stemt for resolusjonen i FN som tar avstand fra den amerikanske blokaden overfor Cuba. Norge tar imidlertid sterkt avstand fra brudd på menneskerettighetene og mangelen på demokrati på Cuba og støtter derfor resolusjoner i FNs organer som fordømmer dette. Norge er samtidig av den oppfatning at veien til reformer går gjennom kontakt og samarbeid med kubanerne og ikke gjennom isolasjon. Derfor har regjeringen innledet et samarbeid med kubanske myndigheter for å støtte utviklingen av demokrati i landet. Kontakt på politisk nivå har blitt videreført med dialog mellom andre sektorer i samfunnet. De sentrale temaer i dialogen er demokratisering og MR-spørsmål, herunder yttingsfrihet.

15. Situasjonen i Mellom-Amerika

(Dagsordenspunkt 43)

Bakgrunn

FNs engasjement i Mellom-Amerika har siden midten av 1980-årene vært knyttet til fredsprosessen som fulgte i kjølvannet av Esquipulas II fra 1987. Situasjonen i Mellom-Amerika ble ført allerede på den 38. generalforsamlings dagsorden. Etter Esquipulas-erklæringen opprettet FN et sendelag i Mellom-Amerika, ONUCA. Dette opphørte etter freden i El Salvador.

I Guatemala er FN representert ved observatørsendelaget MINUGUA, som overvåker gjennomføringen av den endelige fredsavtalen av 1996. De siste årene har Generalforsamlingens behandling av situasjonen i regionen hatt som formål å støtte opp under freds- og demokratiseringsprosessen.

Den aktuelle situasjonen

I mars 1990 ble det i Oslo oppnådd enighet mellom Guatemalasy myndigheter og geriljabevegelsen URNG om å innlede fredsforhandlinger. Forhandlingene

resulterte i fredsavtalen av 29.12.96. Et viktig element i fredsavtalen var at FN skulle overvåke våpenhvilen og demobiliseringen av geriljaen med militære observatører. Sikkerhetsrådet vedtok den 20. januar 1997 å iverksette overvåkingen gjennom en utvidelse av MINUGUA med 155 militære observatører. Etter en vellykket demobilisering ble den militære komponenten av MINUGUA redusert. MINUGUAs mandat for å verifisere gjennomføringen av fredsavtaleverket varer fram til 31.12.1999. Under den 55. generalforsamling vil en rapport framlegges med anbefalinger vedrørende MINUGUAs videre mandat.

Fra norsk side er det gitt såvel politisk som finansiell støtte til fredsprosessen, samtidig som Norge var aktiv deltaker i den såkalte vennelandsgruppen. Norge støtter gjennomføringen av fredsavtaleverket med omtrent 100 mill. NOK pr. år i gjennomføringsperioden (1997–2000).

Norges holdning

Det er hovedsakelig økonomiske og sosiale årsaker som har ligget til grunn for konfliktene i Mellom-Amerika. Forhandlinger mellom de krigførende parter, gjerne med bistand fra FN og et konstruktivt engasjement fra det internasjonale samfunn, har vist seg å være veien å gå for å løse konfliktene. I bistandssammenheng er det grunn til å understreke overfor landene i Mellom-Amerika at hovedansvaret for å oppnå økonomisk vekst og sosial utvikling hviler på dem selv.

16. Afghanistan-spørsmålet

(Dagsordenspunkt 46)

Bakgrunn

Sovjetunionens okkupasjon av Afghanistan fra desember 1979 til 1988/89 førte til at Afghanistan-spørsmålet ble et fast punkt på Generalforsamlingens dagsorden. Med overgangen til en ren borgerkrig har resolusjonene om Afghanistan fått et mindre kontroversielt innhold, der hovedbudskapet er appeller til partene om å søke en politisk løsning, omtale av FNs fredsskapende rolle og understrekning av behovet for flyktningehjelp og annen humanitær bistand. FNs rolle i fredsprosessen omfatter humanitær bistand samt politisk nærvær i form av «The United Nations Special Mission in

Afghanistan», (UNSMA), under ledelse av Generalsekretærens spesialutsending til Afghanistan, Francesc Vendrell.

Generalforsamlingens fullmaktskomité har valgt å utsette spørsmålet om hvilken av de to afghanske regjeringene som formelt skal representere Afghanistan i FN. Taliban-regimets manglende respekt for menneskerettighetene, deres kvinnefiendtlige politikk og deres rolle i den omfattende narkotikaproduksjonen i landet er medvirkende årsaker til dette.

Sikkerhetsrådet innførte 14. november 1999 sanksjoner mot Taliban (Sikkerhetsrådsresolusjon 1267) fordi de nektet å utlevere terroristlederen Osama bin Laden. Sanksjonene innebærer flyforbud til og fra Taliban-kontrollert område og frysing av Talibans aktiva i utlandet.

Den aktuelle situasjonen

Afghanistan-konflikten har det siste halvannet året hatt karakter av en tilnærmet tofronts stillingskrig. Hovedstaden og det meste av landet for øvrig (ca. 90 prosent av afghansk territorium) kontrolleres av Taliban-bevegelsen, mens de nordlige deler av landet kontrolleres av den såkalte Nord-alliansen ledet av general Ahmad Shah Masoud. Gjentatte meklingsforsøk har så langt ikke gitt resultater av betydning. I erkjennelse av at konflikten i stor grad skyldes innblanding av regionale aktører, har Generalsekretæren forsøkt å engasjere de land som er sterkest berørt av konflikten i den såkalte 6+2-gruppen. FN støtter også opp om meklingsforsøk i regi av Organisasjonen for den islamske konferanse (OIC). Afghanistans tidligere konge, Zahir Shah, har innledet den såkalte Roma-prosessen med sikte på å sammenkalle Afghanistans tradisjonelle Loya Jirga (storråd) for å legge grunnlaget for Afghanistans framtidige styre.

Krigshandlingene har påført den afghanske sivilbefolkningen store lidelser og drevet et stort antall mennesker på flukt. FN og de frivillige hjelpeorganisasjonene konsentrerer sin innsats om nødhjelp til befolkningen, minerydding og humanitær bistand til afghanske flyktninger. Menneskerettsaspektene, herunder Taliban-regjeringens diskriminering av jenter og kvinner, har vært et hovedelement i nasjonale innlegg og resolusjoner i FN. Det er fortsatt vanlig at menneskerettsfokuserende resolusjoner om Afghanistan vedtas av Generalforsamlingen uten avstemning.

Norges holdning

Norge frøs de diplomatiske forbindelsene med Afghanistan i 1979 og har siden søkt å påvirke utviklingen i landet gjennom aktiv deltakelse i FN og de frivillige organisasjonenes freds- og bistandsarbeid. Norge har sluttet seg til EUs felles erklæring fra 1996 om innføring av en afghansk våpenembargo, EUs «Common Position» om Afghanistan av 26. januar 1998 og EUs felles erklæring av 10. august 1999. Norge spiller en sentral rolle innenfor den uformelle Afghanistan Support Group, og er en aktiv pådriver for samordning av FNs innsats under giverlandsmøter for Afghanistan.

Norge ga i 1999 42,8 mill. NOK i humanitær bistand til Afghanistan. Bistanden ble kanalisert gjennom norske hjelpeorganisasjoner (Kirkens Nødhjelp, Afghanistankomiteen og Norges Røde Kors) og FN-organer. Nødhjelps- og bistandsprogrammer godkjennes og gjennomføres i den grad det er mulig uten å bryte viktige prinsipper som menneskerettighetshensyn og prinsippet om kvinnerettet bistand.

17. Situasjonen i Bosnia-Hercegovina

(Dagsordenspunkt 45)

Bakgrunn

Konflikten, som startet med at jugoslaviske styrker angrep Slovenia og Kroatia i 1991 etter at disse hadde erklært seg selvstendige, nådde sitt høydepunkt da Srebrenica og Žepa ble brutalt erobret av Bosnia-serbiske styrker i juli 1995 slik at to av de seks FN-erklærte «sikre områdene» i Bosnia falt. Med sterk amerikansk innsats og støtte fra EU-landene og Russland, lyktes det å oppnå enighet mellom partene om en fredsløsning i Dayton 21. november 1995. Avtalen ble undertegnet i Paris den 14. desember, og sikret Bosnia-Hercegovina som en enhetlig stat bestående av to enheter innenfor internasjonalt anerkjente grenser: Føderasjonen Bosnia-Hercegovina og republikken Srpska, med hhv. 51% og 49% av territoriet. Hver enhet har fått sin egen forfatning og vide forføyninger. En overbygning med felles-institusjoner (presidentskap, ministerråd m.m.) skal binde de to enhetene sammen til én stat. For å bidra til å lette implementeringen av fredsavtalen, gikk partene inn for at det skulle oppnevnes en Høyrepresentant med oppgave å fremskynde og samordne alle sivile tiltak. Dennes mandat ble senere

gitt av FNs sikkerhetsråd i resolusjon 1031 den 15.12.95. Høyrepresentanten fikk i desember 1997 aksept for å benytte sine fullmakter til fulle, bl.a. til å treffe bindende beslutninger på vegne av partene.

Sikkerhetsrådsresolusjon 1031 autoriserte opprettelsen av sikkerhetsstyrken IFOR, senere SFOR, til erstatning for FN-styrken i Bosnia, UNPROFOR. FNs viktigste oppgave i Bosnia ble deretter den sivile politistyrken, International Police Task Force (IPTF), samt UNHCRs arbeid for repatriering av flyktninger og humanitær innsats.

Krigsforbryterdomstolen for det tidligere Jugoslavia (ICTY – International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia) ble opprettet allerede den 25. mai 1993 gjennom Sikkerhetsrådsresolusjon 827. Jugoslavia-domstolen har en meget viktig rolle i fredsprosessen.

Den aktuelle situasjonen

Den militære implementeringen av Dayton-avtalen har så langt vært den mest vellykkede, mens implementeringen på den sivile siden har gått meget tregt. Gjennom IFOR og SFOR har NATO vist at Alliansen kan spille en stabiliserende rolle i Europa. Som en erkjennelse av SFORs grunnleggende betydning for fortsatt fred i Bosnia-Hercegovina, vil styrken fortsette inntil videre. Det er for tiden et SFOR-personell på ca. 20.000 i Bosnia-Hercegovina. Den norske SFOR-kontingenten er trappet ned fra 800 til 40 soldater p.g.a. overflytting av personell til Kosovo. Norge deltar med 13 politifolk i FNs sivile politistyrke, UN CIVPOL.

Utviklingen viser at det fortsatt er behov for konstant internasjonalt press på partene for at de skal følge opp fredsavtalen. Fjorårets FN-resolusjon om situasjonen i Bosnia-Hercegovina ga bred støtte til Dayton-avtalen og et enhetlig Bosnia-Hercegovina. Samtidig ble New York-deklarasjonen av 15. november 1999 ønsket velkommen. I deklarasjonen ble presidentskapet enige om ytterligere å styrke fellesinstitusjonene, bl.a. ved innføring av felles grensepolitikk, bedret inter-etnisk politisamarbeid, opprettelse av et felles sekretariat for presidentskapet og etablering av en felles kommisjon for flyktninger. Generalforsamlingen understreket behovet for samarbeid med Jugoslavia-domstolen, og flere ønsket den «selvransakende» Srebrenica-rapporten velkommen.

Serbere, kroater og bosniere lever fortsatt i stor grad adskilt. Til tross for internasjonal innsats er det liten minoritetsretur. Dette betyr at svært få

flyktninger tør returnere til områder hvor deres etniske gruppe i dag er i minoritet. Samarbeidet innen fellesinstitusjonene går langsomt, men ikke uten framgang. Det er bl.a. oppnådd enighet om statsborgerskap og passlover samt om ny fellesvaluta, markaaen, for hele Bosnia-Hercegovina. I tillegg er det vedtatt en lov om ministerrådet, og tre nye departementer er opprettet. Manglende økonomisk vekst er fortsatt et stort problem i Bosnia-Hercegovina, og bekjempelse av korrupsjon, harmonisering av skattesystemet og omlegging fra betalingsbyråer til et moderne bankvesen er nødvendige forutsetninger for en bedret økonomi.

OSSE bistod med forberedelser og gjennomføring av de lokale valgene 8. april 2000, hvor 68 partier og 18 uavhengige kandidater deltok. Til tross for at det internasjonale samfunn har lagt stor vekt på demokratiserings tiltak for å støtte opp om politisk mangfold og reelle politiske alternativer til de tre dominerende etnisk-baserte partiene, HDZ (kroatisk), SDA (bosnisk) og SDS (serbisk), var det disse som kom seirende ut også av dette valget. En kunne imidlertid spore en viss framgang i urbane strøk i Føderasjonen for det multietniske sosialdemokratiske partiet SDP.

SFOR har i den senere tid trappet opp sitt engasjement for å arrestere personer siktet for krigsforbrytelser i Bosnia-Hercegovina. Flere har blitt anholdt og oversendt Jugoslavia-domstolen i Haag.

Norges holdning

Med Norges tradisjoner som aktiv deltaker i FNs fredsbevarende operasjoner var det naturlig med et sterkt norsk engasjement for å støtte fredsbestrebelsene i Bosnia-Hercegovina. Vi har dessuten en sterk interesse av å bidra til å bevare fred og stabilitet i vår egen verdensdel, en interesse vi har til felles med andre europeiske land, i første rekke våre allierte i NATO. Fra konfliktens begynnelse har Norge bidratt med diplomatisk støtte til internasjonale meklingsbestrebelse, fredsbevarende styrker og humanitær bistand. Det norske engasjementet legger vekt på å bevare fred og stabilitet i Bosnia-Hercegovina og i regionen, bl.a. gjennom demokratibygging og tiltak for å fremme respekt for menneskerettigheter. I denne forbindelse arbeides det aktivt innen NATO, OSSE, Europarådet og FNs ulike organer, i tillegg til et nært samarbeid med kontoret til Høyrepresentanten (OHR).

Norges humanitære bistand og gjenoppbyggingsbistand til Bosnia-Hercegovina var på 220 mill. kroner i 1999. Norge vil også i innværende år

bidra med målrettet økonomisk innsats i Bosnia-Hercegovina. Støtten kanaliseres bl.a. gjennom norske hjelpeorganisasjoner og gjennom FN-systemet.

Norge har fordømt krigsforbrytelser, brudd på menneskerettigheter og angrep mot sivilbefolkningen. Norge støtter Jugoslavia-domstolens virksomhet, såvel politisk som finansielt. Norge har også deltatt i FNs ekspertkomisjon for å etterforske grove brudd på Genève-konvensjonen og andre brudd på internasjonal humanitær rett begått i området.

18. Implementering av resultatene fra det sosiale toppmøtet i København (WSSD)

(Dagsordenspunkt 37)

Bakgrunn

FNs sosiale toppmøte (WSSD) fant sted 6.–12. mars 1995 i København. Det ble vedtatt en slutterklæring og et omfattende handlingsprogram med vekt på tiltak for fattigdomsbekjempelse, sysselsetting og økt sosial integrasjon. Det var enighet om at menneskelige behov skal stå i sentrum, og det ble lagt vekt på sammenhengen mellom sosial og økonomisk utvikling.

Betydningen av helse og utdanning ble sterkt poengtert, særlig det såkalte 20/20-initiativet, som oppfordrer interesserte giver- og mottakerland til å gå sammen om å sette av minst 20 prosent av bistanden og 20 prosent av mottakerlandets nasjonalbudsjett for å sikre alle grunnleggende sosiale tjenester.

Generalforsamlingen har hvert år siden toppmøtet diskutert den videre oppfølging.

Den aktuelle situasjonen

I juni 2000 ble det avholdt en spesialsesjon av Generalforsamlingen i Genève for å gjøre opp status for oppfølgingen av WSSD etter fem år og se på behovet for ytterligere initiativ.

Spesialsesjonen vedtok et sluttokument som består av tre deler;

- a) en kort politisk erklæring som stadfester vedtakene fra København
- b) en gjennomgang av status for gjennomføring av vedtakene fra København på nasjonalt, regional og internasjonalt nivå og

- c) en hoveddel som foreslår videre tiltak og initiativer for å følge opp toppmøtets vedtak.

Den norske delegasjonen ble ledet av statsminister Jens Stoltenberg, som holdt det norske hovedinnlegget under spesialsesjonen. For øvrig deltok både utviklingsministeren og sosialministeren. Norske frivillige organisasjoner var også godt representert.

Det norske hovedinnlegget fokuserte på spørsmål om menneskerettigheter og rettigheter i arbeidslivet, behovet for gjeldslette for fattige land, behovet for å investere i helse og for å gjøre en spesiell innsats mot HIV/AIDS, sammenhengen mellom likestilling og fattigdomsbekjempelse samt på rike lands plikt til å bidra mer til kampen mot fattigdom.

Norges holdning

Fra norsk side har en tillagt sluttokumentene fra WSSD stor betydning, og en refererer til toppmøtets vedtak ikke minst i utviklingspolitisk sammenheng. Vektlegging av arbeidet med å bekjempe fattigdom samsvarer godt med norsk bistands- og utviklingspolitikk. Norge har vurdert 20/20-initiativet som et av de mest konkrete resultater fra toppmøtet, og en har arbeidet for å gjøre begrepet mer operasjonelt, blant annet gjennom to internasjonale møter i Oslo og i Hanoi.

Norge spilte en aktiv rolle både i forberedelsene til og under selve spesialsesjonen i juni 2000. Sett med norske øyne gjorde spesialsesjonen gode vedtak for å følge opp de fleste av våre prioriterte hovedsaker. Dette gjaldt spørsmål om helse og utdanning generelt og 20/20 initiativet spesielt, tiltak mot barnarbeid og korrupsjon, kampen mot HIV/AIDS, fremme av sysselsetting og rettigheter i arbeidslivet, likestilling og tiltak for funksjonshemmede. Når det gjelder godt styresett og bistandskoordinering kunne resultatet vært bedre.

Norge har tidligere år vært medforslagsstiller på resolusjonene om oppfølging av WSSD og spilt en aktiv rolle i deres utforming.

III. Saker som behandles i 1. komité

1. Nedrustning og rustningskontroll

(Dagsordenspunkt 68-82)

a) Kjernevåpenspørsmål

Bakgrunn

Det er viktig at kjernefysisk rustningskontroll og nedrustning og arbeidet for å forhindre spredning av kjernefysiske våpen ikke behandles som separate prosesser, men ses i sammenheng. For at arbeidet med å motvirke spredning av kjernevåpen skal lykkes, er det nødvendig med framgang i arbeidet for å redusere kjernevåpenenes politiske og militære rolle i internasjonal politikk. Det er derfor viktig at eksisterende rustningskontroll- og nedrustningsavtaler gjennomføres og at kjernevåpenmaktene fortsatt viser konkret vilje til kjernevåpennedrustning. Dette kan bidra til at disse våpenenes politiske og militære betydning svekkes.

Den internasjonale utviklingen med flere tilbakeslag i arbeidet for rustningskontroll, nedrustning og ikkespredning av masseødeleggelsesvåpen førte til at under FNs 54. generalforsamling sto kjernevåpenspørsmål i forgrunnen. Kravet om at konkrete og effektive nedrustningstiltak skal igangsettes før man inngår omfattende ikke-spredningsforpliktelser har bidratt til at en rekke land i den alliansefrie bevegelse (NAM), herunder India og Pakistan, har motarbeidet Ikke-spredningsavtalen (1995) og senere Prøvestansavtalen (1996). Den såkalte 7-landsgruppen eller «ny agenda»-koalisjonen la for andre gang fram et resolusjonsutkast om fullstendig kjernefysisk nedrustning. Resolusjonen ble også vedtatt på 54. generalforsamling.

Det ble på 53. generalforsamling vedtatt en konsensusresolusjon som anmoder Nedrustningskonferansen i Genève (CD) om å innlede forhandlinger om et internasjonalt forbud mot produksjon av spaltbart materiale til våpenformål (FMCT). Denne resolusjonen ble imidlertid ikke lagt fram til avstemning under 54. generalforsamling, selv om FMCT-forhandlinger ikke har startet. Bakgrunnen var at det bl.a. på grunn av kinesisk motstand ikke var mulig å få vedtatt resolusjonen med konsensus.

Med referanse til amerikansk lovgivning som åpner for utvikling av et nasjonalt rakettforsvar (NMD), la Russland, med støtte fra Hviterussland og

Kina, fram et resolusjonsforslag som understreket verdien av ABM-avtalen og imøtegikk forsøk på å endre denne for å åpne for slike tiltak. Resolusjonen ble vedtatt med stort flertall.

Generalforsamlingen vedtok også i likhet med tidligere år konsensus-resolusjoner som støtter avtalene om kjernevåpenfrie soner i Afrika og Latin-Amerika samt opprettelsen av slike soner i Midtøsten og Sentral-Asia. Resolusjonen om en kjernevåpenfri sone på den sørlige halvkule ble vedtatt uten konsensus fordi enkelte kjernevåpenstater mente sonekonseptet var for omfattende.

Den aktuelle situasjonen

Kjernevåpenspørsmål vil trolig også være i fokus under 55. generalforsamling. Blant de trekk som har preget den internasjonale utviklingen på feltet, er Indias og Pakistans kjernevåpenprogrammer, usikkerhet om den videre bevegelse i den bilaterale nedrustningsprosessen mellom USA og Russland, det amerikanske ønsket om revisjon av ABM-avtalen og det amerikanske senatets nei til ratifikasjon av prøvestansavtalen og manglende enighet om å starte forhandlinger om et forbud mot produksjon av spaltbart materiale til våpenformål (FMCT) ved Nedrustningskonferansen i Genève (CD). Utfallet av tilsynskonferansen for Ikke-spredningsavtalen (NPT) våren 2000 vil ventelig også påvirke arbeidet med kjernevåpenspørsmål under 55. generalforsamling.

Norges holdning

Norge har i likhet med øvrige vestlige land understreket at det er kjernevåpenstatene selv som har hovedansvaret for å bygge ned sine kjernevåpenarsenaler. Fra norsk side finner man det ikke hensiktsmessig å legge slike forhandlinger til et multilateralt forum, siden dette vil kunne redusere kjernevåpenstatenes ansvar og svekke det politiske presset på disse. Ikke-sprednings- og prøvestansavtalene anses fra norsk side som sentrale deler av ikke-spredningsregimet og er en forutsetning for en framtidig kjernevåpenfri verden.

Fra norsk side støtter man «ny agenda»-resolusjonens hovedmålsetting om en kjernevåpenfri verden. Resolusjonen i den form den ble framlagt i på 54. generalforsamling var imidlertid etter norsk syn lite hensiktsmessig for

å skape den nødvendige bredde og den ønskede framgang i arbeidet for kjernefysisk nedrustning. Norge valgte derfor som året før å avstå under avstemningen.

Norge var under 54. generalforsamling medforslagsstiller til et japansk forslag om kjernefysisk nedrustning med sikte på eliminering av kjernevåpen. Vi var også medforslagsstiller til en resolusjon som støtter opp om arbeidet for å fremme prøvestansavtalens ikrafttreden og gjennomføring.

b) Biologiske og kjemiske våpen

Bakgrunn

Biologiske og kjemiske masseødeleggelsesvåpen er omfattet av egne konvensjoner. I 1972 ble det undertegnet en konvensjon med forbud mot utvikling, framstilling og lagring av biologiske våpen og toksinvåpen samt om tilintetgjørelse av disse. Denne trådte i kraft i 1975. Konvensjonen om forbud mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen (CWC) ble undertegnet i 1993 og trådte i kraft i 1997. Konvensjonen forplikter også til tilintetgjørelse av eksisterende kjemiske våpen. Det er lagt opp til omfattende verifikasjonsbestemmelser som innebærer løpende inspeksjoner og kontroll. Det er opprettet en egen organisasjon i Haag (OPCW) for gjennomføringen av CWC.

Den aktuelle situasjonen

Biologivåpenkonvensjonen mangler mekanismer for kontroll med overholdelse av avtalen. Partene i Konvensjonen ga i 1994 mandat til en ad hoc-gruppe til å forhandle fram utkast til en verifikasjonsprotokoll for Konvensjonen. Gruppen skal rapportere tilbake så snart som mulig, men ikke senere enn til Konvensjonens neste tilsynskonferanse, som skal finne sted i 2001.

FNs spesialkommisjon for Irak, UNSCOM, som ble opprettet i 1991 gjennom Sikkerhetsrådets resolusjon 687, fant det ikke godtgjort at Irak ikke lenger hadde kjemi- og biovåpenkapasitet i strid med sanksjonene. Som følge av manglende irakisk samarbeid har UNSCOM siden desember 1998 vært forhindret fra å gjennomføre sitt mandat i Irak. Gjennom Sikkerhetsrådets resolusjon 1284 (1999) ble et nytt overvåkningsorgan, UNMOVIC (United Nations Monitoring, Verification and Inspection

Commission), opprettet. UNMOVIC skal (som det tidligere UNSCOM) overvåke at Irak følger påleggene i resolusjon 687 (1991) og andre relevante resolusjoner. Det synes usikkert i hvilken grad Irak vil samarbeide med UNMOVIC.

Norges holdning

Fra norsk side tar en aktivt del i forhandlingene om en verifikasjonsprotokoll til Biologivåpenkonvensjonen. Det er Norges målsetting at en får et snarlig forhandlingsresultat som vil gi tillit til at det kan føres effektiv kontroll med at Konvensjonens bestemmelser overholdes.

c) Håndvåpen

Bakgrunn

Oppsamling og ukontrollert spredning av håndvåpen og andre mindre og lette våpen har ført til store menneskelige lidelser. I tillegg kan slike våpen utgjøre betydelige sikkerhetsproblemer og hindre sosial og økonomisk utvikling. I FN-sammenheng er dette problemet tatt opp både innenfor rammen av fredsbevarende operasjoner, gjennom vedtaket av våpenembargoer (eksempelvis Angola) og gjennom det kriminalitetsforebyggende arbeidet. I tillegg er problemet tatt opp innenfor nedrustningsfora som Generalforsamlingens 1. komité, Nedrustningskommisjonen (UNDC) og Nedrustningskonferansen (CD) i Genève. Et ekspertpanel nedsatt av Generalsekretæren framla i 1995 en rapport som tar opp spørsmål i tilknytning til bruk, produksjon og overføring av håndvåpen. Denne rapporten ble fulgt opp fra den samme gruppe i 1999. I den nye rapporten anbefaler gruppen at en FN-konferanse om håndvåpen arrangeres i 2001. Den 54. generalforsamlingen vedtok at en FN-konferanse om håndvåpen skal arrangeres i 2001. I tillegg vedtok den rammen for forberedelsesprosessen og formatet og opplegget for konferansen. Generalforsamlingen har også vedtatt resolusjoner som anmoder landene om å treffe tiltak for å begrense ulovlig trafikk med håndvåpen og gi assistanse til land som har behov for hjelp til å samle inn og ødelegge slike våpen.

Den aktuelle situasjonen

Fjorårets generalforsamling vedtok, som nevnt ovenfor, at FN skal arrangere en konferanse om håndvåpen i 2001. Forberedelsene til denne konferansen, som allerede er i gang, vil prege FNs arbeid på håndvåpenområdet i inneværende år. I regi av FNs kommisjon for kriminalitetsforebyggelse (UNCCPCJ) foregår det forhandlinger om et rettslig instrument for å bekjempe ulovlig produksjon og overføring av skytevåpen. Det er lagt opp til å slutføre disse forhandlingene i løpet av 2000.

Bortsett fra beslutningen om å avholde en FN-konferanse om håndvåpen i 2001 er det foreløpig kommet lite konkret ut av behandlingen av håndvåpenspørsmålet i FN. Årsaken til dette er manglende internasjonal konsensus om hva som bør være målsetting og strategi for det videre arbeidet. Det er nå satt i gang en internasjonal prosess for å identifisere de mest effektive politiske, rettslige og finansielle ressurser som kan begrense de skadelige virkningene av håndvåpen.

Mye av det praktiske arbeidet for å begrense tilgangen på håndvåpen har til nå foregått i regionale organisasjoner. I Vest-Afrika ble det i november 1998 enighet om et moratorium i tre år mot all produksjon og overføring av håndvåpen. Det er utarbeidet en konvensjon, som foreløpig ikke har trådt i kraft, for å bekjempe ulovlig framstilling og eksport av håndvåpen i Nord-Amerika og Latin-Amerika. EU har blitt enige om en atferdskodeks for å regulere eksporten av konvensjonelle våpen, herunder håndvåpen, som Norge sluttet seg til i 1998. I tillegg er håndvåpenproblematikken satt på dagsordenen i 1999 i OSSE, EAPC og Stabilitetspakten for Sentral- og Øst-Europa.

Norges holdning

Norge fører en svært restriktiv politikk for eksport av håndvåpen og spiller en ledende rolle i det internasjonale arbeidet for å kontrollere spredningen og bruken av håndvåpen. Norge deltar aktivt i diskusjonene i FN om disse spørsmålene. Fra norsk side går en inn for at FN-konferansen om håndvåpen skal ha en bred dagsorden. Norge har vært en støttespiller for å få i stand håndvåpenmuratoriet i Vest-Afrika og har bidratt med 1 million USD til gjennomføringen. Et fond administrert av UNDP for å begrense og kontrollere håndvåpen har blitt opprettet på norsk initiativ, og fra norsk side vil vi bidra med 15 millioner NOK til dette fondet. Utenriksdepartementet har

gitt finansiell støtte til utredningsarbeidet utført av NISAT (Norwegian Initiative on Small Arms Transfers), som fire norske humanitære organisasjoner og forskningsinstitusjoner står bak. To internasjonale møter er arrangert i Oslo (juli 1998 og desember 1999), der land fra alle deler av verden ble enige om viktige tiltak for den videre prosessen og tiltak knyttet til våpenmekling. Regjeringen vil fortsatt arbeide for å bedre det mellomstatlige samarbeidet om internasjonale tiltak som kan redusere den ukontrollerte spredningen av håndvåpen til konfliktområder. I den forbindelse kan nevnes at Norge og USA har inngått et samarbeid om håndvåpendestruksjon i Sentral- og Øst-Europa.

d) Konsolidering av fred gjennom praktiske nedrustningstiltak

---

Bakgrunn

Det har i de senere årene vokst fram en erkjennelse av at konkrete nedrustningstiltak bør få en naturlig plass i arbeidet med å konsolidere fred og sikkerhet i områder som har vært rammet av konflikt. Tidligere Generalsekretær Boutros Ghali pekte på at det faktisk er håndvåpen og mindre våpen som dreper flest sivile i de konfliktene der FN er involvert. Innsamling, kontroll og ødeleggelse av våpen har vært viktige elementer i de fleste av de mer omfattende fredsavtaler der FN har spilt en fredsbevarende rolle. Senere har mange land understreket betydningen av at det praktiske nedrustningsarbeidet ikke bare konsentrerer seg om demobilisering og reintegrering av tidligere stridende, men at en også konsentrerer seg om de politiske, sosiale og økonomiske faktorene som gjør seg gjeldende i den aktuelle konfliktsituasjonen.

Tyskland tok for første gang under 51. generalforsamling initiativ til en resolusjon som fokuserte på FNs viktige rolle i å tilby et rammeverk for slike praktiske nedrustningstiltak. FNs nedrustningskommisjon startet også i 1996 et arbeid med retningslinjer for konvensjonell våpenkontroll og nedrustning, med særlig vekt på konsolidering av fred i lys av Generalforsamlingens resolusjon om praktiske nedrustningstiltak. Saken har også vært drøftet innenfor rammen av FNs spesialkomité for fredsbevarende operasjoner.

Den aktuelle situasjonen

En uformell tilretteleggergruppe ledet av Tyskland ble etablert i New York i 1998 for å bistå berørte land i prosessen med å konsolidere fred. Gruppen bidrar også til å samordne giverbidrag til ulike prosjekter. Gruppen har til nå drøftet regionale seminarer om nedrustning i post-konfliktsituasjoner i henholdsvis Sentral-Afrika og Mellom-Amerika. Gruppen har også drøftet pilotprosjekt i Albania i regi av UNDP, der landsbyer som overleverer ulovlige håndvåpen blir tilgodesett med utviklingsprosjekter. FNs Lessons Learned Unit avsluttet i 1999 en studie om avvæpning, demobilisering og reintegrering av tidligere soldater. Et program for å implementere denne studiens anbefalinger ble umiddelbart iverksatt.

Norges holdning

Fra norsk side legger man vekt på en bred tilnærming til fredsprosesser, der nedrustningstiltak blir sett i sammenheng med gjenoppbygging av samfunnsstrukturer og økonomisk og sosial utvikling. Norge deltar aktivt i den uformelle tilretteleggergruppen i New York om praktiske nedrustningstiltak, og har gitt økonomisk støtte til de omtalte nedrustningsprosjekter i Albania samt til de regionale seminarer i Sentral-Afrika og Mellom-Amerika. Norge støttet FN-studien om avvæpning, demobilisering og reintegrering av tidligere soldater. I forbindelse med implementeringen av studiens anbefalinger ble Norge, sammen med Canada og Sverige, anmodet om å utarbeide et utdannelsesprogram innen dette feltet til bruk i utdanning av FN-personell, særlig i den tredje verden. Dette utdannelsesprogrammet er nå ferdig og vil bli benyttet under to seminar i Afrika sommeren 2000. Norge har hatt ansvaret for programmets demobiliseringsdel. Fra norsk side har man i spesialkomiteen for fredsbevarende operasjoner ved flere anledninger understreket behovet for å vurdere nedrustningstiltak i sammenheng med fredsbevarende operasjoner.

IV. Saker som behandles i 2. komité

1. Handel og utvikling

(Dagsordenspunkt 94a)

Bakgrunn

Siden opprettelsen av UNCTAD i 1964 har handel og utvikling vært et viktig område for FN. Gjennom sine første tiår ble UNCTAD betraktet som en alternativ forhandlingsarena til GATT. UNCTAD var særlig i forgrunnen under forhandlingene om en ny økonomisk verdensorden (NØV) på 1970-tallet. Siden slutten av 1980-tallet har UNCTAD blitt mindre synlig enn andre internasjonale økonomiske organer som GATT/WTO og Bretton Woods-institusjonene. UNCTADs arbeidsform, med lange og ofte resultatløse forhandlinger, svekket institusjonens troverdighet. Siden 1992 er det blitt gjort forsøk på å reformere og effektivisere UNCTADs arbeidsmetoder. Under UNCTAD IX i Midrand i Sør Afrika i 1996, ble det bl.a. vedtatt å styrke UNCTADs fokus på å integrere utviklingsland i det multilaterale handelssystemet, bistå utviklingsland i å trekke til seg investeringer, fremme foretaksutvikling i utviklingsland og legge særskilt vekt på de minst utviklede land (MUL). Likestilling, miljø og fattigdomsbekjempelse ble også framhevet som horisontale satsingsområder. Det ble videre vedtatt omfattende forbedringer av UNCTADs arbeidsform. UNCTAD skal legge større vekt på faglig bistand.

UNCTAD X, som ble avholdt i Bangkok i 2000, markerte en bred oppslutning om et åpent internasjonalt handelssystem innenfor en effektiv ramme av internasjonale regler. Særlig i lys av det mislykkede Seattle-møtet i Verdens handelsorganisasjon kort tid før var det positivt at det kunne bli en så sterk markering av oppslutningen om det multilaterale handelssystem. For øvrig resulterte ikke UNCTAD X i viktige nye initiativer eller tiltak.

Den aktuelle situasjonen

Etter Midrand var det høye forventninger til UNCTAD, men det viste seg at det var vanskelig å få gjennomført reformene. Dette skyldes bl.a. at ikke alle land har vært like åpne for forandringer, og at det har tatt tid for UNCTAD-sekretariatet å tilpasse seg. Videre har det vært vanskelig å få til en bred

mellomstatlig enighet om UNCTADs oppgaver og prioriteringer.

Som en universell organisasjon med et bredt mandat har UNCTAD potensiale til å spille en viktig rolle for dialog og politikktutvikling i spørsmål knyttet til globaliseringens utfordringer. Gjennom sine årlige rapporter, som Trade and Development Report, MUL-rapporten og Investeringsrapporten, bidrar UNCTAD-sekretariatet med egne og til dels alternative analyser for forståelse av bredere makroøkonomiske og handelspolitiske spørsmål. Samtidig er det også nødvendig for UNCTAD å fokusere sin operasjonelle virksomhet, herunder rådgivning og faglig bistand. UNCTAD gir verdifull faglig bistand til utviklingsland, og etterspørselen etter UNCTADs tilbud er nå større enn hva institusjonen kan levere. Dette har igjen ført til en diskusjon om innføring av en egenandel for mottakerland.

I sin årlige rapport «Trade and Development report» har UNCTAD-sekretariatet advart mot en uhemmet liberalisering av utviklingslandenes økonomier. Den siste finanskrisen viste relevansen av de problemstillingene som er blitt reist i UNCTAD-sammenheng.

UNCTAD har i løpet av de siste årene utviklet et nært samarbeid med organisasjoner som Verdens handelsorganisasjon (WTO), Det internasjonale handelssenteret (ITC), FNs utviklingsprogram (UNDP), Verdensbanken (IBRD) og Det internasjonale pengefondet (IMF). Disse seks organisasjonene samarbeider nært om et felles rammeverk for de minst utviklede landene (MUL), hvor de søker å samordne sin innsats overfor disse landene. Sammen med ITC og WTO har UNCTAD vært med på å utvikle et handelsrelatert bistandsprogram til enkelte afrikanske land (JITAP).

Utviklingsspørsmål ventes å stå sentralt i den kommende forhandlingsrunden i WTO.

Norges holdning

Norge ønsker å styrke UNCTADs gjennomslagskraft og relevans. Det er behov for en institusjon i FN-systemet utover selve Generalforsamlingen til å drøfte problemstillinger og fremme forslag til politikk knyttet til globaliseringens utfordringer. I den sammenhengen bør UNCTAD ha en viktig oppgave som talsmann for utviklingslandene og ha en nyttig supplerende funksjon i forhold til WTO.

Samtidig vil UNCTAD bistå utviklingsland praktisk med å integrere seg i den globale verdensøkonomien og posisjonere seg foran de kommende

WTO-forhandlingene. I et slikt perspektiv kan UNCTAD være en viktig samarbeidspartner for gjennomføring av Regjeringens strategi for næringsutvikling i sør.

Det er viktig at UNCTAD fokuserer sin operasjonelle virksomhet innen handel og investeringer og videreutvikler samarbeidet med andre relevante institusjoner.

2. Utviklingsfinansiering

(Dagsordenspunkt 103)

Bakgrunn

Finansieringss spørsmålet er nå et sentralt tema i diskusjoner om FNs utviklingsaktiviteter. Utviklingslandene er bekymret over nedgangen i offisiell utviklingsbistand (ODA) fra vestlige land og over hva de anser som en svekkelse av finansieringsviljen. Blant tradisjonelle giverland er det en økende vilje til å drøfte den rolle private finansieringskilder kan spille. Finansieringss spørsmålet setter også sitt preg på de løpende drøftelsene av økonomiske og sosiale spørsmål generelt i FN.

Særlig utviklingslandene har mot denne bakgrunnen arbeidet for en egen FN-konferanse om utviklingsfinansiering på høyt politisk nivå. Dette spørsmålet ble viet betydelig oppmerksomhet under 53. generalforsamling, og det ble vedtatt at det skal holdes et høynivåmøte på politisk nivå om utviklingsfinansiering i år 2001. De forberedende drøftelser startet våren 2000.

Den aktuelle situasjonen

Som oppfølging til vedtaket i 53. generalforsamling ble det våren 1999 opprettet en egen arbeidsgruppe for å ta seg av de substansielle forberedelsene. Arbeidsgruppen vil konsentrere seg om fire hovedtema: 1) finansiering av utvikling, 2) nye finansieringskilder, 3) godt styresett («good governance») av monetære, finansielle og handelsmessige systemer og 4) sammenhenger mellom disse tre hovedtemaene og andre problemstillinger. Det er enighet om at konferansen skal ta opp både innenlandsk og internasjonal ressursmobilisering, og også se på innenlandsk ressursmobilisering i forhold til spørsmålet om nye finansieringskilder. I den sammenhengen har flere identifisert FNs rolle som diskusjonsforum og pådriver.

Det er imidlertid et spørsmål om den positive tonen vil vedvare når man går dypere inn i de enkelte problemstillingene. Dette gjelder særlig forholdet mellom FN og Bretton Woods-institusjonene, forholdet mellom bedre internasjonale rammevilkår og det nasjonale ansvaret for egen utvikling, gjeld, nivået på ODA og spørsmål knyttet til den kommende WTO-forhandlingsrunden.

Norges holdning

Norge har ved flere anledninger uttrykt dyp bekymring over den minkende bistanden fra nord til sør og minnet giverlandene om deres politiske forpliktelse til å følge FN-målsettingen om å allokere minst 0,7 pst. av BNP til utviklingsbistand.

Fra norsk side er vi opptatt av at det kommende høynivåmøtet om utviklingsbistand fokuserer på hvordan man kan utvikle eksisterende og nye mekanismer for å fremme utvikling. Med et slikt fokus vil høynivåmøtet ha en tilleggsverdi i forhold til andre globale prosesser, slik som Tusenårsforsamlingen, ministermøtet i Verdens handelsorganisasjon (WTO), UNCTAD X, oppfølgingen av de globale konferansene fra midten av 1990-tallet og det arbeidet som gjøres i Verdensbanken og Pengefondet (BWIs). Et slikt høynivåmøte må derfor belyse både hvordan man kan bedre internasjonale rammevilkår og hvordan man kan effektivisere bistanden. Det er videre viktig at Høynivåmøtet fokuserer på utviklingslandenes eget ansvar for å fremme utvikling og tar opp spørsmål om godt styresett og korrupsjonsbekjempelse.

3. Den tredje FN-konferansen om de minst utviklede land

(Dagsordenspunkt 104)

Den aktuelle situasjonen

Siden Handlingsprogrammet ble vedtatt i 1990, har antallet MUL-land steget til 48 land. Seks nye land er kommet til, mens kun ett er gradert ut av MUL-gruppen (Botswana). Handlingsprogrammets målsettinger om en bærekraftig utvikling for MUL-landene er langt fra gjennomført. Flere av MUL-landene har satt ut i livet omfattende reformprogrammer med tiltak for makroøkonomisk stabilisering og strukturell effektivisering av økonomien.

Men de internasjonale rammevilkårene har ikke vært gunstige. Offentlige bistandsoverføringer fra nord til MUL-land utgjorde i 1995 0,06 % av BNI, noe som er et godt stykke unna målsettingen om 0,2 %. Kun fem land, blant dem Norge, nådde dette målet. De utenlandske direkte investeringene er klart lavere i MUL-land enn i andre utviklingsland. Gjeldskrisen har i særlig grad tynget de fattigste landene (se omtale av gjeldskrisen), og de har i mindre utstrekning enn andre utviklingsland vært i stand til å dra nytte av det mer åpne multilaterale handelsregimet. Her har FN-systemet, WTO, Verdensbanken og IMF tatt nye initiativer for å trekke MUL-landene inn i globaliseringsprosessen. Flere MUL-land har videre vært rammet av naturkatastrofer. På den annen side har en rekke MUL-land fortsatt langt igjen før prinsipper om godt styresett og legitim statsmakt er nådd. Dette har gitt seg utslag i at flere MUL-land rammes av indre stridigheter og borgerkriger, noe som igjen umuliggjør langsiktig utviklingsarbeid. Til tross for en vanskelig situasjon, har enkelte MUL-land de seneste årene opplevd et økonomisk oppsving. Utfordringen blir å sikre at denne positive utviklingen holder seg og sprer seg til andre MUL-land.

Norges holdning

Forberedelsene er nå i gang for FNs tredje MUL-konferanse, som vil bli avholdt i Brussel i mai 2001. Under konferansen vil man foreta en gjennomgang av MUL-handlingsplanen etter FNs andre MUL-konferanse, og det vil bli utarbeidet et nytt handlingsprogram for det kommende tiår. Fra norsk side legger vi vekt på at det gjennomføres et tilfredsstillende nasjonalt forberedelsesarbeid i forkant av konferansen slik at man kan få det best mulige utgangspunkt for det nye tiåret. Norge støtter forberedelsesarbeidet til konferansen økonomisk.

4. Utviklingslandenes gjeldskrise

(Dagsordenspunkt 94c)

Bakgrunn

Krisen i det internasjonale finansvesenet og et sterkt press fra opinionen har bidratt til at gjeldsproblemet til de fattigste utviklingslandene står sentralt på den internasjonale utviklingsagendaen. Både i FN-systemet,

Verdensbanken og i Det internasjonale valutafondet (IMF) er det bred enighet om at utviklingslandenes uhåndterbare gjeldsbyrde lammer muligheten til å drive en nasjonal utviklingspolitikk. Utviklingslandene har i FN lagt vekt på at gjeldsproblemene er et internasjonalt anliggende som krever internasjonal samordning og politiske løsninger.

For å kunne løse gjeldsproblemene til de fattigste utviklingslandene, er det helt avgjørende at alle kreditorer deltar. For å få dette til, trenger vi forpliktende internasjonale gjeldssletteordninger som sikrer at alle parter tar sin andel av gjeldssletten. Med det etter hvert så velkjente HIPC-initiativet har Verdensbanken og IMF utviklet en internasjonal gjeldsslettemekanisme som kan være med på å gi de fattigste utviklingslandene en ny start. HIPC-mekanismen er en gjeldssletteordning for de 41 fattigste og mest gjelds-tyngede utviklingslandene (Heavily Indebted Poor Countries). Mekanismen, som opprinnelig ble foreslått og framforhandlet av Verdensbanken og IMF i 1996, inkluderer alle typer gjeld og forutsetter at alle kreditorer må slette sin andel av den gjeldssletten som må til for at landet skal få en håndterbar gjeldsbyrde.

Den aktuelle situasjonen

Under årsmøtene til Verdensbanken og IMF høsten 1999, ble det besluttet å forbedre HIPC-mekanismen. Endringene innebærer økt gjeldsslette til flere land i et raskere tempo. Den samlede gjeldsslette vil imidlertid med den reviderte HIPC-mekanismen resultere i at kostnadene fordobles. Dessverre klarte man ikke under årsmøtene å bli enige om hvordan disse kostnadene skal dekkes. I ettertid har det vist seg at det er spesielt vanskelig for utviklingsbankene å utarbeide tilfredsstillende finansieringsløsninger. Fra norsk side har man understreket at det må etableres en formell forhandlingsprosess hvor alle givrelandene deltar, som sikrer en langsiktig finansieringsløsning for HIPC-initiativet slik at finansinstitusjonenes utviklingsfond for de fattigste landene, som IDA i Verdensbanken, ikke bærer kostnadene. Det vil være meningsløst om andre fattige land på denne måten må bære byrden ved gjeldssletten under HIPC-mekanismen. Spørsmålet om utviklingslandenes gjeldssituasjon ble gjenstand for betydelig diskusjon i Generalforsamlingens 2. komité, som vedtok en resolusjon om utviklingslandenes gjeldsproblemer. Denne resolusjonen reflekterer i stor grad de utfordringer som utviklingslandene står overfor, og tar spesielt for seg behovet for en nødvendig finansiering av HIPC-initiativet.

Generalforsamlingen har i tillegg vedtatt en resolusjon om å avholde en konferanse om finansiering av utvikling. I denne forbindelse forventes det at gjeldsproblematikken vil stå sentralt. FNs generalsekretær er i begge resolusjoner bedt om å rapportere om gjennomføringen av disse to resolusjonene til FNs 55. generalforsamling. Utviklingslandenes gjeldsproblem forventes å stå sentralt under høstens generalforsamling. Man må også forvente at utviklingslandene på nytt vil prøve å utvide gjeldsletten til gjeldstyngede mellominntektsland.

Norges holdning

Gjeldsproblemet til de fattigste utviklingslandene står sentralt på den internasjonale utviklingsagendaen og utgjør en viktig del av norsk bistandspolitikk. Norge har gjentatte ganger understreket at en uhåndterbar gjeldsbyrde hindrer økonomisk og sosial utvikling fordi: (i) gjeldsbetjening skjer på bekostning av andre viktige oppgaver, (ii) gjelden avskjærer landet fra å få nye ressurser og (iii) den skaper et usikkert investeringsklima.

HIPC-ordningen er den beste internasjonale gjeldssletteordningen vi har i dag og representerer i norske øyne et epokegjørende multilateralt samarbeide fordi:

- (i) den sikrer en omfattende gjeldsslette hvor alle kreditorer må ta sin andel av gjeldsletten,
- (ii) det forutsettes at frigjorte ressurser blir brukt til å fremme utvikling og fattigdomsreduksjon i de berørte land og
- (iii) gjeldssletten knyttes til utvikling av en nasjonal fattigdomsstrategi utarbeidet av landet selv i bred dialog med det sivile samfunn.

Fra norsk side vil man fortsatt arbeide aktivt for å få på plass en langsiktig finansieringsløsning for HIPC-initiativet. Siden gjeldskrisen oppstod på 1980-tallet, har Norge arbeidet for å forbedre gjeldssituasjonen til de fattigste utviklingslandene. Med den norske gjeldsplanen ble det åpnet for at Norge kan ettergi 100 prosent av fordringene til de fattigste og mest gjeldstyngede landene (HIPC-landene). Tanzania er det første landet som får slike vilkår fra Norge, og flere land er aktuelle.

5. Bosettingsspørsmål

(Dagsordenspunkt 96 e)

Bakgrunn

FNs kommisjon for bosettingsspørsmål ble opprettet i 1977 som et resultat av den første globale konferansen om bosettingsspørsmål i Vancouver i 1976. Kommisjonen skal bistå land og regioner med å løse problemer på bosettingssektoren og arbeide for økt inter nasjonalt samarbeid på dette området. Kommisjonen gir retningslinjer for arbeidet i FNs bosettingssenter (UNCHS, HABITAT), som også er sekretariat for Kommisjonen. Senteret er såkalt «focal point» for koordinering av arbeidet med bosettingsspørsmål i FN-systemet. Norge og de øvrige nordiske landene har vært medlem av Kommisjonen i en årrekke. Kommisjonen møtes hvert annet år. Den 18. sesjonen finner sted i Nairobi i februar 2001.

Den aktuelle situasjonen

FNs andre bosettingskonferanse (HABITAT II) i Istanbul i 1996 vedtok et handlingsprogram, «The Habitat Agenda», som utgjør et rammeverk for arbeidet med bosettingsspørsmål både i FN-systemet, regionalt og nasjonalt i de neste 20 årene. Konferansens sentrale tema var «egnet bolig for alle» og «bærekraftig by- og tettstedsutvikling». Bakgrunnen for konferansen var den økende bolignøden og de økonomiske, sosiale og økologiske utfordringene forbundet med den tiltakende urbaniseringsprosessen i utviklingslandene. Arbeidet framover med bosettingsspørsmål vil være konsentrert om å følge opp utfordringene i handlingsprogrammet med konkret handling.

Oppfølgingen av handlingsprogrammet fra HABITAT II-konferansen er basert på Generalforsamlingsresolusjon 53/180. Denne resolusjonen tar til orde for en gjennomgang («review and appraisal») av iverksettelsen av HABITAT II-konferansen i form av en spesialsesjon av Generalforsamlingen i år 2001. Denne forberedes gjennom en forberedende komité, som hadde sitt første møte i mai 2000. En hovedutfordring i i Bosettingssenterets arbeid framover blir å finne fram til en balanse mellom Senterets normative og operative virksomhet. FN-sekretariatet hadde til det første møtet i den forberedende komiteen utarbeidet forslag til flere normative dokumenter. Disse vil bli drøftet i detalj i den forberedende komiteen i februar 2001.

Norges holdning

Norge vil fortsatt delta i drøftingen av bosettingsspørsmål i FN. Det er viktig at disse spørsmålene har et klart forankringspunkt i FN-systemet. Neste århundre er blitt kalt det urbane århundre, hvor en vil stå overfor store utfordringer forbundet med den tiltakende urbaniseringen i utviklingslandene. FN må spille en aktiv rolle i arbeidet med å bistå utviklingslandene i denne prosessen. Norge deltar videre i det innledende arbeidet under det såkalte «Cities Alliance»-initiativet, som er et samarbeid satt i gang av Verdensbanken og HABITAT i et forsøk på en helhetlig tilnærming i stor skala til urbaniseringsproblematikken.

6. Oppfølging av FNs konferanse om miljø og utvikling

(Dagsordenspunkt 97 a)

Bakgrunn

UNCED, FNs konferanse om miljø og utvikling, ble avholdt i Rio de Janeiro i 1992, tjue år etter miljøkonferansen i Stockholm og fem år etter at Verdenskommisjonen for miljø og utvikling hadde avgitt sin rapport om «vår felles framtid». UNCED resulterte i to multilaterale konvensjoner om hhv. klimaendringer og biologisk mangfold, en prinsipperklæring om bærekraftig utvikling (Rio-erklæringen), en samling prinsipper om bærekraftig utvikling samt Agenda 21, som er dagsorden for det neste århundres internasjonale samarbeid om miljø- og utviklingsproblemer. Med unntak av konvensjonene, dreier det seg om dokumenter som ikke er juridisk bindende. De er derfor avhengige av politisk oppmerksomhet for å bli fulgt opp.

Etter UNCED vedtok Generalforsamlingen å opprette Kommisjonen for bærekraftig utvikling (CSD) som en funksjonell kommisjon under ECOSOC. CSDs hovedoppgaver er å føre tilsyn med gjennomføringen av Agenda 21, fremme integrering av miljø og utvikling i FN-systemet og vurdere nasjonal oppfølging. Det ble også igangsatt flere andre oppfølgingsprosesser til UNCED. Blant de viktigste er Konvensjonen om bekjempelse av forørkning og tørke, Konvensjonen om bærekraftig utvikling av små øystater under utvikling og Konferansen om fiske på det åpne hav.

I 1997 avholdt FN sin 19. ekstraordinære generalforsamling for å gjøre opp status fem år etter UNCED. Selv om det er gjort framskritt på flere områder, var det klart at oppfølgingen hadde sviktet flere steder. For å styrke

CSDs videre arbeid, vedtok Generalforsamlingen et eget arbeidsprogram for CSD fram til 2002, hvor kommisjonen hvert år skal konsentrere seg om et fåtall områder, særlig slike som hittil ikke har vært gjenstand for tilsvarende global samarbeidsinnsats, som for eksempel ferskvann, skog og energi.

Den aktuelle situasjonen

CSDs 8. sesjon i april i år hadde fire hovedtema som ble diskutert opp mot den overordnede målsettingen om en bærekraftig utvikling:

- 1) finansielle ressurser og mekanismer,
- 2) handel, investeringer og økonomisk vekst,
- 3) integrert planlegging og landressursforvaltning og
- 4) bærekraftig jordbruk og distriktsutvikling.

Som forventet ble debatten sentrert rundt relativt kjente spørsmål i forhold til utviklingsbistand og investeringer i utviklingsland, bruken av miljøkrav i internasjonal handel samt handel med landbruksvarer og genmodifiserte produkter.

I tillegg til disse temaene ble oppfølgingen av FNs Skogforum (IFF) og 10-årsmarkeringen av Rio-møtet «World Summit for Sustainable Development» i 2002 diskutert under årets CSD-sesjon. I forhold til sistnevnte var det relativt bred enighet om viktigheten av et nytt globalt toppmøte om miljø og utvikling i 2002. Det ble også tatt til orde for at fattigdomsbekjempelse og utvikling kan være sentrale tema for konferansen.

Norges holdning

Det er gledelig at CSD har klart å opprettholde deltakelse på ministernivå fra de fleste land på sine årlige sesjoner. På den annen side er det ønskelig at også andre enn miljøvernministrene i større grad deltar for å markere CSDs ansvar for bærekraftig forvaltning.

En viktig oppgave for Norge blir å bidra til å få dialogen mellom nord og sør inn i et konstruktivt spor – få i stand en bedre felles forståelse av problemer og løsninger – slik at arbeidet for bærekraftig utvikling kan videreføres på en mer integrert måte. Det er også viktig å gi presise signaler om hvilke tiltak som bør gjennomføres nasjonalt og om hvilke tiltak som egner seg best for regional tilnærming. Et sentralt område for en slik felles forståelse

er hva som er myndighetenes og private aktørers roller i samfunnsutviklingen. Dette vil være en forutsetning for at næringslivet kan oppmuntres til å yte sine bidrag til arbeidet for bærekraftig utvikling. Oppfølgingen av blant annet Kyoto-protokollen og dens fleksible mekanismer (jfr. nedenfor) forutsetter således for eksempel en betydelig rolle for privat sektor. Norge vil fortsette å arbeide for at miljø og utvikling får en sterk institusjonell forankring i FN-systemet. CSDs 9. møte i 2001 vil blant annet ha energi som et hovedtema. Norge har allerede startet arbeidet fram mot dette møtet og vil ta aktivt del i forberedelsesprosessen både nasjonalt og internasjonalt. I forhold til 10-årsmarkeringen av Rio-møtet i 2002 ønsker man fra norsk side å fokusere på en framtidrettet agenda hvor man legger vekt på problemer knyttet til fattigdom og mangel på utvikling. For å få et optimalt resultat av konferansen i 2002, er det viktig at det sivile samfunn trekkes med i prosessen og at det gjennomføres en grundig forberedelsesprosess nasjonalt, regionalt og internasjonalt.

7. Klimakonvensjonen

(Dagsordenspunkt 97 g)

Bakgrunn

Konvensjonen om klimaendring ble sluttforhandlet i mai 1992 og trådte i kraft 21. mars 1994, da 50 land hadde ratifisert den. Den setter rammen for utviklingen av et sterkt og forpliktende globalt samarbeid om klimaspørsmål. Konvensjonens parter forplikter seg til å utarbeide tiltaksplaner for å begrense utslipp av klimagasser og rapportere om gjennomføring av tiltakene. Konvensjonen setter imidlertid ikke bindende, kortsiktige mål for utslippsreduksjoner.

På den tredje partskonferansen under Klimakonvensjonen i Kyoto i 1997, lyktes man å framforhandle Kyoto-protokollen, hvor industrilandene forpliktet seg til å redusere sine samlede utslipp av klimagasser med minst 5% sett i forhold til 1990-nivå innen perioden 2008–2012. Dette vedtaket baserte seg blant annet på en differensiering av utslippsforpliktelsene mellom industrilandene og en bred tilnærming til klimagasser, som blant annet inkluderer opptak av klimagasser i skog og biomasse. Et viktig element ved Kyoto-protokollen er de såkalte Kyoto-mekanismene – internasjonal kvotehandel, felles gjennomføring og Den grønne utviklingsmekanismen – som

vil gjøre det mulig å gjennomføre kostnadseffektive klimatiltak. Protokollen gjenlot imidlertid flere spørsmål som må løses for å kunne sikre ratifikasjon og ikrafttredelse av Protokollen.

Norge, ved miljøvernminister Guro Fjellanger, undertegnet protokollen i april 1998. For å tre i kraft må den ratifiseres av 55 land som til sammen har mer enn 55% av klimagassutslippene i industrilandene målt i 1990-nivået.

Den aktuelle situasjonen

Klimaforhandlingene er nå inne i en avgjørende fase fram mot den sjette partskonferansen i november 2000. Målet er at partene der skal fatte de nødvendige beslutninger for å sikre snarlig ratifisering av Kyoto-protokollen. Dette gjelder spesielt beslutninger knyttet til regler og retningslinjer for Kyoto-mekanismene, samt til et system for å kontrollere og følge opp partenes etterlevelse av sine forpliktelser. Dersom man ikke oppnår tilstrekkelig enighet for å legge til rette for ratifisering, fryktes det at hele den internasjonale klimaprosessen kan få et alvorlig tilbakeslag.

Den femte partskonferansen fant sted i november 1999 i Bonn, Tyskland. På dette møtet kom partene litt nærmere enighet på enkelte områder, men det er fortsatt mange uløste spørsmål.

For utviklingslandene er det sentralt å sikre oppfølging av forpliktelsene under Konvensjonen angående overføring av ressurser og teknologi. Utviklingslandene ønsker særlig å sikre støtte til land som er sårbare overfor klimaendringer. Enkelte ønsker også kompensasjon for mulig inntektsvikt ved eksport av fossile brensler som følge av klimatiltak. Det er ventelig at utviklingslandene vil kreve avklaring på disse spørsmålene parallelt med utviklingen av de fleksible mekanismene. En rekke industriland legger på sin side stor vekt på at utviklingsland (særlig de med store utslipp) også påtar seg (frivillige) forpliktelser, noe som til nå stort sett har vært avvist.

Norges holdning

Kyoto-protokollen åpner for nye muligheter for et helhetlig, styrket og mer effektivt internasjonalt samarbeid om globale miljøproblemer. Norge erkjenner at industrilandene har hovedansvaret for å komme i gang med utslippsreduksjonene, samtidig vil det etter hvert bli nødvendig at også utviklingslandene deltar. Her bør en ha en helhetlig og langsiktig tilnærming.

Blant de forhold en fra norsk side vil legge særlig vekt på er det faktum at mekanismene for kvotehandel og felles gjennomføring gir land med utslippsforpliktelser mulighet til å gjennomføre kostnadseffektive klimatiltak. Det er viktig at regelverket for disse mekanismene blir troverdig, funksjonelt og sikrer innsyn og oversikt.

Den grønne utviklingsmekanismen (CDM) åpner for at industriland kan finansiere utslippsreducerende prosjekter i utviklingsland og benytte de oppnådde utslippsreduksjonene til å møte deler av sine forpliktelser under Kyoto-protokollen. Det er et mål at CDM skal bidra til overføring av miljøvennlig teknologi og til en mer bærekraftig utvikling i vertslanene. Norge samarbeider nært med flere utviklingsland om klimaprojekter og støtter også kapasitetsbygging i forhold til gjennomføring av prosjekter og deltakelse i selve forhandlingsprosessen.

Kyoto-protokollen åpner for nye insentiver for investeringer i miljøvennlige prosjekter. Målet er at mekanismene skal bidra til å mobilisere økonomiske og teknologiske ressurser fra privat sektor i arbeidet med å løse globale miljøutfordringer, særlig i utviklingsland og i landene i Øst- og Sentral-Europa. Disse mekanismene gir perspektiver langt utover klimaområdet (jfr. omtalen av UNCED ovenfor), og det blir derfor en særlig utfordring å legge til rette for at disse praktiseres og utnyttes så godt som mulig.

8. Gjennomføring av Konvensjonen for å bekjempe forørkning

(Dagsordenspunkt 97 e)

Bakgrunn

Forørkning er en samlebetegnelse på jord- og vegetasjonsforringelse i tørre og halvtørre områder. FNs generalforsamling vedtok i 1992 å opprette en mellomstatlig forhandlingskomité for å utarbeide Konvensjonen for bekjempelse av forørkning i land som er rammet av alvorlig tørke og/eller forørkning, særlig i Afrika. Konvensjonen ble vedtatt ved konsensus i 1994, og Norge ratifiserte den i juli 1996. Konvensjonen trådte i kraft 26. desember 1996, etter at 50 land hadde ratifisert den. Det sentrale virkemidlet for å oppfylle Konvensjonens mål er nasjonale, subregionale og regionale handlingsprogrammer. Det skal legges særlig vekt på forebyggende tiltak og lokal deltakelse i planlegging og gjennomføring.

Den aktuelle situasjonen

Til nå har 163 land ratifisert Konvensjonen. Konvensjonens sekretariat ligger i Bonn. Det er også opprettet en global mekanisme som skal være hjelpelig med å mobilisere finansiering samt bidra til kontakt mellom givere og mottakere. Mekanismen er administrativt forankret i Det internasjonale fond for jordbruksutvikling (IFAD). Det foreligger en samarbeidsavtale mellom IFAD, FNs utviklingsprogram (UNDP) og Verdensbanken om støtte til den globale mekanismen. Frivillige organisasjoner spiller en viktig rolle i oppfølging av Konvensjonen. Etter initiativ fra Norge fikk det internasjonale NGO-nettverket, som støtter oppfølgingen av Konvensjonen, anledning til å fremme saker i plenumssesjoner.

Norges holdning

Norge har gitt støtte til utviklingslands deltakelse i forhandlinger og partsmøter samt til oppfølging av vedtak fra partsmøter. En har fra norsk side oppfordret både sekretariatet, UNDP/UNSO og FNs miljøprogram (UNEP) til å samarbeide om tiltak for å unngå overlapping. Konvensjonen kan være et nyttig redskap for å fremme en bærekraftig utvikling i tørre og halvtørre områder. Fra norsk side støtter man Konvensjonens vektlegging av frivillige organisasjoners og forskningens rolle i gjennomføringen av avtalen. Vi er også opptatt av at kvinners og nomadebefolkningers særlige interesser blir ivaretatt. Videre har en vært positiv til at tiltak under Konvensjonen særlig rettes inn mot Afrika og at gjennomføringen av Konvensjonen må baseres på lokal deltakelse. En finner ofte de fattigste i de økologisk marginale områdene, slik at en støtte til oppfølging av Konvensjonen vil være fattigdomsorientert.

9. Konvensjonen om biologisk mangfold

(Dagsordenspunkt 97 b)

Bakgrunn

Konvensjonen om biologisk mangfold ble sluttforhandlet i mai 1992 og trådte i kraft 29. desember. Per mars 1998 har 172 land ratifisert avtalen. Hovedmålsettingene er vern og bærekraftig bruk av biomangfold og rettferdig fordeling av de godene som følger av utnyttelse av biologiske ressurser. Målsettingene gir rammer og retningslinjer til nasjonale tiltak for bevaring

og bærekraftig bruk av det biologiske mangfoldet. For å konkretisere avtalen utvikles arbeidsprogrammer for de ulike økosystemene. Til nå er det laget arbeidsprogrammer innen jordbruk, skogbruk, kyst og marine områder og ferskvannssystemer. I tillegg inneholder avtalen også forpliktelser om styrking av det internasjonale samarbeidet for bevaring av biomangfold og om tilgang til genetiske ressurser og teknologi. I et bistandsperspektiv åpner Konvensjonens målsettinger for en ny kanal for overføring av finansielle ressurser og teknologi til utviklingsland i tillegg til utviklingshjelp. Den globale miljøfasiliteten (GEF) fungerer som finansieringsmekanisme for å dekke tilleggs kostnader som utviklingslandene påføres ved gjennomføring av Konvensjonen.

Den aktuelle situasjonen

Det fjerde partsmøtet under Konvensjonen ble avholdt i Bratislava i mai 1998. Det ble vedtatt arbeidsprogrammer for ferskvann, marint og kystbiologisk mangfold og skog. På møtet leverte Norge sin første nasjonale rapport om oppfølging av Konvensjonen.

En protokoll om handel med levende genmodifiserte organismer (LMO) er ferdigforhandlet og legges fram for undertegning på det femte partsmøtet i Nairobi i mai 2000. LMO-protokollens målsetting er å etablere et globalt regime for sikker overføring, håndtering og bruk av GMO i forhold til skadelige effekter på biomangfold og helse.

Norges holdning

Norge har deltatt aktivt i oppfølgingen av Konvensjonen siden UNCED og har bl.a. arrangert tre konferanser i samarbeid med Konvensjonens sekretariat, UNEP og andre internasjonale organisasjoner. Hovedtemaene for konferansene var henholdsvis «biologisk mangfold», «spredning av fremmede arter» og «økosystemtilnærming til bærekraftig bruk av biologisk mangfold». I tillegg arrangerte Norge i samarbeid med Sverige og en rekke østeuropeiske land og utviklingsland en konferanse i 1997 om å utvikle grunnlaget for et arbeidsprogram for ferskvann. Disse konferansene har vært viktige bidrag til det internasjonale arbeidet under Konvensjonen.

Som et ledd i oppfølgingen av Konvensjonen er en nasjonal handlingsplan for vern og bærekraftig bruk av biomangfold under utforming.

Alle relevante departementer deltar i dette arbeidet, og det tas sikte på å slutføre handlingsplanen i løpet av 2000. Det er også igangsatt et program for kartlegging, verdiklassifisering og overvåkning av biologisk mangfold. Programmet skal bidra til et bedre kunnskapsgrunnlag for alle nivåer og sektorer i forvaltningen av biomangfold.

Norge har gitt høy prioritet til forhandlingene om en LMO-protokoll. Protokollen anses å være et historisk framskritt for miljø- og forbrukerinteresser i internasjonale avtaler. Gjennom protokollen erkjennes det i en folkerettslig avtale at genmodifiserte organismer krever særbehandling i forhold til andre produkter. Avtalen vurderes fra norsk side som en anerkjennelse av importlandets rettigheter fordi bestemmelsene om merking gjør det mulig å identifisere genmodifiserte produkter. Et annet viktig aspekt er at avtalen innebærer større krav til eksportøren om å påvise at den genmodifiserte organismen ikke er skadelig for miljøet.

10. FNs bistandsvirksomhet

(Dagsordenspunkt 98)

Bakgrunn

Norge har vært aktivt involvert fra tidlig på 90-tallet i et nordisk prosjekt om reform innen FN. Det norske innlegget under debatten den gang vakte oppsikt. I innlegget refererte en til forslaget om å etablere et felles bistandsorgan innen FN, samtidig som man foreslo at den stedlige koordinatoren måtte gis myndighet til å godkjenne prosjekter for alle organisasjoner på landnivå for å sikre best mulig samordning. Forslagene møtte betydelig motstand og fikk liten oppslutning under forhandlingene. De nordiske landene videreførte imidlertid disse tankene i Det nordiske FN-reformprosjektet på økonomisk og sosial sektor 1996. Rapporten fra reformprosjektet ble overlevert FNs nyvalgte generalsekretær, Kofi Annan, i januar 1997. De nordiske landene understreket i sin rapport at det er landnivået som er viktigst i bekjempelsen av fattigdom, og at det er på landnivå kvaliteten på og konsekvensene av FNs arbeid er viktigst og mest synlig. Konkret foreslo de nordiske landene blant annet:

- å samle FNs aktiviteter på landnivå under én leder og under ett tak.
- å integrere FNs bistandsaktiviteter på hovedkvarternivå, herunder en langsiktig målsetting om én bistandsorganisasjon for FN-systemet.

- en ny finansieringsmodell for FNs utviklingsaktiviteter, med en ilignet del, en forhandlet del og en frivillig andel (dagens aktiviteter baseres på frivillige bidrag).

Disse forslagene falt beleilig sammen med generalsekretær Kofi Annans egne reformplaner, og de var reflektert i hans reformprogram av juli 1997 (dokument A/51/950).

Den aktuelle situasjonen

Som under den 53. generalforsamling, stadfestet den 54. generalforsamling at de mellomstatlige forhandlingene om reformer innen FN-systemet har nådd et foreløpig metningspunkt. Det er særlig utviklingslandene som motsetter seg nye endringer. De mener at reformer og effektivisering av arbeidet i FN ikke har ført til økt ressursoverføring til FNs arbeid i utviklingslandene, og de frykter at en videre rasjonalisering i hovedsak kun vil føre til reduserte bidrag til FN fra giverlandene.

Det er allikevel positive forandringer innen FNs bistandsvirksomhet som følge av reformene som ble vedtatt på den 52. generalforsamling i 1997. På det administrative planet fremstår FN-sekretariatet slankere og mer effektivt enn før. Videre har samarbeidet mellom FNs fond og programmer på hovedkvarternivå blitt styrket gjennom at UNDP, UNICEF, UNFPA og WFP har gått sammen i FNs utviklingsgruppe (UNDG). Arbeidet med å styrke integrasjon av FNs virksomhet på landnivå har blitt intensivert gjennom UNDAF-prosessen, som innebærer at FN i samråd med styresmaktene i mottakerlandene utarbeider et felles rammeverk for FNs totale bistand. Modellen blir nå utprøvd i 22 utviklingsland og vil bli utvidet til å gjelde for FNs bistandsvirksomhet i alle utviklingsland. En tematisk nyorientering er blitt introdusert i FN, ikke minst når det gjelder Sikkerhetsrådets arbeidsform, som har utvidet sin oppmerksomhetssfære til f.eks. å drøfte sosiale utviklingsspørsmål samt å avholde mer åpne prosesser der også ikke-medlemmer kan delta.

På finansieringssiden dreide forhandlingene under Generalforsamlingen seg om å starte forberedelsene mot et høynivåmøte for finansiering av utvikling. Det ble nedsatt en forberedende komité som har fått i oppdrag å samrå seg med Verdensbanken, IMF, UNCTAD og andre sentrale aktører for å avklare disse aktørenes involvering i prosessen.

Et annet viktig spørsmål er forholdet mellom konflikt, humanitær bistand og langsiktig bistand, noe som er viktig for å forebygge nye konflikter og støtte opp om fredsprosesser i situasjoner der kamphandlingene er opphørt. Blant annet er det behov for å se på rollefordelingen i FN-systemet i forbindelse med de forskjellige fasene i en konfliktsituasjon.

Norges holdning

Generelt er Generalsekretærens reformforslag på utviklingsområdet blant de forslagene som har vært mest vellykkede og hvor de største endringene har skjedd. En av årsakene til dette er at mange av forslagene på dette området er implementert av Generalsekretæren selv under hans eget prerogativ. Fra norsk side er vi så langt fornøyd med reformforslagene på utviklingssiden, blant annet fordi de i stor grad reflekterer forslagene fra Det nordiske FN-reformprosjektet. Det er viktig at Norge følger aktivt opp overfor enkeltorganisasjonene i FN for å sikre fortsatt framdrift i reformprosessen, men vi er først og fremst opptatt av å få gjennomført eksisterende vedtak. FNs særorganisasjoner som Verdens helseorganisasjon (WHO), Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) og FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO), holder på å innlemmes i UNDG og UNDAF. Det er viktig å støtte dette videre slik at FN-systemet opptrer som en enhetlig organisasjon.

Videre vil vi arbeide for at UNDAF blir et godt samarbeidsverktøy i forhold til mottakerlandets myndigheter og at man prioriterer nasjonalt eierskap til utviklingstiltak. I forbindelse med dette er det viktig at FN samarbeider med Bretton Woods-institusjonene, spesielt med Verdensbankens «Comprehensive Development Framework», som også fokuserer på koordinering av bistand på landnivå og på mottakerlands eierskap.

V. Saker som behandles i 3. komité

1. Menneskerettighetsspørsmål

(Dagsordenspunkt 116)

Bakgrunn

FN-pakten gjorde menneskerettighetene og beskyttelsen av dem til et mellomstatlig anliggende. Den forpliktet medlemsstatene til å sikre menneskerettighetene og de grunnleggende frihetene for sine innbyggere. Samtidig ga den FNs organer en del av ansvaret for at dette ble gjennomført. For å fremme arbeidet ble det i Paktens artikkel 68 fastsatt at det skulle opprettes en menneskerettighetskommisjon. Kommisjonen, som har 53 medlemmer, møtes til årlige sesjoner. Norge er medlem fra 1.1.99 for tre år. Kommisjonens forslag og anbefalinger innarbeides i årlige rapporter til ECOSOC og danner det viktigste grunnlaget for behandlingen av menneskerettighetsspørsmålene på Generalforsamlingen.

I 1966 ble de to sentrale internasjonale menneskerettighetskonvensjonene vedtatt om hhv. økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter og om sivile og politiske rettigheter.

Fire andre menneskerettighetskonvensjoner underlagt FN regnes som særlig viktige: Konvensjonen mot tortur og annen grusom, umenneskelig og nedverdiggende behandling eller straff, Konvensjonen om barnets rettigheter, Konvensjonen for avskaffelse av rasediskriminering og Konvensjonen for avskaffelse av diskriminering mot kvinner.

Debatten om menneskerettighetene var lenge preget av øst/vest-motsetninger. Dette ble etterfulgt av skjerpede nord/sør-motsetninger i synet på menneskerettighetenes innhold og på FNs rolle i arbeidet for å fremme menneskerettighetene. Enkelte land i sør har hevdet at FNs menneskerettighetsnormer i for stor grad har vært basert på et vestlig verdigrunnlag og at man ikke i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til historiske, kulturelle, sosiale og religiøse særtrekk i vedkommende land eller region. Etter den demokratiseringsprosessen som har skjedd de siste år i Asia og Afrika, er imidlertid noen av disse motsetningene blitt neddempet, selv om det fra landene i sør fremdeles i noen grad blir framhevet at en mer rettferdig økonomisk verdensordning, der det legges vekt på økonomisk utvikling i de fattige land, er en betingelse for bedre innfrielse av alle menneskerettighetene.

Forhandlingene under årets sesjon var mindre preget av en nord/sør-konfrontasjon enn tidligere. Striden om reform av Menneskerettighetskommisjonens ulike overvåkningsmekanismer som hadde ført til strid tidligere år, var delvis bilagt gjennom en konsensusrapport fra en internasjonal arbeidsgruppe der det var enighet om tiltak som vil effektivisere menneskerettighetsarbeidet under Kommisjonen. Denne rapporten ble vedtatt uten votering under sesjonen.

Et spørsmål som fremdeles vil være aktuelt under 55. generalforsamling vil igjen være problemene omkring manglende overholdelse av rapporteringsforpliktelser i henhold til de ulike menneskerettighetskonvensjonene og behovet for bedre samordning og forenkling av rapporteringsprosedyrene. Det ventes også at behandlingen av rapporten fra FNs menneskerettiskommisjon om menneskerettighetssituasjonen i enkelte land vil stå sentralt. Kommisjonen har opprettet spesialrapportør- og spesialrepresentantstillinger for bl.a. Rwanda, Burundi, det tidligere Jugoslavia, Afghanistan, Myanmar, Sudan, Irak og Iran for å føre tilsyn med utviklingen på menneskerettighetsområdet. Det har tidvis vært skepsis til resolusjoner om krenkelser av menneskerettighetene i enkeltland. Dette gjelder særlig innenfor den alliansefrie gruppen. Innslag av regional solidaritet kan en igjen vente ved utforming av resolusjonstekster, særlig innenfor den afrikanske gruppen. På årets sesjon i kommisjonen var det økende tendens til å vedta landresolusjoner med konsensus – hvilket i de fleste tilfeller innebærer svakere kritikk enn vi mener er på sin plass. På den annen side skaper slike konsensusresolusjoner et bedre klima for samarbeid mellom landets myndigheter og FNs overvåkningsorganer for bedre å kunne løse landets menneskerettighetsproblemer.

Kommisjonen behandler også en lang rekke tematiske forhold, særlig knyttet til sivile og politiske rettigheter. Forberedelsene til den tredje verdenskonferansen mot rasisme (i år 2001) er et sentralt tema her.

I økende grad står spørsmål om menneskerettighetenes stilling i konfliktsituasjoner på dagsorden. Minoriteters rettigheter, internflyktninger, mekanismer for krisehåndtering og verdenssamfunnets rett (og plikt) til å gripe inn i humanitære krisesituasjoner vil trolig være sentrale i debatten også i Generalforsamlingen. Argumenter for at suverenitetsdogmet ikke lenger kan stenge ute internasjonale redningsaksjoner for å stanse massive brudd mot menneskerettighetene vil antakelig fortsatt bli møtt med betydelig skepsis. Andre emner som er nye i menneskerettighetssammenheng og

som er tatt opp de siste år, er spørsmål omkring retten til å leve i et demokratisk samfunn, sammenhengen mellom menneskerettigheter og godt styresett samt om ekstrem fattigdom i seg selv vil være et hinder for at menneskerettighetene ikke etterleves fullt ut.

Norges holdning

Norge har konsekvent gått inn for å styrke FNs rolle i det internasjonale menneskerettighetsvernet. Vi støtter det synet at krenkelser av menneskerettighetene, uavhengig av hvor de finner sted, angår hele verdenssamfunnet. Prinsippet om ikke-innblanding kan ikke ses som noe rettslig hinder for at brudd på menneskerettigheter blir behandlet i internasjonale fora. På norsk side har vi støttet aktivt opp om tiltak som kan bedre FNs menneskerettighetskommisjons muligheter til å reagere på alvorlige og akutte krenkelser av menneskerettighetene i de enkelte landene. Arbeidet for å sikre internasjonal håndheving av etablerte menneskerettighetsnormer generelt har høy prioritet fra norsk side.

Norge har tradisjonelt engasjert seg i arbeidet med å sikre enkeltmenneskers fysiske integritet og personlige sikkerhet, og arbeider for å styrke mandatene til spesialrapportørene om tortur, summariske henrettelser og til arbeidsgruppen om forsvinninger. Det er viktig at kommisjonen spiller en aktiv rolle med hensyn til å legge press på stater i alvorlige tilfeller av brudd på menneskerettighetene. Prinsipielt går Norge mot forslag om ikke-behandling av resolusjoner om enkeltland.

Fra norsk side legges det vekt på at menneskerettighetsbegrepet omfatter så vel de tradisjonelle sivile og politiske rettighetene som de økonomiske, sosiale og kulturelle rettighetene. Mangel på økonomisk og sosial utvikling kan ikke unnskyldes under trykkelse av grunnleggende sivile og politiske rettigheter.

For medlemskapsperioden 1999–2001 i FNs menneskerettighetskommisjon, har Norge definert følgende prioriterte tema: arbeidet for å fremme utvikling basert på respekt for alle menneskerettighetene, arbeidet for å motvirke rasisme og diskriminering, arbeidet for å fremme barns rettigheter og arbeidet for å fremme tros- og religionsfrihet.

Etter at Generalforsamlingen i 1998 vedtok erklæringen om menneskerettighetsforvarere, har vi fra norsk side lagt vekt på oppfølgingen. Kommisjonen vedtok å anbefale overfor ECOSOC å oppnevne en spesial-

representant for Generalsekretæren med et mandat for å overvåke situasjonen og sikre arbeidsforholdene for menneskerettighetsforkjempere i deres legitime innsats for å fremme og beskytte menneskerettighetene rundt om i verden.

Norge har vært pådriver for å styrke og effektivisere FNs program for rådgivning om menneskerettigheter, og er blant hovedbidragsyterne til FNs frivillige fond for rådgivning og teknisk bistand innen menneskerettighetsområdet.

Arbeidet med å fremme urfolks interesser står sentralt i norsk menneskerettighetspolitikk. Norge er en av hovedbidragsyterne til de forskjellige urfolksorganisasjonene. I samråd med de øvrige nordiske og andre interesserte land, medvirker Norge aktivt til å trekke opp internasjonale retningslinjer for vern av urfolks interesser gjennom arbeidet med utkast til en erklæring om urfolks rettigheter. Videre har Norge vært med og støttet opprettelsen av en egen arbeidsgruppe for urbefolkningsspørsmål innen FN-systemet samt medvirket til opprettelsen av et frivillig FN-fond som gjør det lettere for representanter for urbefolkningsgrupper å delta på FN-møter om urbefolkningsspørsmål. På MR-kommisjonens sesjon i år ble det gjort vedtak om å anbefale overfor ECOSOC å opprette et permanent forum for urfolk innen FN, et ekspertorgan der uavhengige eksperter utpekt av stater og av urfolksgrupper skal delta. Norge har støttet arbeidet med å få etablert et slikt forum, som vil være det første innen FN-systemet der andre enn representanter fra stater deltar på permanent basis.

2. FNs høykommissær for flyktninger

(Dagsordenspunkt 111)

Bakgrunn

FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) har som mandat å yte assistanse og internasjonal beskyttelse til personer som blir forfulgt og må flykte på grunn av rase, religion, nasjonalitet, tilhørighet til sosial gruppe eller politisk oppfatning. De viktigste rettslige instrumentene i den forbindelse er FNs flyktningekonvensjon av 1951 med tilleggsprotokoll av 1967. UNHCRs mandat ble definert av FNs generalforsamling i 1950 og fornyes hvert 5. år. Høykommissæren velges vanligvis for 5 år. Organisasjonens virksomhet gjennomgås og overvåkes av Eksekutivkomiteen, som består av

54 medlemsland og møtes en gang i året. UNHCR rapporterer årlig til Generalforsamlingen gjennom ECOSOC, og hver Generalforsamling går igjennom og drøfter rapporten. UNHCRs budsjett for 2000 er på 990 mill. USD. Kun 2% av virksomheten finansieres over FNs regulære budsjett. UNHCR må derfor basere seg på frivillige bidrag.

Gjennom 1990-årene har UNHCR blitt pålagt store oppgaver på vegne av FNs medlemsland. Oppgavene har vært knyttet til de store krisene som har preget tiåret, bl.a. i det tidligere Jugoslavia, De store sjøers område i Afrika, det vestlige Afrika og det sørlige Kaukasus. I tillegg arbeider UNHCR for å beskytte og finne fram til varige løsninger for flyktninger som er drevet på flukt av gamle eller fastlåste konflikter og som ikke nødvendigvis er like godt profilert i mediabildet. Eksempler er 2,6 mill. flyktninger fra Afghanistan, ca. 375 000 fra Sudan og ca. 150 000 fra Eritrea som fortsatt er i eksil i nabolandene.

Etter pålegg fra Generalsekretæren, Sikkerhetsrådet eller Generalforsamlingen arbeider UNHCR også overfor mennesker som ikke omfattes av FNs flyktningekonvensjon, i første rekke internt fordrevne og tilbakevendte.

Den aktuelle situasjonen

UNHCR yter ulike former for bistand til ca. 22 millioner mennesker, hvorav ca. 11,5 millioner er flyktninger. Oppgavene har økt enormt siden 1970, da UNHCR bistod ca. 2 mill. mennesker. Etter at antallet flyktninger i verden toppet seg under krisene på midten av 1990-tallet, sank antallet noe mot slutten av tiåret. Den siste tidens oppblussing av konflikter har igjen ført til nye flyktningestrømmer. I tillegg antas det at om lag 25 millioner mennesker er internt fordrevne, fordelt på ca. 40 land.

Sadako Ogata, Japan, ble under FNs 53. generalforsamling gjenvalgt som FNs høykommissær for flyktninger for nye 2 år. Den 54. generalforsamling tok opp hovedtemaet fra UNHCRs eksekutivkomité, nemlig problemstillinger omkring fordeling av ansvaret for flyktningesituasjoner. Alle anerkjente at ansvaret veier tungt for enkelte u-land, og støttet konseptet om ansvarsfordeling. U-landene mente vestlige land burde yte økonomisk kompensasjon overfor de u-landene som tar imot store flyktningegrupper, mens de vestlige landene viste til asyllandenes ansvar og plikt til å ta imot flyktninger. Dessuten drøftet 54. generalforsamling UNHCRs katalytiske

rolle i post-konflikt-gjenoppbygging og understreket betydningen av dette arbeidet for å forhindre at bilagte konflikter blusser opp igjen og skaper nye flyktningestrømmer.

Etter konsultasjoner med medlemslandene har organisasjonen nå lagt om budsjettrutinene. Fra og med 2000 har UNHCR lagt fram et enhetlig budsjett, hvor det ikke skiller mellom ulike programtyper.

Norges holdning

Helt siden utnevnelsen av den første Høykommissær for flyktninger, Fridtjof Nansen, har Norge hatt et sterkt engasjement i flyktningespørsmål. Norge er medlem av Eksekutivkomiteen. Norge er den 4. største bidragsyteren til UNHCR. Det totale norske bidraget til UNHCR i 1999 var ca. 440 mill. kr. I tillegg kommer betydelige bidrag til norske frivillige organisasjoner som samarbeider med UNHCR i felt. Hittil i 2000 har man fra norsk side gitt over 250 mill. kr. til UNHCRs arbeid.

Den sterke norske støtten til UNHCR vil bli ført videre. På assistanseområdet støtter Norge UNHCRs utførelse av mandatfestede oppgaver samt organisasjonens ledende rolle med hensyn til koordinering av nødhjelp i enkelte flyktningesituasjoner (for eksempel Kosovo). De mange interne konfliktene de senere årene har ført til et større behov for humanitær innsats overfor et økende antall internt fordrevne. I de situasjonene der UNHCR er anmodet om å ta på seg en rolle overfor denne gruppen, vil man støtte deres engasjement. Norge deler UNHCRs vektlegging av post-konflikt-aktiviteter for å stabilisere og konsolidere freden, slik at ny fordrivelse unngås. Den betydning man fra norsk side tillegger konfliktforebyggende tiltak er reflektert i Utviklingsministerens redegjørelse for Stortinget om humanitære spørsmål 21. januar 1999.

Norge deler den gjennomgående konsensus om at frivillig repatriering er den beste løsningen på disse problemene. Dersom det ikke er mulig å vende tilbake, er lokal integrasjon neste løsning. I de tilfellene hvor ingen av de nevnte løsningene er mulige, kan gjenbosetting være en løsning. Norge er blant de ni land i verden som tar imot flyktninger fra UNHCR for gjenbosetting (1500 årlig).

3. Avskaffelse av rasediskriminering

(Dagsordenspunkt 114)

Bakgrunn

Partene til FNs konvensjon om avskaffelse av alle former for rasediskriminering har påtatt seg å føre en politikk som avskaffer rasediskriminering i alle former. Det første tiåret for bekjempelse av rasisme og rasediskriminering ble proklamert av Generalforsamlingen i 1972, og et program for tiåret ble vedtatt i 1973. Det er blitt avholdt to verdenskonferanser mot rasisme, i 1978 og 1983.

Til debatten om rasediskriminering foreligger det årlige rapporter fra Komiteen for avskaffelse av rasediskriminering (CERD). Fra FNs generalsekretær foreligger det en rapport om status for Den internasjonale konvensjon om bekjempelse av og straff for apartheidforbrytelser og en rapport om FN-aktivitetene i tilknytning til det andre tiåret mot rasisme og rasediskriminering. I CERD-rapporten blir det årlig vist til komiteens store problemer på grunn av at mange av de statene som er parter til Konvensjonen for avskaffelse av alle former for rasediskriminering unnlater å sende inn rapporter om etterlevelse i henhold til Konvensjonens bestemmelser.

På FNs 48. generalforsamling (1993) ble det tredje tiåret for bekjempelse av rasisme og rasediskriminering erklært. I debatten om et slikt nytt tiår har mange pekt på at det andre tiåret ikke greide å oppfylle målsettingene og handlingsprogrammet, delvis på grunn av manglende ressurser. De siste årene har det vært fokusert mer på økende rasisme og rasistisk vold i den vestlige verden mot minoriteter som fremmedarbeidere og deres familier, etniske minoriteter, flyktninger og sigøynere. Spredning av rasistisk propaganda gjennom internett og elektronisk media er et tiltakende problem som er blitt vist økt oppmerksomhet.

Generalforsamlingen har vedtatt at det skal avholdes en verdenskonferanse om rasisme, rasediskriminering, fremmedfrykt og intoleranse i begynnelsen av september 2001. Forberedelsene til konferansen foregår i Menneskerettighetskommisjonen samt i kontoret for FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR), som er sekretariat for forberedelsene av konferansen. Som innspill og forberedelser til Verdenskonferansen blir det organisert regionale konferanser. I Europa skjer forberedelsene i regi av Europarådet, som avholder den europeiske konferansen mot rasisme 11.–13. oktober 2000.

Norges holdning

Norge har engasjert seg stadig mer aktivt i kampen mot rasisme og tilhørende intoleranse, ikke bare innen FN, men også innenfor regionale samarbeidsorganer som OSSE og Europarådet. Norge har fulgt opp vedtaket i FN med nasjonale tiltak, herunder en handlingsplan mot rasisme og opprettelsen av et nasjonalt senter mot etnisk diskriminering. Fra norsk side ble det tatt et bredt anlagt initiativ i Europarådet våren 1993 med sikte på å møte tiltakende rasisme og rasistisk vold i Europa. Norge vil delta aktivt i forberedelsene til Verdenskonferansen mot rasisme og er med i arbeidsgruppen som skal forberede Europakonferansen mot rasisme. Nasjonale og regionale forberedelser er en viktig del av forberedelsene til Verdenskonferansen. Arbeidet med forberedelser til Verdenskonferansen foregår i nært samarbeid med frivillige organisasjoner, og Norge legger vekt på aktiv og bred deltakelse fra frivillige organisasjoner i Verdenskonferansen. Prioriterte temaer for Norge vil bl.a. være nasjonale minoriteter, barn og ungdom, skole og utdanning, juridiske rettigheter og tiltak mot rasisme.

4. Narkotikaspørsmål

(Dagsordenspunkt 108)

Bakgrunn

Narkotikaspørsmål har lenge stått sentralt i FNs arbeid. I 1946 ble FNs narkotikakommisjon opprettet som et rådgivende organ for ECOSOC. Organet skulle utarbeide utkast til internasjonale avtaler om kontroll med narkotika. Kommisjonens arbeid har blant annet resultert i FN-konvensjonen av 1961 om kontroll med narkotiske midler, Konvensjonen av 1971 om psykotrope stoffer og Konvensjonen av 1988 mot ulovlig omsetning av narkotiske og psykotrope stoffer. Samtlige konvensjoner er nå ratifisert av Norge.

I henhold til Narkotikakonvensjonen av 1961 ble Det internasjonale narkotikarådet (INCB) nedsatt. Rådet skal påse at regjeringene etterlever Konvensjonene. FNs narkotikaorgan (United Nations International Narcotic Control Programme – UNDCP) ble etablert 1. mars 1991 med sete i Wien.

Den aktuelle situasjonen

De viktigste milepælene i FNs historie på dette området er, i tillegg til de tre

konvensjonene, den første internasjonale konferansen om narkotika-problemene på ministernivå, holdt i Wien 1987, og Generalforsamlingens første spesialsesjon om narkotikaproblemer, holdt i New York i 1990. I juni 1998 ble det på Generalforsamlingens andre spesialsesjon om narkotika-spørsmål vedtatt et nytt og meget ambisiøst 10-årsprogram. Dette har som målsetting innen 2008 å få slutt på, eller vesentlig redusere, all ulovlig produksjon av coca-blader, hasjis og opiumsvalmuer. Programmet fokuserer sterkt på globalt samarbeid mot hvitvasking av penger tjent på ulovlig narkotikahandel. Juridisk samarbeid over landegrensene og kontroll med og begrensnig av syntetisk produserte narkotiske stoffer er sentrale elementer i programmet.

Norges holdning

Norge bidrar årlig til FNs narkotikakontrollprogram UNDCP. UNDCP disponerer årlig ca. USD 90 millioner til sitt arbeid, mens omsetningsverdien av verdens narkotikahandel på årsbasis er beregnet til ca. USD 500 milliarder (narkotika er verdens nest største handelsvare etter våpen, men større enn handel med olje og gass).

Siden narkotikaproblemene har nær sammenheng med generelle utviklingstrekk som fattigdom, utdanning og helse, anser man det på norsk side som viktig at også andre FN-organer enn de som har narkotika som spesialfelt, utvikler et narkotikaperspektiv på sin virksomhet. På etter-spørselssiden er det, slik Norge ser det, hverken mulig eller ønskelig å skille tiltak mot narkotiske stoffer fra tiltak mot alkohol og andre avhengighets-skapende stoffer. Norge har derfor støttet såvel et eget program for etter-spørselsreduksjoner innenfor WHO som et alkohol- og narkotikaprogram i regi av ILO.

5. Spørsmål vedrørende kvinners stilling

(Dagsordenspunkt 109 og 110)

Bakgrunn

FNs kvinnekommisjon «Commission on the Status of Women» (CSW) ble opprettet i 1946 som en funksjonell kommisjon under ECOSOC.

Kommisjonens mandat er å fremme kvinners stilling i FNs medlemsland.

Den har 45 medlemmer og møtes hvert år til to-ukers sesjoner. Norge har vært medlem i periodene 1996–99, 1980–83 og 1969–75. Kommisjonen rapporterer til Generalforsamlingen gjennom ECOSOC.

Kvinnespørsmål har stått som eget punkt på Generalforsamlingens dagsorden fra 1975. Da arrangerte FN den første internasjonale kvinnekongressen i Mexico. Senere har FN arrangert internasjonale kvinnekongresser i København, Nairobi og Beijing.

Det er viktig å ivareta kvinners menneskerettigheter i forhold til alle menneskerettighetsmekanismer. Som et ledd i arbeidet med å integrere spørsmål vedrørende brudd på kvinners menneskerettigheter i FNs kommisjon for menneskerettigheter, opprettet denne kommisjonen en stilling som spesialrapportør for vold mot kvinner. Spesialrapportøren har også et nært samarbeid med Kvinnekommisjonen. Kvinners menneskerettigheter har siden 1999 blitt behandlet spesielt under Menneskerettighets-kommisjonen.

FNs konvensjon om avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner (CEDAW) trådte i kraft i 1979. 165 stater er nå part til Konvensjonen. Bare FNs barnekonvensjon har flere tilsluttede parter enn denne. Mange av reservasjonene til Kvinnekonvensjonen er imidlertid svært omfattende. Norge og andre land har flere ganger protestert fordi reservasjonene ses som uforenlige med konvensjonstekstens innhold og intensjon. Etterlevelse av Kvinnekonvensjonen overvåkes av en ekspertkomité, CEDAW-komiteen på 23 personer. Norge var sist medlem i perioden 1996–1999. Til tross for det store antall tilsluttede parter, har CEDAW-komiteens sesjoner vært av betraktelig kortere varighet enn tilsvarende ordninger for andre overvåkingsorganer i FN. Dette betyr at rapportene som partene skal levere hvert fjerde år er foreldet før FN kan gjennomføre eksaminasjonen. På den 51. generalforsamlingen ble det derfor vedtatt en resolusjon som gir komiteen mulighet til å møte to ganger i året inntil videre. Norge leverte i 1999 sin femte rapport til CEDAW.

Den aktuelle situasjonen

Den 54. generalforsamling vedtok en valgfri tilleggsprotokoll om individuell klageadgang under FNs konvensjon for avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner (CEDAW). Norge har vært aktiv i arbeidet med utarbeidelsen, og var blant de første land som undertegnet den 10. desember 1999, dagen da protokollen ble lagt fram.

I juni 2000 avholdt Generalforsamlingen en spesialsesjon om oppfølgingen av kvinnekonferansen i Beijing: «Women 2000; Gender Equality, Development and Peace for the 21st Century». En kort politisk erklæring ble vedtatt. Den omfatter blant annet en gjentakelse av forpliktelsen om gjennomføring av handlingsplanen fra Beijing, med oppfordring til ratifisering av Kvinnekonvensjonen (CEDAW) av de land som ennå ikke er del av denne og gjentakelse av målet fra Beijing om internasjonal bistand til 0.7% av BNP. Det ble også enighet om en videre oppfølging av kvinnekonferansen i 2005.

Sluttdokumentet om implementering av de tolv temaene fra handlingsplanen fra Beijing ble også vedtatt ved konsensus. Resultatet vurderes som tilfredsstillende, de vanskelige forhandlingene tatt i betraktning. Prioriterte områder fra norsk side om seksuell orientering, seksuelle rettigheter og mer framtidsrettede skrivinger om abort ble ikke tatt inn. For kontroversielle tema gikk en tilbake til formuleringer fra handlingsplanen fra Beijing, mens en på en rekke områder fikk markert framgang. Henvisning til såkalte æresdrap forekommer for første gang i et forhandlet dokument i FN. Tiltak vedrørende handel med kvinner, vold mot kvinner og helsespørsmål (med unntak av seksuelle og reproduktive rettigheter) utgjorde framskritt.

Spesialsesjonen har vist at kvinne- og likestillingsspørsmål mobiliserer bredt, og at landene er villige til å inngå kompromisser de ellers ikke ville ha akseptert. Det var betydelig interesse fra frivillige organisasjoner fra alle deler av verden under både forberedelsene og spesialsesjonen.

Norges innlegg i generaldebatten under spesialsesjonen fokuserte på fattigdom, reproduktive og seksuelle rettigheter, avkriminalisering av abort, vold mot kvinner, væpnet konflikt og menns rolle.

I forbindelse med spesialsesjonen ble det holdt et nordisk seminar med temaet mansrollen. FNs kvinnekommisjon var ansvarlig for forberedelsene til spesialsesjonen, og Kvinnekommisjonens møte i 2000 var preget av dette. Det ble holdt en paneldebatt om aktuelle tema som kvinners ubetalte arbeid, kvinners tilgang til ressurser i et livsløpsperspektiv, landenes implementering av Kvinnekonvensjonen og informasjons- og kommunikasjonsteknologi i et kjønnsperspektiv.

Norges innlegg i generaldebatten fokuserte blant annet på kvotering og erfaringene Norge har gjort med dette.

Norges holdning

I FN har Norge sammen med øvrige nordiske land holdt en høy profil i kvinnespørsmål. For å sikre nær kontakt med FN om disse spørsmålene, møter de nordiske landene i fellesskap Generalsekretærens spesialrapportør for kvinners stilling under Kvinnekommisjonens sesjon. Fra nordisk hold er det understreket at innsats for å bedre kvinners stilling ikke må bli betraktet som et avgrenset sosialt spørsmål, men må være med i vurderingen av alle de sakene som FN-systemet arbeider med. Dette er i tråd med vår nasjonale politikk og gjenspeiles også i vårt utviklingssamarbeid. Norge arbeidet for forpliktende kvinnepolitiske formuleringer på alle de store verdenskonferansene som FN arrangerte i 1990-årene og i oppfølgingen av disse i de såkalte + 5-prosessene.

6. Fremme og beskyttelse av barns rettigheter

(Dagsordenspunkt 112)

Bakgrunn

Spørsmålet om barns rettigheter er de senere årene kommet høyt opp på den internasjonale dagsorden. Konvensjonen om barns rettigheter ble vedtatt av FNs generalforsamling 20. november 1989 og trådte i kraft 2. september 1990. I dag har 191 land sluttet seg til denne konvensjonen, som er den FN-konvensjonen på menneskerettighetsområdet som har flest parter.

Konvensjonen inneholder både sivile og politiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Med barn menes personer under 18 år, hvis ikke myndighetsalderen inntreffer tidligere. Konvensjonen har en generell bestemmelse hvor det heter at hensynet til barnets beste skal være et overordnet prinsipp når det gjelder behandlingen av barn. Andre viktige prinsipper er ikke-diskriminering og barns rett til deltakelse.

Av spesielle rettigheter i Konvensjonen kan dessuten nevnes rett til ikke å skilles fra foreldrene med mindre det er til barnets beste. Videre skal en ha adgang til å få rettslig overprøvet avgjørelser om å skilles fra foreldrene. Dessuten har barn som av myndighetene er plassert i omsorg, rett til vern og behandling og til periodisk overprøving både av behandlingen og av andre forhold av betydning for barnets plassering. Barn har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Funksjonshemmede barn har krav på særlig omsorg. Statene skal gi spesiell beskyttelse til flyktningebarn. Barn har også rett til beskyttelse mot alle former for seksuell utnyttelse og misbruk.

Det er opprettet en egen komité for barnets rettigheter som skal føre tilsyn med hvordan statene gjennomfører Konvensjonen. Dette gjøres først og fremst ved at medlemslandene hvert 5. år rapporterer til komiteen. Rapportene blir gjennomgått av komiteen på møter hvor også representanter for vedkommende stat inviteres til å svare på spørsmål. Komiteen avslutter behandlingen av rapportene ved å framlegge konklusjoner fra gjennomgåelsen og anbefalinger om videre oppfølging.

Den aktuelle situasjonen

Norges første rapport til komiteen ble oversendt til FN i august 1993 og eksaminert i april 1994. Både den norske rapporten og svarene på komiteens tilleggs-spørsmål ble positivt mottatt av komiteen. Norges andre rapport ble overlevert FN sommeren 1998. Rapporten inneholder opplysninger og tiltak på områder som for eksempel helse og velferd, familie og omsorg, utdanning og spesielle beskyttelsestiltak. Rapporten vil bli eksaminert av komiteen 22. mai 2000.

FNs barnekonvensjon forbyr bruk av barnesoldater under 15 år. I 1994 vedtok FNs menneskerettighetskomisjon å nedsette en arbeidsgruppe for å utarbeide en protokoll til Barnekonvensjonen om barn i væpnede konflikter. I januar 2000 vedtok arbeidsgruppen en tilleggsprotokoll til Barnekonvensjonen som hever aldersgrensen til 18 år. Dette var et resultat av mange års vanskelige forhandlinger. Tilleggsprotokollen ble vedtatt på FNs spesialsesjon i juni 2000.

I 1994 fikk en arbeidsgruppe mandat til å utarbeide en protokoll til FNs barnekonvensjon om salg av barn, barneprositusjon og barnepornografi. I likhet med ovennevnte tilleggsprotokoll var forhandlingene vanskelige. I mars 2000 vedtok denne arbeidsgruppen en tilleggsprotokoll til Barnekonvensjonen. Protokollen ble formelt vedtatt på FNs spesialsesjon i juni 2000. Under MR-kommisjonen er det tidligere oppnevnt en spesialrapportør med ansvar for spørsmål om salg av barn, barneprositusjon og barnepornografi.

Det arbeides også i FN med utarbeidelse av en konvensjon om bekjempelse av grenseoverskridende organisert kriminalitet. En tilleggsprotokoll til konvensjonen forventes vedtatt samtidig med konvensjonen. Tilleggsprotokollens formål skal være å lette samarbeidet mellom statene i arbeidet for å bekjempe, etterforske og straffeforfølge personer involvert i menneskehandel med slavearbeid eller prositusjon til formål. Tilleggsprotokollen skal utformes med særlig tanke på kvinner og barn.

Generalforsamlingens 51. sesjon vedtok å henstille til FNs generalsekretær om å utnevne en spesialrepresentant for barn og væpnet konflikt. Olara Otunnu ble utnevnt til dette vervet i 1997. Spesialrepresentanten har blant annet medvirket til at Sikkerhetsrådet har rettet oppmerksomhet mot barns behov for særskilt beskyttelse i konfliktsituasjoner.

Spørsmålet om barnearbeid har stått sentralt på den internasjonale dagsorden de senere årene. Flere FN-institusjoner, med ILO og UNICEF i spissen, har utvist et betydelig engasjement på dette området. Disse to institusjonene var medarrangører av Oslo-konferansen i oktober 1997. Konferansen vedtok en dagsorden for bekjempelse av barnearbeid. Norge har sammen med en rekke andre land de senere år i stadig sterkere grad oppfordret til et nært samarbeid mellom ulike internasjonale organisasjoner, herunder UNICEF, ILO og Verdensbanken, når det gjelder bekjempelse av barnearbeid. Vi har den senere tid sett konkrete resultater bl.a. i form av flere samarbeidsprosjekter. Norge har besluttet å gi økonomisk støtte til et av disse prosjektene.

Norge har hele tiden ligget i fremste linje i kampen mot barnearbeid. Vi deltok aktivt i ILO-drøftelsene sommeren 1999 om en ny konvensjon mot de verste former for barnearbeid. Konferansen vedtok en konvensjon som tar sikte på å avskaffe de verste former for barnearbeid, herunder bl.a. barneprostitusjon, tvungen rekruttering og bruk av barnesoldater. En rekke andre land har allerede ratifisert Konvensjonen, bl.a. Finland, USA og enkelte utviklingsland. De andre nordiske land, herunder Norge, tar sikte på å ratifisere Konvensjonen i løpet av inneværende år. Den nye konvensjonen vil ikke erstatte tidligere konvensjoner, men vil være et viktig supplement til eksisterende konvensjoner, slik som Barnekonvensjonen og ILOs minstealderkonvensjon. Målet er å oppnå en så bred oppslutning om Konvensjonen som mulig, også fra land der barnearbeid er utbredt.

Norges holdning

Fremme av barns rettigheter er et prioritert tema for Norge som medlem av Menneskerettighets-kommisjonen fra 1999 til 2001. Vi er tradisjonelt medforslagsstiller til resolusjonene om barns rettigheter i Generalforsamlingen og i Menneskerettighetskommisjonen og deltar særlig aktivt i forhandlingene om kapitlene om henholdsvis barn og væpnet konflikt samt barnearbeid.

Norge har deltatt aktivt i arbeidsgruppene som har utarbeidet tilleggsprotokollene om hhv. bruk av barnesoldater og salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi.

VI. Saker som behandles i 4. komité

1. Palestinske flyktninger – UNRWA

(Dagsordenspunkt 85)

Bakgrunn

Vedtaket av FNs delingsplan for Palestina i 1947 førte til opprettelsen av en jødisk stat i Palestina. De påfølgende krigshandlingene mellom jøder og arabere førte til at mange palestinere flyktet. I slutten av 1949 ble UNRWA («United Nations Works and Relief Agency for Palestinian Refugees») opprettet for å ivareta flyktningenes grunnleggende behov. Siden 1950 har organisasjonen hatt ansvar for undervisning, helsetjenester og sosialhjelp i de palestinske flyktningeleirene i Jordan, Libanon, Syria, Vestbredden og Gaza.

Da UNRWA ble opprettet, var det 900 000 registrerte palestinske flyktninger. I desember 1999 hadde UNRWA registrert 3 677 882 flyktninger. Av disse bor 1 194 512 i de 59 flyktningeleirene som administreres av UNRWA.

Flyktningene er fordelt som følger på UNRWAs ulike operasjonsområder:

Jordan	1 541 405
Libanon	373 440
Syria	378 382
Vestbredden	576 160
Gaza	808 459

Den aktuelle situasjonen

På FNs 54. generalforsamling var det i likhet med tidligere år sterk oppslutning om UNRWAs arbeid. Dette er viktig fordi UNRWA nesten utelukkende finansieres av frivillige bidrag. Befolkningsveksten på 3,5 % og det faktum at de frivillige bidragene ikke har økt de seneste årene har gjort det vanskelig for UNRWA å opprettholde volum og kvalitet på tjenestene de yter for de palestinske flyktningene.

UNRWA har en stab på over 22 000 ansatte, hvorav bare 92 er internasjonalt ansatte. Over 2/3 av organisasjonens budsjett går til å lønne staben.

Skal man redusere budsjettet, betyr det i hovedsak å redusere antallet ansatte. Dette medfører et svekket tjenestetilbud til flyktningene.

Blant palestinere flest har UNRWA en sterk symbolsk betydning: I mer enn 50 år har organisasjonen ivaretatt mange av de tjenestene statsapparatet vanligvis ivaretar. I lys av hendelsene som førte til at organisasjonen ble opprettet og det internasjonale samfunns håndtering av disse, oppfattes organisasjonen som det internasjonale samfunnets garanti for at flyktningene ikke vil bli glemte. Antydninger om reduksjon av UNRWAs tjenester blir derfor oppfattet som tegn på at det internasjonale samfunnet har mistet interessen for å finne en løsning på det palestinske flyktningeproblemet.

Framtiden til de palestinske flyktningene vil bli avgjort i sluttstatusforhandlingene mellom israelske og palestinske myndigheter. De palestinske lederne framholder at deres krav i disse forhandlingene vil ta utgangspunkt i FNs resolusjon 194 av 11.12.48 – at alle palestinske flyktninger har rett til å vende tilbake til det stedet de flyktet fra, eventuelt rett til økonomisk kompensasjon.

Norges holdning

Norge har i mange år vært en av de betydeligste bidragsyterne til UNRWA, bare USA, EU og Sverige gir mer enn Norge. De tre siste årene har vårt bidrag vært NOK 100 mill. Samtidig som at Norge har vært trofast i sin støtte til UNRWA, har man fra norsk side understreket betydningen av at UNRWA sikrer forsvarlig kontroll med bruken av midlene og har et åpent forhold til givere.

2. FNs fredsbevarende operasjoner

(Dagsordenspunkt 87)

Bakgrunn

Generalforsamlingens 4. komité behandler de fleste aspekter ved fredsbevarende operasjoner, bortsett fra mandater som gis i Sikkerhetsrådet og finansieringsspørsmål, som drøftes i 5. komité. Arbeidet i 4. komité forberedes av en egen spesialkomité for fredsbevarende operasjoner, som siden FNs 51. generalforsamling har vært åpen for alle land som bidrar eller har bidratt til FNs fredsbevarende operasjoner. Likeledes har land involvert i den aktuelle konflikten gjerne vært representert.

Flere av FNs fredsbevarende operasjoner omfatter oppgaver som går ut over de tradisjonelle militære oppgavene, som demobilisering av soldater, overvåking av frie valg, tilsyn med at menneskerettighetene overholdes og tilrettelegging for humanitær bistand og gjenoppbygging. Sivilt politi inngår ofte som en komponent for å bistå med opplæring av og kontroll med lokalt politi.

Den aktuelle situasjonen

FN ledet pr. mars 2000 i alt 16 fredsbevarende operasjoner: 3 i det tidligere Jugoslavia: Bosnia-Hercegovina (UNMIBH), Prevlaka (UNMOP) og Kosovo (UNMIK); 4 i Midtøsten: Libanon (UNIFIL), Golan (UNDOF), Kuwait/Irak (UNIKOM), samt observatørkorpset UNTSO; 2 i det øvrige Europa: Kypros (UNFICYP) og Georgia (UNOMIG), 3 i Afrika: Vest-Sahara (MINURSO), Sierra Leone (UNAMSIL) og Den demokratiske republikk Kongo (MONUC); 3 i Asia: Øst-Timor (UNTAET), India/Pakistan (UNMOGIP) og Tajikistan (UNMOT). FN har også en operasjon i Latin- Amerika, nemlig på Haiti (MIPONUH). I overkant av 35 000 personer fra over 80 land deltar i FNs fredsbevarende operasjoner.

To større FN-operasjoner ble iverksatt i 1999, UNMIK i Kosovo og UNTAET på Øst-Timor. Med mandat fra FN, utplasserte NATO sommeren 1999 fredsstyrken KFOR i Kosovo. Styrkens oppgave er å sikre den overordnede stabilitet i Kosovo for å muliggjøre gjenoppbyggingen av et multi-etnisk samfunn i provinsen. FN har den overordnede ledelsen av de sivile deler av den internasjonale tilstedeværelsen i Kosovo. FN har bl.a. ansvaret for politi og rettsvesen i Kosovo. På lignende måte som i Kosovo gikk en internasjonal militær fredsstyrke (INTERFET), innledningsvis ledet av Australia og med mandat fra FN, inn i Øst-Timor høsten 1999 for å stanse det indonesiske regimets overgrep mot befolkningen på øya. FN tok i løpet av årsskiftet 1999/2000 gradvis over ansvaret for hele operasjonen på Øst-Timor.

Innad i FN har det en tid vært strid om initiativer for å styrke FNs evne til hurtig innsettelse av fredsstyrker. Fra utviklingslandene er det framhevet at bare rike land har råd til å delta i slike beredskapsordninger og at ordinære fredsbevarende operasjoner kan bli skadelidende. Flere andre land, deriblant Norge, har framholdt at det er viktig å styrke FNs evne til rask og relevant innsats i krisesituasjoner dersom verdensorganisasjonen skal kunne møte utfordringene framover.

Norges holdning

Fredsbevarende operasjoner er etter norsk syn et viktig virkemiddel i FNs arbeid for internasjonal fred og sikkerhet. FN må derfor ha de nødvendige økonomiske og personellmessige ressurser til å kunne ivareta disse oppgavene på en effektiv måte.

Norge deltar i arbeidet med å etablere en multinasjonal brigade for hurtig innsetting i FN-opppdrag (SHIRBRIG). Fra norsk side har en også støttet planene om å etablere et nytt utrykningshovedkvarter i forbindelse med fredsoperasjoner i FN-regi.

Norge deltar pr. mars 2000 med 30 militære observatører og 41 politi-tjenestemenn i sju av FNs 16 pågående operasjoner. Årsaken til dette for Norge lave antallet er at Norges ressurser på dette området i stor grad er konsentrert i den NATO-ledede KFOR-styrken som opererer under FN-mandat i Kosovo. Norge har om lag 1200 soldater i KFOR.

I tillegg deltar Norge med 39 politi og militære observatører i operasjoner ledet av Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) og Den vesteuropeiske union (VEU).

3. Øst-Timor

(Dagsordenspunkt 49)

Bakgrunn

Da Indonesia ble selvstendig, var Øst-Timor fortsatt en portugisisk koloni. I 1974 startet Portugal en dekoloniseringsprosess for alle sine kolonier. Indre stridigheter vanskeliggjorde prosessen i Øst-Timor. I 1975 – etter en kort borgerkrig – erklærte nasjonalistbevegelsen FRETILIN Øst-Timor selvstendig.

Indonesia intervenserte militært i konflikten under henvisning til at Portugal hadde forsømt sine oppgaver i dekoloniseringsprosessen. I 1976 ble Øst-Timor innlemmet i Indonesia og de diplomatiske forbindelser mellom Indonesia og Portugal brutt.

I FN har det vært konsensus om støtte til Generalsekretærens meklingsbestrebelsler. Siste gang FNs generalforsamling behandlet et resolusjonsforslag om Øst-Timor var i 1982. Forslaget, som bekreftet retten til selvbestemmelse og uavhengighet for Øst-Timor, ble vedtatt med knapt flertall (48–42–54, Norge avstod).

Etter Dili-massakren i 1991 har det vært stor internasjonal oppmerksomhet omkring menneskerettighetssituasjonen i Indonesia generelt og Øst-Timor spesielt. Tildelingen av Nobels fredspris for 1996 til biskop Belo og José Ramos-Horta har satt fornyet fokus på konflikten. Det ble ført samtaler mellom FN (Generalsekretæren og hans representanter), Indonesia og Portugal om Øst-Timors framtidige status, men disse møtene førte ikke til reelle forhandlinger før i 1998.

Soehartos avgang som Indonesias president i mai 1998 og president Habibies utspill om særstatus for Øst-Timor førte til at situasjonen på Øst-Timor og dynamikken i trepartssamtalene mellom Indonesia, Portugal og FN endret seg svært raskt.

Femte mai 1999 ble det undertegnet en avtale i New York mellom Indonesia og Portugal om en selvstyreplan for Øst-Timor samt avtaler mellom FN, Indonesia og Portugal om gjennomføring av en folkeavstemning i Øst-Timor om denne selvstyreavtalen og om Indonesia ansvar for sikkerhetssituasjonen i Øst-Timor fram til avstemningen i august 1999. Fra Indonesias side ble det gjort klart at et flertall mot selvstyreavtalen ville føre til at Indonesia trakk seg ut av Øst-Timor. 11. juni 1999 vedtok FNs sikkerhetsråd en resolusjon (1246/1999) med mandat for UNAMET (United Nations Mission in East Timor) og retningslinjer for arbeidet med å organisere og gjennomføre folkeavstemningen i august.

Den aktuelle situasjonen

Folkeavstemningen fant sted 30. august 1999. Valgdeltakelsen var overveldende (98,6 %), og resultatet ble et klart ja til uavhengighet (78,5 %). Etter at resultatet ble annonsert 4. september, gikk pro-indonesisk militær støttet av indonesiske militære til angrep på sivilbefolkningen. Langt over halvparten av befolkningen ble fordrevet fra sine hjem, og om lag 70 % av alle boliger og offentlige bygninger ble skadd eller helt ødelagt i løpet av september måned.

Etter sterkt internasjonalt press godtok Indonesia 12. september at en internasjonal militær styrke (INTERFET) kunne komme til Øst-Timor, og Sikkerhetsrådet vedtok 15. september en resolusjon som ga INTERFET i mandat å gjenopprette fred og sikkerhet i Øst-Timor, beskytte og støtte UNAMET og støtte opp under humanitære bistandstiltak.

Nittende oktober fattet den indonesiske nasjonalforsamlingen et vedtak

om at Øst-Timor ikke lenger var en del av Indonesia. FNs sikkerhetsråd kunne deretter vedta en resolusjon med mandat for UNTAET (United Nations Transitional Administration in East Timor), som skal administrere Øst-Timor i en overgangsfase på 2–3 år fram mot full uavhengighet. UNTAET ledes av Sergio de Mello (fra Brasil).

Norges holdning

Norge har gitt sterk støtte til kravet om retten til selvbestemmelse for folket i Øst-Timor. Norge har ved en rekke anledninger tatt opp MR-situasjonen i Øst-Timor med indonesiske myndigheter, både bilateralt og i internasjonale fora som FNs MR-kommisjon og Generalforsamlingens tredjekomité.

Som de fleste andre land anerkjente Norge aldri den indonesiske okkupasjonen av Øst-Timor. Fra norsk side har det opp gjennom årene vært gitt sterk politisk støtte til Generalsekretærens bestrebelser på å finne en løsning på situasjonen i Øst-Timor gjennom trepartssamtalene med Indonesia og Øst-Timor.

Både norske myndigheter og frivillige organisasjoner i Norge har etablert nære og gode relasjoner til øst-timoresiske ledere. José Ramos-Horta fikk Raftoprisen for menneskerettigheter i 1993 og Ramos-Horta og biskop Belo mottok i 1996 Nobels fredspris. Norge var et av de første land som sendte en delegasjon på politisk nivå (statssekretær Lunde i UD) til Øst-Timor etter at frigjøringslederen Xanana Gusmao vendte tilbake i oktober 1999. De øst-timoresiske lederne Gusmao og Ramos-Horta besøkte Norge i mars 2000.

Fra 1995 har Norge gitt om lag NOK 7–8 mill. i bistand til Øst-Timor, i hovedsak til MR-prosjekter og til helse- og utdanningsprosjekter i regi av Caritas. I 1998 ble det utbetalt NOK 8 mill. Den humanitære bistanden økte dramatisk i 1999, først og fremst som følge av de akutte humanitære behovene som oppstod i september, og det ble utbetalt NOK 52 mill. i norsk bistand til Øst-Timor i 1999.

Norske myndigheter legger opp til et langsiktig engasjement når det gjelder bistand til Øst-Timor, også utover den FN-administrerte overgangsperioden på 2–3 år. For år 2000 og den resterende del av UNTAET-perioden legges det opp til at norsk bistand til Øst-Timor vil bli av om lag samme omfang som i 1999, og det vil gradvis bli foretatt en omlegging fra humanitære til mer langsiktige tiltak.

VII. Saker som behandles i 5. komité

1. FNs finansielle situasjon

(Dagsordenspunkt 117)

Bakgrunn

FN har vært preget av en alvorlig økonomisk krise siden 1994. Grunnen til dette er at om lag en tredjedel av medlemslandene er mer enn ett år på etterskudd med betaling av medlemskontingenten. USA står her i en særstilling da de i henhold til FNs bidragsskala skal betale 25 % av FNs regulære budsjett og 30,4 % av budsjettene til de fredsbevarende styrkene. USA har ikke fulgt opp sine forpliktelser når det gjelder tidsrammen for innbetalinger og ligger nesten to år på etterskudd. Grunnen er at den amerikanske administrasjonen har hatt problemer med å få Kongressen til å bevilge nødvendige midler siden 1994.

FNs finansieringsgrunnlag utgjør en viktig komponent i verdensorganisasjonens reformprosess. Siden 1994 har en egen høynivågruppe for den finansielle situasjonen arbeidet med finansielle reformspørsmål, men uten å bli enige om tiltak, grunnet motstand fra utviklingslandene og USA (se avsnittet om FN-reformer).

Den aktuelle situasjonen

Ved utgangen av 1999 skyldte medlemslandene USD 1,8 milliarder til FN. USA alene skyldte USD 1,2 milliarder, mesteparten til fredsbevarende operasjoner. USA hevder selv at de kun skylder USD 700 millioner. De manglende amerikanske innbetalinger kritiseres sterkt av de øvrige medlemslandene og bidrar til å skjerpe motsetningene mellom nord og sør.

Selv om FNs økonomiske situasjon har bedret seg litt det siste året, kan man ikke se bort fra at FN for å finansiere den daglige driften også i år 2000 må låne inn midler til FNs regulære budsjett fra FNs fredsbevarende operasjoner.

I november 1999 vedtok Den amerikanske kongressen en nedbetalingspakke som innebærer at USA, på visse vilkår, er villig til å nedbetale USD 926 mill. til av sin gjeld over en periode på tre år. Om lag USD 710 mill. av dette er til FNs fredsbevarende operasjoner og FNs regulære budsjett, mens

om lag USD 200 mill. er nedbetaling av USAs gjeld til særorganisasjoner som WHO, FAO og ILO. De vanskeligste kravene tilknyttet nedbetalingspakken er at USAs betalingsandel av FN's regulære budsjett skal settes ned fra 25% til 22 % og andelen av budsjettene til de fredsbevarende operasjoner fra 30,4 % til 25 %. Det pågikk forhandlinger om bidragsskalaen for FN's regulære budsjett og for de fredsbevarende operasjoner høsten 1999 og våren 2000, men en beslutning ventes først høsten 2000.

Norges holdning

Norge betaler hvert år sitt fastsatte bidrag til FN umiddelbart etter nyttår for å avhjelpe budsjettsituasjonen. Fra norsk side fastholdes at samtlige medlemsland må overholde sine betalingsforpliktelser i henhold til FN-pakten og betale bidragene i sin helhet, i tide og uten vilkår.

Slik har man prinsipielle motforestillinger til at USA stiller betingelser for tilbakebetaling av gjeld selv om man ser ulempene ved at FN gjøres for avhengig av ett medlemsland. Et viktig spørsmål vedrørende USAs gjeld til FN består i hva FN vil være best tjent med på lang sikt vedrørende stabil finansiering og medlemslandenes politiske forpliktelse til verdensorganisasjonen.

2. Programbudsjettet for 2000-2001

(Dagsordenspunkt 119)

Bakgrunn

FNs budsjetter består av et regulært toårig programbudsjett og separate budsjetter for fredsbevarende operasjoner og for de frivillige bidrag til FN's fond og programmer. Videre har FN's særorganisasjoner egne budsjetter (se vedlegg 4 for oversikt over FN-familien). Krigsforbryterdomstolene for det tidligere Jugoslavia og Rwanda har egne, ettårige budsjetter. Det regulære FN-budsjettet skal dekke utgifter til drift av hovedkvarter, regionalkontor, møtevirksomhet og prosjekter. Budsjettet er delt inn i 34 programmer etter virksomhetsområde (politiske spørsmål, juridiske spørsmål, menneskerettigheter og humanitære saker osv.)

Annet hvert år behandler Generalforsamlingen forslaget til det regulære budsjettet for neste toårsperiode. Årene i mellom behandles det reviderte budsjettet for den løpende perioden samt budsjettskisse for den påfølgende

toårsperioden. Budsjettene skal bygge på prioriteringene i FNs langtidsplan. Den siste langtidsplanen for perioden 1998–2001 ble vedtatt på FNs 51. generalforsamling. I tråd med reformresolusjon 41/213 blir FNs budsjetter vedtatt med konsensus. Det har ikke vært realøkning i FNs regulære budsjett siden 1986, og etter 1995 har det ikke vært nominell økning.

Den aktuelle situasjonen

FNs regulære budsjett for perioden 2000–2001 ble vedtatt på 54. generalforsamling. Budsjettet er på USD 2,536 milliarder. Regnet på årsbasis er dette i underkant av det norske bistandsbudsjettet. Realnedgangen i budsjettet skriver seg særlig fra at man har redusert antall ansatte i Sekretariatet fra over 10 000 i 1996 til om lag 8 700 i dag. Hovedskillelinjene i debatten om budsjettet høsten 1999 gikk mellom utviklingslandene, som ville ha en viss nominell økning i budsjettet, og USA som stod hardt på nominell nullvekst.

På den 54. generalforsamling fortsatte man diskusjonen om Generalsekretærens reformforslag vedrørende resultatbasert budsjettering, noe som impliserer at man fokuserer mer på målstyring og resultater og mindre på detaljstyring av budsjetter og programmer. Dette innebærer blant annet en delegering av ansvar fra Generalforsamlingen til FNs sekretariat, noe enkelte G77-land er skeptiske til. Det var liten framgang i disse diskusjonene.

Den 54. generalforsamlingen vedtok budsjetter for 2000 som gjaldt krigsforbryterdomstolen for det tidligere Jugoslavia og krigsforbryterdomstolen for Rwanda. Budsjettene var på henholdsvis USD 106 mill. og USD 86 mill. Til sammenlikning var budsjettene for de to domstolene for 1996 på til sammen USD 30 mill.

Norges holdning

Norge går inn for å opprettholde et sterkt og effektivt FN med tilstrekkelige ressurser til å utføre de oppgavene som medlemslandene pålegger organisasjonen. Dette gjelder også budsjettene for krigsforbryterdomstolene. Det er et kollektivt ansvar at FN-systemet tilføres tilstrekkelig ressurser til å gjennomføre prioriterte oppgaver. Norge kan derfor ikke støtte USA og enkelte andre vestlige lands krav om nominell nullvekst for FNs regulære budsjett og særorganisasjonenes budsjetter. For organisasjoner som utnytter sine komparative fortrinn og er effektive bør man som minimum ha reell nullvekst.

I en situasjon der de finansielle ressursene til FNs regulære budsjett ikke kan forventes å øke, må imidlertid FN bli mer resultatorientert og prioritere bedre. Norge støtter resultatbasert budsjettering som legger større vekt på overordnet styring mot felles mål. Ideelt sett bør FN konsentrere seg om de områder der verdensorganisasjonen har komparative fortrinn i forhold til andre multilaterale organisasjoner, privat sektor og frivillige organisasjoner. FN bør ha en rolle som katalysator for endring og koordinering av ulike aktører. I henhold til norsk syn bør FN prioritere følgende områder:

- FN bør avsette mer midler til forebyggende diplomati. Dette er en svært kostnadseffektiv virksomhet sett i forhold til alternativet.
- FN bør avsette mer ressurser til menneskerettighetsarbeid og humanitært arbeid.
- FNs evne til hurtig reaksjon i komplekse nødsituasjoner bør styrkes, og koordineringen mellom nødhjelp og fredsbevaring bedres.
- Tilsyns- og kontrollordningene bør styrkes, også med sikte på bedret administrasjon og ledelse i organisasjonen.
- FN bør for øvrig tilby sine ansatte konkurransedyktige betingelser.

3. Bidragsskalaen

(Dagsordenspunkt 124)

Bakgrunn

Hovedprinsippet ved fastsettelse av bidragsskalaen for FNs regulære budsjett er at medlemmene betaler etter evne. Andre prinsipper er at skalaen skal være stabil, enkel og kontrollerbar. Ingen land betaler mer enn 25 %, ingen mindre enn 0,001%. Bidragsskalaen for FNs regulære budsjett blir også lagt til grunn for fastsatte bidrag til FNs særorganisasjoner, med tilpasning for antall medlemsland. Fordelingen av FNs utgifter mellom medlemslandene har lenge vært en omstridt og tidkrevende sak på generalforsamlingene. USA har holdt tilbake sitt bidrag av politiske årsaker. Land som har opplevd økonomisk vekst har vegret seg for å påta seg en større andel av budsjettet. Landene i det tidligere Sovjetunionen sliter med pro rata andeler av Sovjetunionens gamle bidrag, som var oppblåst av propagandahensyn.

Den aktuelle situasjonen

Etter vanskelige forhandlinger vedtok Generalforsamlingen i desember 1997 ny bidragsskala for treårsperioden 1998–2000 (vedlegg 2). Metodologien som ligger til grunn for skalaen gjør den ikke enklere å forstå, men inneholder enkelte mindre reformer. Etter reformene gikk minimumsbidraget ned fra 0,01 % til 0,001 %. Bruk av nyere økonomiske statistikker medførte også en del endringer. Dette førte bl.a. til at Norges andel økte fra 0,56 % i 1997 til 0,61 % i 2000.

Som nevnt under punktet om FNs finansielle situasjon, vedtok Den amerikanske kongressen i november 1999 en nedbetalingspakke som innebærer at USA, på visse vilkår, er villig til å nedbetale USD 926 mill. til av sin gjeld til FN over en periode på tre år. De vanskeligste kravene tiknyttet nedbetalingspakken er at USAs betalingsandel av FNs regulære budsjett skal settes ned fra 25% til 22 % og andelen av budsjettene til de fredsbevarende operasjoner fra 30,4 % til 25 %. Det pågikk forhandlinger om bidragsskalaen for FNs regulære budsjett og for de fredsbevarende operasjoner høsten 1999 og våren 2000, men uten noen form for gjennombrudd. USA legger stor vekt på spørsmålet og driver en intens lobbyvirksomhet. En beslutning om FNs bidragsskala for årene 2001 til og med 2003 vil bli tatt høsten 2000.

Norges holdning

Norge støtter EUs forslag til revisjon av bidragsskalaen. Dette innebærer et enkelt, rettferdig og selvjusterende system bygget på nasjonalinntekt og nedsettelse av bidraget for land med inntekt pr. innbygger under gjennomsnittet. Samme modell foreslås lagt til grunn for skalaen for fredsbevarende operasjoner.

Norge har prinsipielle motforestillinger mot at USA stiller betingelser for tilbakebetaling av gjeld. Samtidig ser man ulempene ved at FN gjøres for avhengig av ett medlemsland. Et overordnet spørsmål vedrørende bidragsskalaen og USAs gjeld til FN ligger i hva FN vil være best tjent med på lang sikt vedrørende stabil finansiering og medlemslandenes politiske forpliktelse til verdensorganisasjonen.

4. Finansiering av FNs fredsbevarende operasjoner

(Dagsordenspunkt 131-155)

FNs to eldste observatørkorps (UNTSO i Midtøsten og UNMOGIP i Kashmir) finansieres direkte over FNs regulære budsjett. For øvrige fredsbevarende operasjoner lager Generalsekretæren et kostnadsoverslag som blir gjennomgått av Den rådgivende komité for administrative og budsjettmessige spørsmål (ACABQ) og 5. komité før det legges fram for vedtak i Generalforsamlingens plenum. Budsjettene for ulike fredsbevarende operasjoner er ettårige fra og med 1. juli og behandles tradisjonelt på 5. komitées andre gjenopptatte sesjon i mai hvert år. Fordelingen av kostnadene følger en egen skala som ikke er endret siden 1973. I henhold til denne bærer de fem faste medlemmene av Sikkerhetsrådet en større del enn det som er deres prosentandel av det regulære budsjettet, mens utviklingslandene betaler 10–20 prosent av det de gjør til det regulære budsjett. For Norge er andelen 0,61 % i 2000, dvs. den samme prosentandelen som til det regulære budsjettet. Siden oktober 1995 har USA for øvrig bare betalt 25 %, mens andelen i henhold til FNs gjeldende bidragsskala for fredsbevarende operasjoner er 30,4 %.

FN forplikter seg til å refundere utgiftene til de landene som bidrar med tropper og materiell. FN er imidlertid på etterskudd med å refundere bidragene. Pr. 31. desember 1999 skyldte FN troppebidragsyterne USD 800 mill. Av dette hadde Norge til gode snaut USD 20 mill. Hovedgrunnen til dette er at ikke alle medlemsland innbetaler sine bidrag til de fredsbevarende operasjonene fullt ut og i tide. Dette gjelder i første rekke USA, som pr. 31. desember 1999 skyldte USD 995 mill. til FN for fredsbevarende operasjoner, mens Ukraina skyldte USD 210 mill.

Den aktuelle situasjonen

Det samlede budsjettet for FNs fredsbevarende operasjoner ble seksdoblet fra 1991 til 1994. Både i 1994 og 1995 var budsjettet på over USD 3 milliarder, men gikk deretter gradvis ned til om lag USD 800 mill. for årene 1998 og 1999. En grunn til reduksjonen var at NATO-operasjonen IFOR overtok UNPROFORs rolle i det tidligere Jugoslavia. I tillegg ble FN-engasjementer i Somalia og Angola avsluttet. I 1999 pågikk 17 fredsbevarende operasjoner til en samlet kostnad av USD 826 millioner. På slutten av 1999 og i begynnelsen

av 2000, fikk budsjettene til FNs fredsbevarende operasjoner et oppsving grunnet større operasjoner i Kosovo (UNMIK), Øst-Timor (UNTAET) og Sierra Leone (UNAMSIL). I tillegg kommer operasjonen i Den demokratiske republikken Kongo (MONUC).

Såkalt gratis personell fra de vestlige land ble, etter krav fra G77, faset ut innen utgangen av februar 1999. Som kompensasjon fikk Generalsekretæren noen flere stillinger til avdelingen for fredsbevarende operasjoner (DPKO) finansiert over den såkalte støttekontoen. Støttekontoen for fredsbevarende operasjoner skal ta unna toppene i arbeidsbelastningen, og utgiftene fordeles på alle de fredsbevarende operasjonene. I 1999 ble seks av stillingene under støttekontoen øremerket til å opprette det såkalte «Rapidly Deployable Mission Headquarters» for rask utrykning til nye fredsbevarende operasjoner. For perioden 30. juni 2000 til 1. juli 2001, har Generalsekretæren bedt om 67 nye stillinger i tillegg til de 400 man har hatt de to siste årene.

Norges holdning

Norge fastholder at samtlige medlemsland må overholde sine betalingsforpliktelser også når det gjelder bidragene til fredsbevarende operasjoner. Norge støtter videre en revisjon av skalaen for fredsbevarende styrker i henhold til EUs forslag. Dette innebærer blant annet automatisk revisjon av skalaen i henhold til nye data om medlemslandenes økonomi. Et tjuetalls land betaler for lite i forhold til sine økte nasjonalinntekter. Det bemerkes at de fleste G77-land er skeptiske til en revisjon av bidragsskalaen for de fredsbevarende styrker.

Fra norsk side legger man vekt på at FNs fredsbevarende operasjoner skal ha tilstrekkelig med ressurser og kompetanse til å utføre sine oppgaver. Norge støtter derfor Generalsekretærens forslag om en økning av antall stillinger finansiert over støttekontoen. I likhet med EU mener Norge at det regulære budsjettet burde dekke kjernefunksjonene i avdelingen for fredsbevarende operasjoner (DPKO) og at støttekontoen i prinsippet bare bør dekke fluktuerende behov.

VIII. Saker som behandles i 6. komité

1. FNs folkerettskommisjon

(Dagsordenspunkt 161)

Bakgrunn

Etter FN-paktens art. 13 skal Generalforsamlingen bl.a. sette i gang undersøkelser og vedta anbefalinger med det øyemed å oppmuntre den progressive utvikling av folkeretten og dens kodifisering. I 1947 ble Folkerettskommisjonen (ILC) opprettet av Generalforsamlingen som et av dens underorganer i henhold til FN-paktens art. 22. Kommisjonen består av 34 medlemmer valgt av Generalforsamlingen. Siden 1947 har ILC og Generalforsamlingens 6. komité spilt nøkkeleroller i videreutviklingen og kodifiseringen av folkeretten, og det har vært et nært samspill mellom disse to organene.

Den aktuelle situasjonen

ILC avlegger hvert år rapport til Generalforsamlingen om sitt arbeid. Behandlingen av denne rapporten står sentralt i arbeidet i 6. komité, og betydelig med tid går med til å gi føringer og instruksjoner og angi prioriteringer for ILCs videre arbeid samt drøfte og kommentere tekstforslag som Kommisjonen har lagt fram. Når et endelig tekstforslag til en ny internasjonal konvensjon foreligger fra ILCs side, kan dette enten behandles og vedtas direkte i Generalforsamlingen, eller forsamlingen kan velge å innkalle en egen diplomatkonferanse for dette formål.

Kommisjonen arbeider for tiden med emner som reservasjoner til traktater, statssuksesjon, statsansvar for handlinger som krenker folkeretten («state responsibility») og staters ansvar for skadelige følger av handlinger som ikke krenker folkeretten («international liability»). Spørsmålet om diplomatisk beskyttelse (dvs. staters rett til intervensjon på vegne av sine egne borgere) ble nylig brakt inn på Folkerettskommisjonens dagsorden. Det samme gjelder spørsmålet om ensidige statshandlinger.

Norges holdning

Norge legger stor vekt på betydningen av Folkerettskommisjonens arbeid, men erkjenner at arbeidet ofte kan ta lang tid. Man støtter derfor tiltak som

vil kunne forbedre Kommissjonens produktivitet og effektivitet samt dialogen mellom Kommissjonen og 6. komité.

2. Etablering av en permanent internasjonal straffedomstol

(Dagsordenspunkt 164)

Bakgrunn

Spørsmålet om etablering av en permanent internasjonal straffedomstol har vært til behandling i Folkerettskommissjonen helt siden Nürnberg- og Tokyo-rettergangene etter 2. verdenskrig. Utarbeidelse av statutter for en permanent internasjonal domstol ble i 1992 gjort til en prioritert oppgave for Kommissjonen. I 1994 la Kommissjonen fram et helhetlig utkast til statutter, og i 1995 nedsatte Generalforsamlingen en forberedende komité for på grunnlag av Kommissjonens utkast å komme fram til konkrete tekstforslag til bruk for diplomatkonferansen. Den forberedende komiteen startet arbeidet i april/mars 1996 og utarbeidet et tekstutkast til en konvensjon. Under Generalforsamlingen i 1997 ble det vedtatt å invitere medlemsstatene til en diplomatkonferanse i Roma i perioden 15. juni til 17. juli 1998, med det formål å finalisere og vedta en konvensjon om etablering av en internasjonal straffedomstol. Diplomatkonferansen vedtok vedtektene for en internasjonal straffedomstol med et meget stort flertall (120–7–21).

Den aktuelle situasjonen

Arbeidet fram mot etableringen av en fast, internasjonal straffedomstol foregår etter vedtaket av Roma-vedtektene i 1998 i Den forberedende kommisjon. Innen juli 2000 skal Kommissjonen bl.a. utarbeide de avledede regelverk under Roma-vedtektene, herunder prosessregler og forbrytelses-elementer, og deretter finansreglementet, avtalen mellom straffedomstolen og FN-systemet mv. Den forberedende Kommissjonen skal tre sammen i åtte uker i 2000, noe som anses nødvendig for å overholde framdriftsplanene. Domstolen vil tre i kraft når 60 stater har ratifisert vedtektene. Hittil har ni stater ratifisert, herav Norge, som ratifiserte Konvensjonen den 16.2.2000.

Domstolens kompetanse er begrenset til de alvorlige forbrytelsene folke-mord, forbrytelser mot menneskeheten og alvorlige krigsforbrytelser, men

listen kan utvides senere. For disse forbrytelsene har domstolen iboende jurisdiksjon, dvs. at behandling av saker ikke skal være avhengig av særskilt aksept fra de involverte statene. Videre vil både enkeltstater og Sikkerhetsrådet kunne bringe situasjoner inn for domstolen, og hovedanklageren har adgang til å iverksette etterforskning av eget tiltak. Dette vil sikre en uavhengig og selvstendig domstol.

Norges holdning

Norge, som hele tiden har tilhørt pådrivergruppen i straffedomstols-spørsmålet, ser domstolen som et viktig bidrag til demokratisering, rettsstatsbygging og fredsbygging etter væpnede konflikter. Etableringen av steds- og tidsbegrensede ad hoc-domstoler har synliggjort behovet for en permanent domstol med generell kompetanse til å behandle krenkelser av internasjonal humanitær rett, uansett hvor og når de måtte bli begått. I motsetning til ad hoc-domstolene, som er opprettet ved bindende vedtak i Sikkerhetsrådet, vil den permanente domstolen bli etablert ved traktat. Bred oppslutning fra FNs medlemsland var derfor helt avgjørende for domstolens legitimitet og effektivitet, og dette har man oppnådd.

3. Spesialkomiteen for FN-pakten og styrking av organisasjonens rolle

(Dagsordenspunkt 165)

Bakgrunn

Uavhengig av FN-paktens generelle endringsregel i art. 108, har artikkel 109 bestemmelser om gjennomgående revisjon av Pakten. Revisjonsprosedyrene er svært omstendelige, og for å tre i kraft må alle endringer ratifiseres av 2/3 av FNs medlemsland, inklusive alle faste medlemmer av Sikkerhetsrådet. Spørsmålet om revisjon ble første gang behandlet i 1955. Motstanden mot å endre Pakten har imidlertid vært stor, særlig blant Sikkerhetsrådets faste medlemmer, som har vært opptatt av å bevare sine prerogativer.

I 1975 nedsatte Generalforsamlingen en spesialkomité med i alt 47 stater som medlemmer. Spesialkomiteen skal i tillegg til å vurdere forslag i tilknytning til Pakten, også drøfte styrking av FNs rolle generelt. Forslag som kan ha rimelig mulighet for å oppnå alminnelig tilslutning, skal prioriteres.

Komiteens betydning i arbeidet med ulike FN-reformer har imidlertid vært svært begrenset, da mesteparten av dette arbeidet i senere tid har foregått i ad hoc-grupper nedsatt av Generalforsamlingen. Spesialkomiteen for FN-pakten møter to uker hvert år. I stedet for å være et forum for utvikling av organisasjonen, har komiteens virksomhet gjennom en årrekke vært preget av de samme spørsmål og liten framdrift.

Den aktuelle situasjonen

FNs økte engasjement i regionale konflikter etter den kalde krigen har bidratt til fornyet interesse for de temaer som behandles i Spesialkomiteen. Spørsmål knyttet til internasjonal fred og sikkerhet er gjort til en prioritert oppgave.

Siden 1995 har et sentralt tema vært spørsmålet om assistanse til tredje-stater som utilsiktet rammes av Sikkerhetsrådssanksjoner vedtatt under Paktens kapittel VII. Komiteen har i sine resolusjoner gjentatte ganger oppfordret Sikkerhetsrådet til å vurdere ytterligere mekanismer for artikkel 50-konsultasjoner med berørte tredjeland, samtidig som det oppfordres til reform av Sekretariatet, Sanksjonskomiteene og internasjonale finansierings-institusjoners prosedyrer. Komiteen har også behandlet arbeidsrutinene og effektiviteten i saksgangen i Den internasjonale domstol i Haag

---

Norges holdning

Norge har framholdt at prosedyrer for fredelig bileggelse av tvister må være tilpasset politiske og praktisk realiteter, mens samarbeidet mellom FN og regionale organisasjoner må baseres på fleksibilitet. De må utformes slik at de regionale organisasjonenes særpreg og uavhengighet bevares. Etter norsk syn vil FN's rolle kunne styrkes gjennom økt bruk av kompetanseregler som allerede finnes i Pakten. Norge legger videre vekt på å bedre FN's finansielle stilling. En rekke av de spørsmålene som er tatt opp i komiteen er imidlertid temaer som allerede er til vurdering i andre FN-fora. Fra norsk side stiller en seg skeptisk til overlapping i slike tilfeller. Når det gjelder generell revisjon av Pakten, anser ikke Norge et initiativ til dette som ønskelig så lenge det ikke er grunn til å tro at slike initiativ vil få den nødvendige tilslutning fra medlemsstatene, inklusive Sikkerhetsrådets faste medlemmer. For å sikre økt representativitet i Sikkerhetsrådet, ser en imidlertid nødvendigheten av en begrenset utvidelse, men det er samtidig avgjørende at Rådets effektivitet opprettholdes.

4. Tiltak for å eliminere internasjonal terrorisme

(Dagsordenspunkt 166)

Bakgrunn

På tross av internasjonalt samarbeid i kampen mot terrorisme, er terrorister og terrororganisasjoner stadig på frammarsj mange steder i verden. Disse organisasjonenes virksomhet rammer uskyldige mennesker og utgjør en trussel mot fred, sikkerhet og demokratiutvikling. De siste årene har det vært et økende politisk fokus internasjonalt og i FN på de utfordringene det internasjonale samfunn står overfor i kampen mot terrorisme.

Debatten om internasjonal terrorisme har tidvis vært preget av motsetningsforhold mellom vestlige og arabiske stater. Mens de vestlige statene har fordømt alle former for terrorisme, har de arabiske statene fokusert mer på de underliggende årsakene til terroraksjoner, som f.eks. apartheid, kolonialisme og fremmed okkupasjon.

Den aktuelle situasjonen

Generalforsamlingen nedsatte i 1996 en ad hoc-komité med mandat til bl.a. å utarbeide en konvensjon om bekjempelse av terrorisme med kjernefysiske midler. Arbeidet med denne konvensjonen har imidlertid gått sakte, hovedsakelig fordi det har vist seg vanskelig å oppnå enighet om hvordan forholdet til militære aktiviteter skal reguleres. Komiteen har også arbeidet med et fransk utkast til en konvensjon om tiltak mot finansiering av terrorisme, som ble vedtatt på 54. generalforsamling. Generalforsamlingen besluttet også å videreføre ad hoc-komiteens mandat, og instruerte den om å fortsette arbeidet med Konvensjonen om kjernefysisk terrorisme samt vurdere spørsmålet om å utvikle en global terrorismekonvensjon og muligheten for å sammenkalle til en verdenskonferanse om terrorisme i FN-regi hvor et av målene skal være å nå frem til enighet om en definisjon av terrorisme.

Norges holdning

Fra norsk side har man lagt vekt på å bidra til å styrke det internasjonale samarbeidet om bekjempelse av internasjonal terrorisme. Dette samarbeidet bør etter norsk syn ikke spres på ulike fora, men samles der flest stater er representert, nemlig i FNs 6. komité. Norge har sluttet seg til alle tidligere

antiterrorkonvensjoner, og norske myndigheter har tradisjonelt lagt stor vekt på at slike konvensjoner må sikres så bred oppslutning i verdenssamfunnet som mulig. Bare på denne måten vil de kunne utgjøre effektive instrumenter i kampen mot internasjonal terrorisme.

Norge har hevdet at det ikke er formålstjenlig å arrangere noen internasjonal konferanse for å forsøke å nå fram til enighet om en definisjon av terrorisme, slik enkelte har foreslått. Etter norsk syn er det heller ikke ønskelig å igangsette arbeid med en generell anti-terror-konvensjon. Norge frykter at slike forsøk vil resultere i endeløse og ufruktbare diskusjoner om hva terrorisme er og hvor grensen går mellom terrorisme og legitim frigjøringskamp. Slike diskusjoner vil kunne sementere og forsterke eksisterende meningsforskjeller. Derfor er man etter norsk syn best tjent med å oppfordre til bredest mulig tilslutning til de anti-terrorkonvensjoner som allerede finnes samt at det ved behov utarbeides nye konvensjoner på bestemte avgrensede områder.

IX. Vedlegg

VEDLEGG 1

United Nations

A/55/150

General Assembly

Distr.: General
7 July 2000

Original: English

Fifty-fifth session

Provisional agenda of the fifty-fifth regular session of the General Assembly*

**To convene at United Nations Headquarters, New
York on Tuesday, 5 September 2000, at 3 p.m.****

* Issued in accordance with rule 12 of the rules of procedure.

** In accordance with resolution 53/239 of 8 June 1999.

1. Opening of the session by the Chairman of the delegation of Namibia (rule 30 of the rules of procedure).
2. Minute of silent prayer or meditation (rule 62).
3. Credentials of representatives to the fifty-fifth session of the General Assembly (rule 28):
  - (a) Appointment of the members of the Credentials Committee;
  - (b) Report of the Credentials Committee.
4. Election of the President of the General Assembly (rule 31).
5. Election of the officers of the Main Committees (rule 31).
6. Election of the Vice-Presidents of the General Assembly (rule 31).
7. Notification by the Secretary-General under Article 12, paragraph 2, of the Charter of the United Nations (rule 49).
8. Adoption of the agenda and organization of work: reports of the General Committee (rule 21).
9. General debate.
10. Report of the Secretary-General on the work of the Organization (rules 13 (a) and 48; resolution 47/120 B of 20 September 1993).
11. Report of the Security Council (rule 13 (b)).¹
12. Report of the Economic and Social Council (rule 13 (b); Economic and Social Council decision 1982/112 of 26 April 1982).
13. Report of the International Court of Justice (rule 13 (b)).
14. Report of the International Atomic Energy Agency (rule 13 (b); resolution 54/26 of 15 November 1999).
15. Elections to fill vacancies in principal organs:
  - (a) Election of five non-permanent members of the Security Council (rule 142; decision 54/306 of 14 October 1999);
  - (b) Election of eighteen members of the Economic and Social Council (rule 145; decision 54/309 of 29 October 1999).

-
16. Elections to fill vacancies in subsidiary organs and other elections:
- (a) Election of seven members of the Committee for Programme and Coordination (Economic and Social Council resolution 2008 (LX) of 14 May 1976 and General Assembly decision 54/305 of 8 October 1999);
  - (b) Election of seventeen members of the United Nations Commission on International Trade Law (resolution 2205 (XXI) of 17 December 1966 and decision 52/314 of 24 November 1997);
  - (c) Election of the United Nations High Commissioner for Refugees (resolution 428 (V) of 14 December 1950 and decisions 48/307 of 4 November 1993 and 53/305 of 29 September 1998).
17. Appointments to fill vacancies in subsidiary organs and other appointments:1
- (a) Appointment of members of the Advisory Committee on Administrative and Budgetary Questions (rule 155; decisions 54/312 A of 15 November 1999 and 54/312 B of 1 February 2000);
  - (b) Appointment of members of the Committee on Contributions (rule 158; decisions 54/313 A of 15 November 1999 and 54/313 B of 10 May 2000);
  - (c) Appointment of a member of the Board of Auditors (resolution 74 (I) of 7 December 1946 and decision 54/314 of 15 November 1999);
  - (d) Confirmation of the appointment of members of the Investments Committee (resolution 155 (II) of 15 November 1947 and decision 54/315 of 15 November 1999);
  - (e) Appointment of members of the United Nations Administrative Tribunal (resolution 351 A (IV) of 24 November 1949 and decision 54/316 of 15 November 1999);
  - (f) Appointment of members and alternate members of the United Nations Staff Pension Committee (resolution 248 (III) of 7 December 1948 and decisions 54/317 A of 15 November 1999 and 54/317 B of 7 April 2000);
  - (g) Appointment of members of the International Civil Service Commission (resolution 3357 (XXIX) of 18 December 1974 and decisions 53/317 A of 7 December 1998 and 53/317 B of 8 June 1999);
  - (h) Appointment of members of the Committee on Conferences (resolution 43/222 B of 21 December 1988 and decision 54/308 of 25 October 1999);
  - (i) Appointment of the members of the Consultative Committee on the United Nations Development Fund for Women (resolution 31/133 of 16 December 1976 and decision 52/319 of 15 December 1997);

- (j) Confirmation of the appointment of the Administrator of the United Nations Development Programme (resolution 1240 (XIII) B of 14 October 1958 and decision 51/321 of 21 May 1997);
  - (k) Approval of the appointment of the United Nations High Commissioner for Human Rights (resolution 48/141 of 20 December 1993 and decision 51/322 of 17 June 1997).
18. Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples (resolutions 54/87 to 54/92 of 6 December 1999 and decision 54/423 of 6 December 1999).
  19. Admission of new Members to the United Nations (rule 136).
  20. Strengthening of the coordination of humanitarian and disaster relief assistance of the United Nations, including special economic assistance (resolutions 48/162 of 20 December 1993, 54/192 of 17 December 1999 and 54/233 of 22 December 1999):
    - (a) Strengthening of the coordination of emergency humanitarian assistance of the United Nations (resolutions 46/182 of 19 December 1991, 54/30 of 22 November 1999 and 54/95 of 8 December 1999);
    - (b) Special economic assistance to individual countries or regions (resolutions 53/1 D, F, G, H and I of 16 November 1998, 54/96 A, B and D of 8 December 1999, 54/96 F to I of 15 December 1999, 54/96 L of 10 March 2000 and 54/96 M of 14 March 2000);
    - (c) Assistance to the Palestinian people (resolution 54/116 of 15 December 1999);
    - (d) Emergency international assistance for peace, normalcy and reconstruction of war-stricken Afghanistan (resolution 54/189 B of 17 December 1999).
  21. Cooperation between the United Nations and the Organization of American States (resolution 53/9 of 22 October 1998).
  22. Cooperation between the United Nations and the Asian-African Legal Consultative Committee (resolution 53/14 of 29 October 1998).
  23. Cooperation between the United Nations and the Caribbean Community (resolution 53/17 of 29 October 1998).
  24. Cooperation between the United Nations and the Organization of the Islamic Conference (resolution 54/7 of 25 October 1999).
  25. Cooperation between the United Nations and the League of Arab States (resolution 54/9 of 26 October 1999).
  26. Cooperation between the United Nations and the Inter-Parliamentary Union (resolution 54/12 of 27 October 1999).¹

27. Cooperation between the United Nations and the Organization of African Unity (resolution 54/94 of 8 December 1999).
28. Cooperation between the United Nations and the Economic Cooperation Organization (resolution 54/100 of 9 December 1999).
29. Cooperation between the United Nations and the Organization for Security and Cooperation in Europe (resolution 54/117 of 15 December 1999).
30. Implementation of the United Nations New Agenda for the Development of Africa in the 1990s, including measures and recommendations agreed upon at its mid-term review (resolutions 51/32 of 6 December 1996 and 53/90 of 7 December 1998).
31. Elimination of coercive economic measures as a means of political and economic compulsion (resolution 53/10 of 26 October 1998).
32. United Nations Year of Dialogue among Civilizations (resolutions 53/22 of 4 November 1998 and 54/113 of 10 December 1999).
33. Culture of peace (resolution 53/25 of 10 November 1998).
34. Oceans and the law of the sea (resolutions 53/33 of 24 November 1998 and 54/31 and 54/33 of 24 November 1999):
  - (a) Consideration of elements relating to oceans and seas, including improvement of coordination and cooperation (resolutions 54/31 and 54/33);
  - (b) Large-scale pelagic drift-net fishing, unauthorized fishing in zones of national jurisdiction and on the high seas, fisheries by-catch and discards, and other developments (resolution 53/33).
35. Necessity of ending the economic, commercial and financial embargo imposed by the United States of America against Cuba (resolution 54/21 of 9 November 1999).
36. Bethlehem 2000 (resolution 54/22 of 10 November 1999).
37. Implementation of the outcome of the World Summit for Social Development and of the special session of the General Assembly in this regard (resolution 54/23 of 10 November 1999).¹
38. Zone of peace and cooperation of the South Atlantic (resolution 54/35 of 24 November 1999).
39. Support by the United Nations system of the efforts of Governments to promote and consolidate new or restored democracies (resolution 54/36 of 29 November 1999).
40. The situation in the Middle East (resolutions 54/37 and 54/38 of 1 December 1999).¹

41. Question of Palestine (resolutions 54/39 to 54/42 of 1 December 1999).1
42. Special session of the General Assembly in 2001 for follow-up to the World Summit for Children (resolution 54/93 of 7 December 1999).
43. The situation in Central America: procedures for the establishment of a firm and lasting peace and progress in fashioning a region of peace, freedom, democracy and development (resolutions 54/99 of 8 December 1999 and 54/118 of 15 December 1999).1
44. Global implications of the year 2000 date conversion problem of computers (resolution 54/114 of 15 December 1999).
45. The situation in Bosnia and Herzegovina (resolution 54/119 of 16 December 1999).1
46. The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security (resolution 54/189 A of 17 December 1999).1
47. Assistance in mine action (resolution 54/191 of 17 December 1999).
48. The situation of democracy and human rights in Haiti (resolution 54/193 of 17 December 1999).1
49. The situation in East Timor during its transition to independence (resolution 54/194 of 17 December 1999).
50. Causes of conflict and the promotion of durable peace and sustainable development in Africa (resolution 54/234 of 22 December 1999).1
51. Question of the Falkland Islands (Malvinas) (decision 54/412 of 4 November 1999).
52. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991 (Security Council resolution 827 (1993) of 25 May 1993 and General Assembly decision 54/413 of 8 November 1999).
53. Report of the International Criminal Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Genocide and Other Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of Rwanda and Rwandan Citizens Responsible for Genocide and Other Such Violations Committed in the Territory of Neighbouring States between 1 January and 31 December 1994 (Security Council resolution 955 (1994) of 8 November 1994 and General Assembly decision 54/414 of 8 November 1999).
54. Declaration of the Assembly of Heads of State and Government of the Organization of African Unity on the aerial and naval military attack against the Socialist People's Libyan Arab Jamahiriya by the present United States Administration in April 1986 (decision 54/424 of 9 December 1999).

55. Armed Israeli aggression against the Iraqi nuclear installations and its grave consequences for the established international system concerning the peaceful uses of nuclear energy, the non-proliferation of nuclear weapons and international peace and security (decision 54/425 of 9 December 1999).
56. Consequences of the Iraqi occupation of and aggression against Kuwait (decision 54/426 of 9 December 1999).
57. Implementation of the resolutions of the United Nations (decision 54/427 of 9 December 1999).
58. Launching of global negotiations on international economic cooperation for development (decision 54/428 of 9 December 1999).
59. Question of the Comorian island of Mayotte (decision 54/439 of 17 December 1999).
60. Question of equitable representation on and increase in the membership of the Security Council and related matters.
61. United Nations reform: measures and proposals:
  - (a) United Nations reform: measures and proposals;
  - (b) The Millennium Assembly of the United Nations (resolutions 53/202 of 17 December 1998, 53/239 of 8 June 1999, 54/254 of 15 March 2000 and 54/261 of 10 May 2000).²
62. Strengthening of the United Nations system.⁶
63. Revitalization of the work of the General Assembly.⁶
64. Restructuring and revitalization of the United Nations in the economic, social and related fields.⁶
65. Question of Cyprus.⁶
66. Reduction of military budgets (resolution 35/142 B of 12 December 1980).
67. Development of good-neighbourly relations among Balkan States (resolution 52/48 of 9 December 1997).
68. Maintenance of international security (resolutions 53/71 of 4 December 1998 and 54/62 of 1 December 1999):
  - (a) Prevention of the violent disintegration of States (resolution 53/71);
  - (b) Stability and development of South-Eastern Europe (resolution 54/62).

69. Developments in the field of information and telecommunications in the context of international security (resolution 54/49 of 1 December 1999).
70. Role of science and technology in the context of international security and disarmament (resolution 54/50 of 1 December 1999).
71. Establishment of a nuclear-weapon-free zone in the region of the Middle East (resolution 54/51 of 1 December 1999).
72. Conclusion of effective international arrangements to assure non-nuclear-weapon States against the use or threat of use of nuclear weapons (resolution 54/52 of 1 December 1999).
73. Prevention of an arms race in outer space (resolution 54/53 of 1 December 1999).
74. General and complete disarmament (resolutions 42/38 C of 30 November 1987, 53/77 A, D, H and L of 4 December 1998, 54/54 A and B, E to U of 1 December 1999 and 54/54 V of 15 December 1999; and decision 54/417 of 1 December 1999):
  - (a) Notification of nuclear tests (resolution 42/38 C);
  - (b) Establishment of a nuclear-weapon-free zone in Central Asia (resolution 53/77 A and decision 54/417);
  - (c) Mongolia's international security and nuclear-weapon-free status (resolution 53/77 D);
  - (d) Measures to uphold the authority of the 1925 Geneva Protocol (resolution 53/77 L);
  - (e) Preservation of and compliance with the Treaty on the Limitation of Anti-Ballistic Missile Systems (resolution 54/54 A);
  - (f) Implementation of the Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-personnel Mines and on Their Destruction (resolution 54/54 B);
  - (g) Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on Their Destruction (resolution 54/54 E);
  - (h) Missiles (resolution 54/54 F);
  - (i) Towards a nuclear-weapon-free world: the need for a new agenda (resolution 54/54 G);
  - (j) Consolidation of peace through practical disarmament measures (resolution 54/54 H);

-
- (k) Transparency in armaments (resolutions 54/54 I and O);
  - (l) Assistance to States for curbing the illicit traffic in small arms and collecting them (resolution 54/54 J);
  - (m) Reducing nuclear danger (resolution 54/54 K);
  - (n) Nuclear-weapon-free southern hemisphere and adjacent areas (resolution 54/54 L);
  - (o) Conventional arms control at the regional and subregional levels (resolution 54/54 M);
  - (p) Regional disarmament (resolutions 53/77 H and 54/54 N);
  - (q) Nuclear disarmament (resolution 54/54 P);
  - (r) Follow-up to the advisory opinion of the International Court of Justice on the Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons (resolution 54/54 Q);
  - (s) Illicit traffic in small arms (resolution 54/54 R);
  - (t) Observance of environmental norms in the drafting and implementation of agreements on disarmament and arms control (resolution 54/54 S);
  - (u) Relationship between disarmament and development (resolution 54/54 T);
  - (v) Convening of the fourth special session of the General Assembly devoted to disarmament (resolution 54/54 U);
  - (w) Small arms (resolution 54/54 V).
75. Review and implementation of the Concluding Document of the Twelfth Special Session of the General Assembly (resolutions 53/78 E and G of 4 December 1998 and 54/55 A to F of 1 December 1999):
- (a) Regional confidence-building measures: activities of the United Nations Standing Advisory Committee on Security Questions in Central Africa (resolution 54/55 A);
  - (b) United Nations Regional Centre for Peace and Disarmament in Africa (resolution 54/55 B);
  - (c) United Nations Regional Centre for Peace and Disarmament in Asia and the Pacific (resolution 54/55 C);
  - (d) Convention on the Prohibition of the Use of Nuclear Weapons (resolution 54/55 D);

- (e) United Nations regional centres for peace and disarmament (resolution 54/55 E);
  - (f) United Nations Regional Centre for Peace, Disarmament and Development in Latin America and the Caribbean (resolution 54/55 F);
  - (g) United Nations Disarmament Information Programme (resolution 53/78 E);
  - (h) United Nations disarmament fellowship, training and advisory services (resolution 53/78 G).
76. Review of the implementation of the recommendations and decisions adopted by the General Assembly at its tenth special session (resolutions 38/183 O of 20 December 1983, 39/148 H of 17 December 1984, 50/72 B of 12 December 1995 and 54/56 A and B of 1 December 1999):
- (a) Report of the Disarmament Commission (resolution 54/56 A);
  - (b) Report of the Conference on Disarmament (resolution 54/56 B);
  - (c) Advisory Board on Disarmament Matters (resolution 38/183 O);
  - (d) United Nations Institute for Disarmament Research (resolution 39/148 H);
  - (e) Disarmament Week (resolution 50/72 B).
77. The risk of nuclear proliferation in the Middle East (resolution 54/57 of 1 December 1999).
78. Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects (resolution 54/58 of 1 December 1999).
79. Strengthening of security and cooperation in the Mediterranean region (resolution 54/59 of 1 December 1999).
80. Consolidation of the regime established by the Treaty for the Prohibition of Nuclear Weapons in Latin America and the Caribbean (Treaty of Tlatelolco) (resolution 54/60 of 1 December 1999).
81. Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxin Weapons and on Their Destruction (resolution 54/61 of 1 December 1999).
82. Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty (resolution 54/63 of 1 December 1999).
83. Effects of atomic radiation (resolution 54/66 of 6 December 1999).

-
84. International cooperation in the peaceful uses of outer space (resolutions 54/67 and 54/68 of 6 December 1999).
  85. United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (resolutions 53/46 of 3 December 1998 and 54/69 to 54/75 of 6 December 1999).
  86. Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories (resolutions 54/76 to 54/80 of 6 December 1999).
  87. Comprehensive review of the whole question of peacekeeping operations in all their aspects (resolutions 54/81 A of 6 December 1999 and 54/81 B of 25 May 2000).
  88. Questions relating to information (resolutions 54/82 A and B of 6 December 1999).
  89. Information from Non-Self-Governing Territories transmitted under Article 73 e of the Charter of the United Nations (resolution 54/83 of 6 December 1999).
  90. Economic and other activities which affect the interests of the peoples of the Non-Self-Governing Territories (resolution 54/84 and decision 54/421 of 6 December 1999).
  91. Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples by the specialized agencies and the international institutions associated with the United Nations (resolution 54/85 of 6 December 1999).
  92. Offers by Member States of study and training facilities for inhabitants of Non-Self-Governing Territories (resolution 54/86 of 6 December 1999).
  93. Question of the Malagasy islands of Glorieuses, Juan de Nova, Europa and Bassas da India (decision 54/402 of 17 September 1999).
  94. Macroeconomic policy questions:
    - (a) Trade and development (resolutions 1995 (XIX) of 30 December 1964, 53/171 of 15 December 1998 and 54/198 of 22 December 1999);
    - (b) Commodities (resolution 53/174 of 15 December 1998);
    - (c) External debt crisis and development (resolution 54/202 of 22 December 1999);
    - (d) Science and technology for development (resolution 54/201 of 22 December 1999);
    - (e) Financing of development, including net transfer of resources between developing and developed countries (resolution 54/197 of 22 December 1999).

95. Sectoral policy questions:
- (a) Industrial development cooperation (resolution 53/177 of 15 December 1998);
  - (b) Business and development (resolutions 53/176 of 15 December 1998 and 54/205 of 22 December 1999).
96. Sustainable development and international economic cooperation (resolutions 50/130 of 20 December 1995 and 53/24 of 10 November 1998):¹
- (a) Implementation of the commitments and policies agreed upon in the Declaration on International Economic Cooperation, in particular the Revitalization of Economic Growth and Development of the Developing Countries, and implementation of the International Development Strategy for the Fourth United Nations Development Decade (resolution 54/206 of 22 December 1999);
  - (b) Integration of the economies in transition into the world economy (resolutions 48/181 of 21 December 1993 and 53/179 of 15 December 1998);
  - (c) Cultural development (resolution 53/184 of 15 December 1998);
  - (d) High-level dialogue on strengthening international economic cooperation for development through partnership (resolution 54/213 of 22 December 1999);
  - (e) Implementation of the outcome of the United Nations Conference on Human Settlements (Habitat II) (resolutions 32/162 of 19 December 1977, 53/180 of 15 December 1998 and 54/207 and 54/208 of 22 December 1999).¹
97. Environment and sustainable development (resolutions 2997 (XXVII) of 15 December 1972 and 54/217 and 54/220 of 22 December 1999):
- (a) Implementation of Agenda 21 and the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 (resolutions 47/191 of 22 December 1992, 53/188 of 15 December 1998 and 54/214 and 54/218 of 22 December 1999; and decision 54/450 of 22 December 1999);
  - (b) Convention on Biological Diversity (resolutions 51/182 of 16 December 1996 and 54/221 of 22 December 1999);
  - (c) Water supply and sanitation (resolution 50/126 of 20 December 1995 and Economic and Social Council resolution 1999/47 of 28 July 1999);
  - (d) Further implementation of the Programme of Action for the Sustainable Development of Small Island Developing States (resolutions 54/224 and 54/225 of 22 December 1999);

-
- (e) Implementation of the United Nations Convention to Combat Desertification in Those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, particularly in Africa (resolution 54/223 of 22 December 1999);
  - (f) Promotion of new and renewable sources of energy, including the implementation of the World Solar Programme 1996-2005 (resolution 54/215 of 22 December 1999);
  - (g) Protection of global climate for present and future generations of mankind (resolution 54/222 of 22 December 1999).
98. Operational activities for development (resolution 39/125 of 14 December 1984).¹
  99. Training and research (resolutions 3081 (XXVIII) of 6 December 1973, 53/194 of 15 December 1998 and 54/228 and 54/229 of 22 December 1999; and decision 53/450 of 15 December 1998).
  100. Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources (resolution 54/230 of 22 December 1999 and Economic and Social Council resolution 1999/53 of 29 July 1999).
  101. Implementation of the first United Nations Decade for the Eradication of Poverty (1997-2006) (resolution 54/232 of 22 December 1999).
  102. Globalization and interdependence (resolution 54/231 of 22 December 1999).
  103. High-level international intergovernmental consideration of financing for development (resolutions 54/196 of 22 December 1999 and 54/279 of 15 June 2000).
  104. Third United Nations Conference on the Least Developed Countries (resolution 54/235 of 23 December 1999).
  105. Social development, including questions relating to the world social situation and to youth, ageing, disabled persons and the family (resolutions 44/56 of 8 December 1989 and 54/262 of 25 May 2000).
  106. Follow-up to the International Year of Older Persons (resolution 54/24 of 10 November 1999).
  107. Crime prevention and criminal justice (resolutions 54/125, 54/130 and 54/131 of 17 December 1999).
  108. International drug control (resolutions 48/112 of 20 December 1993 and 54/132 of 17 December 1999).

109. Advancement of women (resolutions 34/180 of 18 December 1979, 39/125 of 14 December 1984, 45/124 of 14 December 1990, 53/116 of 9 December 1998 and 54/137, 54/139 and 54/140 of 17 December 1999).
110. Implementation of the outcome of the Fourth World Conference on Women and of the special session of the General Assembly entitled "Women 2000: gender equality, development and peace for the twenty-first century" (resolution 54/141 of 17 December 1999).
111. Report of the United Nations High Commissioner for Refugees, questions relating to refugees, returnees and displaced persons and humanitarian questions (resolutions 428 (V) of 14 December 1950, 53/124 of 9 December 1998 and 54/144 and 54/147 of 17 December 1999).
112. Promotion and protection of the rights of children (resolutions 44/25 of 20 November 1989 and 54/148 and 54/149 of 17 December 1999).
113. Programme of activities of the International Decade of the World's Indigenous People (resolution 54/150 of 17 December 1999).
114. Elimination of racism and racial discrimination (resolutions 2106 A (XX) of 21 December 1965, 53/131 and 53/132 of 9 December 1998 and 54/153 and 54/154 of 17 December 1999).¹
115. Right of peoples to self-determination (resolutions 54/151 and 54/155 of 17 December 1999).
116. Human rights questions (resolution 54/263 of 25 May 2000):
  - (a) Implementation of human rights instruments (resolutions 260 A (III) of 4 December 1948, 2200 A (XXI) of 16 December 1966, 39/46 of 10 December 1984, 53/138 of 9 December 1998 and 54/156 and 54/158 of 17 December 1999);
  - (b) Human rights questions, including alternative approaches for improving the effective enjoyment of human rights and fundamental freedoms (resolutions 53/142, 53/146 to 53/148 and 53/150 of 9 December 1998 and 54/159 to 54/161, 54/165, 54/166, 54/169 to 54/172, 54/174, 54/175 and 54/181 of 17 December 1999);
  - (c) Human rights situations and reports of special rapporteurs and representatives (resolutions 54/177 to 54/179 and 54/182 to 54/188 of 17 December 1999);¹
  - (d) Comprehensive implementation of and follow-up to the Vienna Declaration and Programme of Action (resolution 48/121 of 20 December 1993);
  - (e) Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights (resolution 48/141 of 20 December 1993).

-
117. Financial reports and audited financial statements, and reports of the Board of Auditors (resolutions 53/204 of 18 December 1998, 54/13 A of 29 October 1999 and 54/13 B of 23 December 1999 and decision 54/463 of 23 December 1999):1
- (a) United Nations;
  - (b) United Nations Development Programme;
  - (c) United Nations Children's Fund;
  - (d) United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East;
  - (e) United Nations Institute for Training and Research;
  - (f) Voluntary funds administered by the United Nations High Commissioner for Refugees;
  - (g) Fund of the United Nations Environment Programme;
  - (h) United Nations Population Fund;
  - (i) United Nations Habitat and Human Settlements Foundation;
  - (j) Fund of the United Nations International Drug Control Programme;
  - (k) United Nations Office for Project Services.
118. Review of the efficiency of the administrative and financial functioning of the United Nations (resolutions 48/218 A of 23 December 1993, 51/243 of 15 September 1997, 52/226 A and B of 31 March 1998, 52/234 of 26 June 1998, 54/14 of 29 October 1999, 54/256 and 54/257 of 7 April 2000 and 54/264 of 15 June 2000; and decisions 54/472 of 7 April 2000 and 54/462 B of 15 June 2000).7
119. Programme budget for the biennium 2000-2001 (resolutions 52/220 of 22 December 1997, 53/206 of 18 December 1998, 54/15 of 29 October 1999, 54/249 to 54/253 of 23 December 1999 and 54/258 B and 54/265 of 15 June 2000 and decision 54/481 of 15 June 2000).7
120. Programme planning (resolutions 51/219 of 18 December 1996, 53/207 of 18 December 1998 and 54/236 of 23 December 1999 and decisions 54/474 and 54/475 of 7 April 2000).3
121. Improving the financial situation of the United Nations.
122. Administrative and budgetary coordination of the United Nations with the specialized agencies and the International Atomic Energy Agency (decisions 47/449 of 22 December 1992 and 53/459 of 18 December 1998).

123. Pattern of conferences (resolutions 54/248 of 23 December 1999 and 54/259 of 7 April 2000).3
124. Scale of assessments for the apportionment of the expenses of the United Nations (resolutions 54/237 A to C of 23 December 1999 and 54/237 D of 7 April 2000 and decisions 54/455 A and B of 23 December 1999).3
125. Human resources management (resolutions 51/226 of 3 April 1997, 53/221 of 7 April 1999 and 54/264 of 15 June 2000 and decisions 54/460 B and 54/472 of 7 April 2000).7
126. United Nations common system (resolutions 48/224 of 23 December 1993, 53/209 of 18 December 1998 and 54/238 of 23 December 1999).1
127. United Nations pension system (resolutions 48/225 of 23 December 1993, 49/224 of 23 December 1994 and 53/210 of 18 December 1998).
128. Report of the Secretary-General on the activities of the Office of Internal Oversight Services (resolutions 48/218 B of 29 July 1994 and 54/244 of 23 December 1999 and decision 54/478 of 7 April 2000).3
129. Financing of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991 (resolutions 54/239 A of 23 December 1999 and 54/239 B of 15 June 2000).7
130. Financing of the International Criminal Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Genocide and Other Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of Rwanda and Rwandan Citizens Responsible for Genocide and Other Such Violations Committed in the Territory of Neighbouring States between 1 January and 31 December 1994 (resolutions 54/240 A of 23 December 1999 and 54/240 B of 15 June 2000).7
131. Financing of the United Nations Angola Verification Mission and the United Nations Observer Mission in Angola (resolutions 54/17 A of 29 October 1999 and 54/17 B of 15 June 2000).7
132. Financing of the activities arising from Security Council resolution 687 (1991) (resolution 54/18 of 29 October 1999):7
  - (a) United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission (resolution 54/18 B of 15 June 2000 and decision 54/483 of 15 June 2000);
  - (b) Other activities.1
133. Financing of the United Nations Mission in East Timor (resolutions 54/20 A of 29 October 1999 and 54/20 B of 7 April 2000).3

-
134. Financing of the United Nations Mission in Sierra Leone (resolutions 54/241 A of 23 December 1999 and 54/241 B of 15 June 2000).⁷
  135. Financing of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (resolutions 54/245 A of 23 December 1999 and 54/245 B of 15 June 2000).⁷
  136. Financing of the United Nations Transitional Administration in East Timor (resolutions 54/246 A of 23 December 1999, 54/246 B of 7 April 2000 and 54/246 C of 15 June 2000).⁷
  137. Financing of the United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara (resolution 54/268 of 15 June 2000).⁷
  138. Financing of the United Nations Mission of Observers in Tajikistan (resolution 54/272 of 15 June 2000).⁷
  139. Financing of the United Nations Preventive Deployment Force (resolution 54/275 of 15 June 2000).⁷
  140. Financing of the United Nations peacekeeping forces in the Middle East:⁷
    - (a) United Nations Disengagement Observer Force (resolution 54/266 of 15 June 2000);
    - (b) United Nations Interim Force in Lebanon (resolution 54/267 of 15 June 2000).
  141. Financing and liquidation of the United Nations Transitional Authority in Cambodia (decision 54/484 of 15 June 2000).⁷
  142. Financing of the United Nations Protection Force, the United Nations Confidence Restoration Operation in Croatia, the United Nations Preventive Deployment Force and the United Nations Peace Forces headquarters (resolution 54/269 of 15 June 2000).⁷
  143. Financing of the United Nations Operation in Somalia II.⁶
  144. Financing of the United Nations Operation in Mozambique.⁶
  145. Financing of the United Nations Peacekeeping Force in Cyprus (resolution 54/270 of 15 June 2000).⁷
  146. Financing of the United Nations Observer Mission in Georgia (resolution 54/271 of 15 June 2000).⁷
  147. Financing of the United Nations Mission in Haiti.⁶
  148. Financing of the United Nations Observer Mission in Liberia.⁶

149. Financing of the United Nations Assistance Mission for Rwanda.⁶
150. Financing of the United Nations Mission in Bosnia and Herzegovina (resolution 54/273 of 15 June 2000).⁷
151. Financing of the United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium and the Civilian Police Support Group (resolution 54/274 of 15 June 2000).⁷
152. Financing of the United Nations Support Mission in Haiti, the United Nations Transition Mission in Haiti and the United Nations Civilian Police Mission in Haiti (resolution 54/276 of 15 June 2000).⁷
153. Financing of the Military Observer Group of the United Nations Verification Mission in Guatemala (decision 54/484 of 15 June 2000).⁷
154. Financing of the United Nations Mission in the Central African Republic (resolution 54/277 of 15 June 2000).⁷
155. Administrative and budgetary aspects of the financing of the United Nations peacekeeping operations:
  - (a) Financing of the United Nations peacekeeping operations (resolutions 54/242 and 54/243 A of 23 December 1999 and 54/19 B, 54/243 B and 54/278 of 15 June 2000 and decisions 54/459 B of 7 April 2000 and 54/485 of 15 June 2000);⁷
  - (b) Relocation of South Africa to the group of Member States set out in paragraph 3 (c) of General Assembly resolution 43/232 (decision 54/486 of 15 June 2000).⁷
156. Progressive development of the principles and norms of international law relating to the new international economic order (decision 51/441 of 16 December 1996).
157. Status of the Protocols Additional to the Geneva Conventions of 1949 and relating to the protection of victims of armed conflicts (resolution 53/96 of 8 December 1998).
158. Consideration of effective measures to enhance the protection, security and safety of diplomatic and consular missions and representatives (resolution 53/97 of 8 December 1998).
159. Convention on jurisdictional immunities of States and their property (resolution 54/101 of 9 December 1999).
160. Report of the United Nations Commission on International Trade Law on the work of its thirty-third session (resolution 54/103 of 9 December 1999).
161. Report of the International Law Commission on the work of its fifty-second session (resolution 54/111 of 9 December 1999).

162. Nationality of natural persons in relation to the succession of States (resolution 54/112 of 9 December 1999).
163. Report of the Committee on Relations with the Host Country (resolution 54/104 of 9 December 1999).
164. Establishment of the International Criminal Court (resolution 54/105 of 9 December 1999).
165. Report of the Special Committee on the Charter of the United Nations and on the Strengthening of the Role of the Organization (resolutions 54/106 and 54/107 of 9 December 1999).
166. Measures to eliminate international terrorism (resolution 54/110 of 9 December 1999).¹
167. Review of the Statute of the United Nations Administrative Tribunal (decision 54/429 of 9 December 1999).
168. Election of judges of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991 (Security Council resolution 827 (1993) of 25 May 1993 and General Assembly decisions 51/319 A of 20 May 1997 and 53/307 of 16 October 1998).
169. Financing of the United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo (resolutions 54/260 A of 7 April 2000 and 54/260 B of 15 June 2000).⁷
170. Programme budget for the biennium 1998-1999 (decision 54/480 of 15 June 2000).⁷
171. Scale of assessments for the apportionment of the expenses of United Nations peace-keeping operations [item proposed by Albania, Algeria, Armenia, Bolivia, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Chile, Croatia, Cyprus, the Czech Republic, Estonia, Fiji, Georgia, Hungary, Israel, Japan, Jordan, Latvia, Lithuania, Monaco, Morocco, Nicaragua, Papua New Guinea, the Philippines, Poland, the Republic of Korea, Romania, Rwanda, Senegal, Sierra Leone, Slovakia, Slovenia, Sri Lanka, the former Yugoslav Republic of Macedonia, Ukraine, the United States of America, Vanuatu and Zambia (A/55/141)].

VEDLEGG 2

FNs medlemsland og bidragsskalaen

Medlemslandenes opptaksdato, plassering i valggrupper og prosentvise bidrag til FNs regulære budsjett i 1998-2000. FNs 55. generalforsamling vil vedta en ny bidragsskala for perioden 2001–2003.

(Forkortinger: afr=afrikanske, ar=arabiske, as=asiatiske, la=latinamerikanske, weog=vesteuropeiske og andre stater, øst=østeuropeiske stater).

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			1998	1999	2000
Afghanistan	19.november 1946	as	0,004	0,003	0,003
Albania	14.desember 1955	øst	0,003	0,003	0,003
Algerie	08.oktober 1962	afr(ar)	0,116	0,094	0,086
Andorra	28.juli 1993	weog	0,004	0,004	0,004
Angola	01.desember 1976	afr	0,010	0,010	0,010
Antigua og Barbuda	11.november 1981	la	0,002	0,002	0,002
Argentina	24.oktober 1945	la	0,768	1,024	1,103
Armenia	02.mars 1992	øst	0,027	0,011	0,006
Aserbajdsjan	02.mars 1992	øst	0,060	0,022	0,011
Australia	01.november 1945	weog	1,471	1,482	1,483
Bahamas	18.september 1973	la	0,015	0,015	0,015
Bahrain	21.september 1971	as(ar)	0,018	0,017	0,017
Bangladesh	17.september 1974	as	0,010	0,010	0,010
Barbados	09.desember 1966	la	0,008	0,008	0,008
Belarus (Hviterussland)	24.oktober 1945	øst	0,164	0,082	0,057
Belgia	27.desember 1945	weog	1,096	1,103	1,104
Belize	25.september 1981	la	0,001	0,001	0,001
Benin	20.september 1960	afr	0,002	0,002	0,002
Bhutan	21.september 1971	as	0,001	0,001	0,001
Bolivia	14.november 1945	la	0,008	0,007	0,007
Bosnia Hercegovina	22.mai 1992	øst	0,005	0,005	0,005
Botswana	17.oktober 1966	afr	0,010	0,010	0,010

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			1998	1999	2000
Brasil	24.oktober 1945	la	1,514	1,470	1,471
Brunei Darussalam	21.september 1984	as	0,020	0,020	0,020
Bulgaria	14.desember 1955	øst	0,045	0,019	0,011
Burkina Faso	20.september 1960	afr	0,002	0,002	0,002
Burma, se Myanmar					
Burundi	18.september 1962	afr	0,001	0,001	0,001
Canada	09.november 1945	weog	2,825	2,754	2,732
Chile	24.oktober 1945	la	0,113	0,131	0,136
Colombia	05.november 1945	la	0,108	0,109	0,109
Costa Rica	02.november 1945	la	0,017	0,016	0,016
Cuba	24.oktober 1945	la	0,039	0,026	0,024
Danmark	24.oktober 1945	weog	0,687	0,691	0,692
De forente arabiske emirater	09.desember 1971	as(ar)	0,177	0,178	0,178
Den demokratiske folkerepublikken Korea (Nord-Korea)	17.september 1991	as	0,031	0,019	0,015
Den demokratiske republikken Kongo, (tidl.Zaire)	20.september 1960	afr	0,008	0,007	0,007
Den dominikanske republikk	24.oktober 1945	la	0,016	0,015	0,015
Den sentralafrikanske republikk	20.september 1960	afr	0,002	0,001	0,001
Den tsjekkiske republikken	19.januar 1993	øst	0,169	0,121	0,107
Djibouti	20.september 1977	afr	0,001	0,001	0,001
Dominica	18.desember 1978	la	0,001	0,001	0,001
Ecuador	21.desember 1945	la	0,022	0,020	0,020
Egypt	24.oktober 1945	afr(ar)	0,069	0,065	0,065
Ekvatorial-Guinea	12.november 1968	afr	0,001	0,001	0,001
Elfenbeinskysten	20.september 1960	afr	0,012	0,009	0,009
El Salvador	24.oktober 1945	la	0,012	0,012	0,012
Eritrea	28.mai 1993	afr	0,001	0,001	0,001

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			1998	1999	2000
Estland	17.september 1991		0,023	0,015	0,012
Etiopia	13.november 1945	afr	0,007	0,006	0,006
Fiji	13.oktober 1970	as	0,004	0,004	0,004
Filippinene	24.oktober 1945	as	0,077	0,080	0,081
Finland	14.desember 1955	weog	0,538	0,542	0,543
Frankrike	24.oktober 1945	weog	6,494	6,540	6,545
Gabon	20.september 1960	afr	0,018	0,015	0,015
Gambia	21.september 1965	afr	0,001	0,001	0,001
Georgia	31.juli 1992	øst	0,058	0,019	0,007
Ghana	08.mars 1957	afr	0,007	0,007	0,007
Grenada	17.september 1974	la	0,001	0,001	0,001
Guatemala	21.november 1945	la	0,019	0,018	0,018
Guinea	12.desember 1958	afr	0,003	0,003	0,003
Guinea-Bissau	17.september 1974	afr	0,001	0,001	0,001
Guyana	20.september 1966	la	0,001	0,001	0,001
Haiti	24.oktober 1945	la	0,002	0,002	0,002
Hellas	25.oktober 1945	weog	0,368	0,351	0,351
Honduras	17.desember 1945	la	0,004	0,003	0,003
Hviterussland (se Belarus)					
India	30.oktober 1945	as	0,305	0,299	0,299
Indonesia	28.september 1950	as	0,173	0,184	0,188
Irak	21.desember 1945	as(ar)	0,087	0,045	0,032
Iran	24.oktober 1945	as	0,303	0,193	0,161
Irland	14.desember 1955	weog	0,223	0,224	0,224
Island	19.november 1946	weog	0,032	0,032	0,032
Israel	11.mai 1949		0,329	0,345	0,350
Italia	14.desember 1955	weog	5,394	5,432	5,437
Jamaica	18.september 1962	la	0,006	0,006	0,006
Japan	18.desember 1956	as	17,981	19,984	20,573
Jemen	20.september 1947	afr(ar)	0,010	0,010	0,010
Jordan	14.desember 1955	as(ar)	0,008	0,006	0,006
Jugoslavia	24.oktober 1945	øst	0,060	0,034	0,026
Kambodsja	14.desember 1955	as	0,001	0,001	0,001
Kamerun	20.september 1960	afr	0,014	0,013	0,013

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			1998	1999	2000
Kapp Verde	16.september 1975	afr	0,001	0,002	0,002
Kasakhstan	02.mars 1992	as	0,124	0,066	0,048
Kenya	16.desember 1963	afr	0,007	0,007	0,007
Kina	24.oktober 1945	as	0,901	0,973	0,995
Kirgisistan	02.mars 1992	as	0,015	0,008	0,006
Kiribati	14.september 1999	as			0,001
Komorene	12.november 1975	afr	0,001	0,001	0,001
Kongo, Brazzaville	20.september 1960	afr	0,003	0,003	0,003
Kroatia	22.mai 1992	øst	0,056	0,036	0,030
Kuwait	14.mai 1963	as(ar)	0,154	0,134	0,128
Kypros	20.september 1960	as	0,034	0,034	0,034
Laos	14.desember 1955	as	0,001	0,001	0,001
Latvia	17.september 1991	øst	0,046	0,024	0,017
Lesotho	17.oktober 1966	afr	0,002	0,002	0,002
Libanon	24.oktober 1945	as(ar)	0,016	0,016	0,016
Liberia	02.november 1945	afr	0,002	0,002	0,002
Libya	14.desember 1955	afr(ar)	0,160	0,132	0,124
Liechtenstein	18.september 1990	weog	0,005	0,006	0,006
Litauen	17.september 1991	øst	0,045	0,022	0,015
Luxembourg	24.oktober 1945	weog	0,066	0,068	0,068
Madagaskar	20.september 1960	afr	0,003	0,003	0,003
Makedonia (FYROM)	08.april 1993	øst	0,005	0,004	0,004
Malawi	01.desember 1964	afr	0,002	0,002	0,002
Malaysia	17.september 1957	as	0,168	0,180	0,183
Maldivene	21.september 1965	as	0,001	0,001	0,001
Mali	28.september 1980	afr	0,003	0,002	0,002
Malta	01.desember 1964	weog	0,014	0,014	0,014
Marokko	12.november 1956	afr(as)	0,041	0,041	0,041
Marshalløyene	17.september 1991	as	0,001	0,001	0,001
Mauretania	27.oktober 1961	afr(as)	0,001	0,001	0,001
Mauritius	24.april 1968	afr	0,009	0,009	0,009
Mexico	07.november 1945	la	0,941	0,980	0,995
Mikronesiaføderasjonen	17.september 1991	as	0,001	0,001	0,001
Moldova	02.mars 1992	øst	0,043	0,018	0,010

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			1998	1999	2000
Monaco	28.mai 1993	weog	0,003	0,004	0,004
Mongolia	27.oktober 1961	as	0,002	0,002	0,002
Mosambik	16.september 1975	afr	0,002	0,001	0,001
Myanmar	19.april 1948	as	0,009	0,008	0,008
Namibia	23.april 1990	afr	0,007	0,007	0,007
Nauru	14.september 1999	as			0,001
Nederland	10.desember 1945	weog	1,619	1,631	1,632
Nepal	14.desember 1955	as	0,004	0,004	0,004
Nicaragua	24.oktober 1945	la	0,002	0,001	0,001
Niger	20.september 1960	afr	0,002	0,002	0,002
Nigeria	07.oktober 1960	afr	0,070	0,040	0,032
Norge	27.november 1945	weog	0,605	0,610	0,610
Ny-Zealand	24.oktober 1945	weog	0,221	0,221	0,221
Oman	07.oktober 1971	as(ar)	0,050	0,051	0,051
Pakistan	30.september 1947	as	0,060	0,059	0,059
Palau	15.desember 1994	as	0,001	0,001	0,001
Panama	13.november 1945	la	0,016	0,013	0,013
Papua Ny-Guinea	10.oktober 1975	as	0,007	0,007	0,007
Paraguay	24.oktober 1945	la	0,014	0,014	0,014
Peru	31.oktober 1945	la	0,085	0,095	0,099
Polen	24.oktober 1945	øst	0,251	0,207	0,196
Portugal	14.desember 1945	weog	0,368	0,417	0,431
Qatar	21.september 1971	as(ar)	0,033	0,033	0,033
Republikken Korea					
(Sør-Korea)	17.september 1991	as	0,955	0,994	1,006
Romania	14.desember 1955	øst	0,102	0,067	0,056
Russland	24.oktober 1945	øst	2,873	1,487	1,077
Rwanda	18.september 1962	afr	0,002	0,001	0,001
Salomonøyene	19.september 1978	as	0,001	0,001	0,001
Samoa	15.desember 1976	as	0,001	0,001	0,001
San Marino	02.mars 1992	weog	0,002	0,002	0,002
Sao Tomé og Príncipe	16.september 1975	afr	0,001	0,001	0,001
Saudi-Arabia	24.oktober 1945	as(ar)	0,594	0,569	0,562
Senegal	28.september 1960	afr	0,006	0,006	0,006

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			1998	1999	2000
Seychellene	21.september 1976	afr	0,002	0,002	0,002
Sierra Leone	27.september 1961	afr	0,001	0,001	0,001
Singapore	21.september 1965	as	0,167	0,176	0,179
Slovakia	19.januar 1993	øst	0,053	0,039	0,035
Slovenia	22.mai 1992	øst	0,060	0,061	0,061
Somalia	20.september 1960	afr	0,001	0,001	0,001
Spania	14.desember 1955	weog	2,571	2,589	2,591
Sri Lanka	14.desember 1955	as	0,013	0,012	0,012
St. Kitts og Nevis	23.september 1983	la	0,001	0,001	0,001
St. Lucia	12.september 1979	la	0,001	0,001	0,001
St. Vincent og Grenadinene	16.september 1980	la	0,001	0,001	0,001
Storbritannia	24.oktober 1945	weog	5,076	5,090	5,092
Sudan	12.november 1956	afr(ar)	0,009	0,007	0,007
Surinam	04.desember 1975	la	0,004	0,004	0,004
Sverige	19.november 1946	weog	1,099	1,084	1,079
Swaziland	24.september 1968	afr	0,002	0,002	0,002
Syria	24.oktober 1945	as(ar)	0,062	0,064	0,064
Sør-Afrika	07.november 1945	afr	0,365	0,366	0,366
Tadsjikistan	02.mars 1992	as	0,008	0,005	0,004
Tanzania	14.desember 1961	afr	0,004	0,003	0,003
Tchad	20.september 1960	afr	0,001	0,001	0,001
Thailand	16.desember 1946	as	0,158	0,167	0,170
Togo	20.september 1960	afr	0,002	0,001	0,001
Tonga	14.september 1999	as			0,001
Trinidad og Tobago	18.september 1962	la	0,018	0,017	0,016
Tunisia	12.november 1956	afr(ar)	0,028	0,028	0,028
Turkmenistan	02.mars 1992	as	0,015	0,008	0,006
Tyrkia	24.oktober 1945	weog	0,440	0,440	0,440
Tyskland	18.september 1973	weog	9,630	9,808	9,857
Uganda	25.oktober 1962	afr	0,004	0,004	0,004
Ukraina	24.oktober 1945	øst	0,678	0,302	0,190
Ungarn	14.desember 1955	østt	0,119	0,120	0,120
Uruguay	18.desember 1945	la	0,049	0,048	0,048

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			1998	1999	2000
USA	24.oktober 1945	weog	25,000	25,000	25,000
Usbekistan	02.mars 1992	as	0,077	0,037	0,025
Vanuatu	15.september 1981	as	0,001	0,001	0,001
Venezuela	15.november 1945	la	0,235	0,176	0,160
Vietnam	20.september 1977	as	0,010	0,007	0,007
Zambia	01.desember 1964	afr	0,003	0,002	0,002
Zimbabwe	25.august 1980	afr	0,009	0,009	0,009
Østerrike	14.desember 1955	weog	0,935	0,941	0,942

VEDLEGG 3

Programbudsjettet 2000-2001

FNs programbudsjett for toårsperioden 2000–2001 vedtatt på den 54. generalforsamlingen.

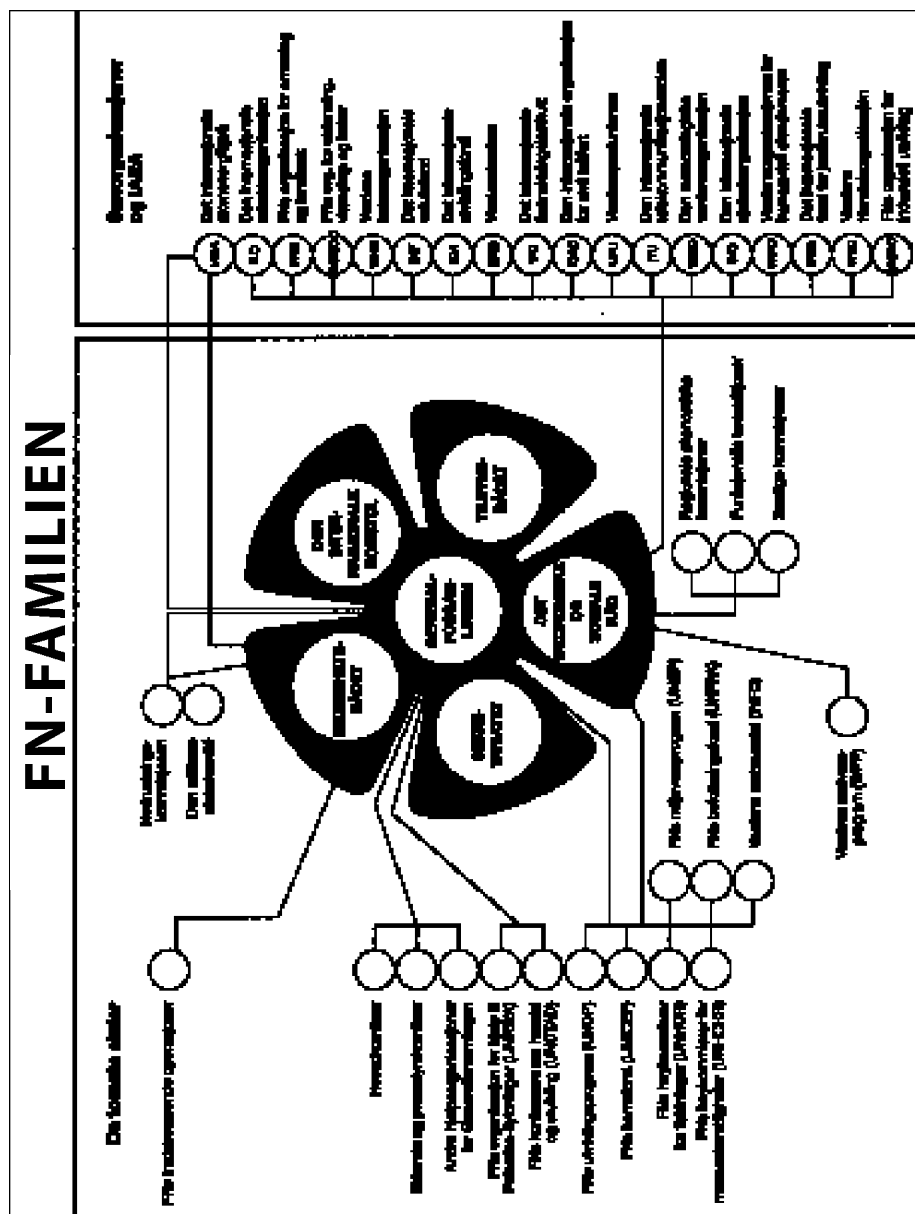
Tabell 4.1: A. Utgifter

Budsjett- seksjon	Kapittel	Tekst	USD
I	1	Generell politisk virksomhet, ledelse og koordinering	473 645 300
II	2-4	Politiske saker, fredsbevarende operasjoner	231 568 300
III	5-6	Internasjonal lov og rett	55 386 800
IV	7-15	Internasjonalt samarbeid for utvikling	268 767 900
V	16-21	Regionalt utviklingsamarbeid	347 230 400
VI	22-25	Menneskerettigheter og humanitære saker	123 613 100
VII	26	Informasjon	143 605 500
VIII	27	Administrasjon og fellestjenester	441 857 400
IX	28	Internt tilsyn	19 220 600
X	29-30	Særlige administrative utgifter	60 845 500
XI	31	Investeringsutgifter	42 617 400
XII	32	Utbetalinger fra skatteutjevningfondet	314 248 000
XIII	33	Utviklingskontoen	13 065 000
		SUM	2 535 689 200

Tabell 4.2: B. Inntekter

Kapittel	Tekst	USD
1	Inntekter til skatteutjevningfondet	318 911 500
2	Generelle inntekter	37 178 000
3	Publikumstjenester	5 209 400
	Til sammen	361 298 900
	Pliktige bidrag fra medlemslandene for toårs- perioden vedtatt av Generalforsamlingen	2 174 390 300
	SUM	2 535 689 200

VEDLEGG 5

Forkortelser

AALCC	The Asian-African Legal Consultative Committee Den asiatiske-afrikanske juridiske rådgivende komité		asiatiske stater (Brunei, Filipinene, Singapore, Indonesia, Malaysia, Thailand, Burma, Vietnam, Laos)
ABM-avtalen	Anti-Ballistic Missile Treaty Avtale mellom tidl. Sovjetunionen og USA fra 1972 om begrensninger i antirakettsforsvaret	Bretton Woods-institusjonene	Verdensbanken og Det internasjonale valutafondet (IMF)
ACABQ	Advisory Committee on Administrative and Budgetary Questions Den rådgivende komité for administrative og budsjettmessige spørsmål	CARICOM	Caribbean Community and Common Market Det karibiske fellesskap og fellesmarked
ACC	Administrative Committee on Coordination Den administrative samordningskomiteen	CAS	Committee of Assurances of Supply IAEAs komité for leveringstrygghet
AfDB	African Development Bank Den afrikanske utviklingsbanken	CAT	Committee against Torture FNs komité mot tortur
ANC	African National Congress Den afrikanske nasjonalkongress (svart, sør-afrikansk frigjøringsbevegelse)	CCPC	Committee on Crime Prevention and Control Komitéen for kriminalitetsforebygging og kontroll
AsBD	Asian Development Bank Den asiatiske utviklingsbanken	CD	Conference of Disarmament Nedrustningskonferansen i Genève
ASEAN	Association of South East Asian Nations Sammenslutningen av sørøst-	CDE	Se KNE
		CDP	Committee and Development Planning Komitéen for utviklingsplanlegging

CEDAW	Committee on the Elimination of Discrimination against Women Komiteen for avskaffelse av diskriminering av kvinner	CND	Commission on Narcotic Drugs FNs narkotikakommisjon
		CPC	Committee for Programming and Coordination Komiteen for programplanlegging og koordinering
CERD	Committee on the Elimination of Racial Discrimination Komiteen for avskaffelse av rasediskriminering	CSBM	Confidence and Security Building Measures Tillits- og sikkerhetsskapende tiltak
CESI	Centre for Economic and Social Information Senteret for økonomisk og sosial informasjon	CSD	Commission on Social Development Sosialkommisjonen
CFE	Conventional Forces in Europe Konvensjonelle styrker i Europa	CSD	Commission of Sustainable Development Kommisjonen for bærekraftig utvikling
CFS	Committee on World Food Security Komiteen for matvaresikkerhet	CSW	Commission on the Status of Women FNs kvinnekommisjon
CGIAR	Consultative Group on International Agricultural Research Konsultasjonsgruppen for internasjonal landbruksforskning	CTBT	Comprehensive Test Ban Treaty Fullstendig kjernefysisk prøvestansavtale
CHR	Commission on Human Rights Menneskerettighetskommisjonen	CTC	Centre on Transnational Corporations FNs senter for flernasjonale selskap (under UNCTAD)
CIEM	Committee on International Investment and Multinational Enterprises Komiteen for internasjonale investeringer og multilaterale selskaper	CWC	Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on their destruction Konvensjonen om forbud mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen samt om ødeleggelse av disse
CMI	Comité Maritime International Den internasjonale marine komité		

DAM	Department of Administration and Management FN-sekretariatets avdeling for administrative spørsmål	ECE	Economic Commission for Europe FNs økonomiske kommisjon for Europa
DESA	Department of Economic and Social Affairs FN-sekretariatets avdeling for økonomiske og sosiale spørsmål	ELAC	Economic Commission for Latin-America and the Caribbean FNs økonomiske kommisjon for Latin-Amerika og Karibia
DHA	Department of Humanitarian Affairs FNs avdeling for humanitær virksomhet	ECOMOG	ECOWAS' Peace Monitoring Group ECOWAS' regionale fredsbevarende styrke
DPA	Department of Political Affairs FN-sekretariatets avdeling for politiske spørsmål	ECOSOC	Economic and Social Council FNs økonomiske og sosiale råd
DPCSD	Department of Policy Coordination and Sustainable Development FN-sekretariatets avdeling for policy-koordinering og bærekraftig utvikling	ECOWAS	Economic Community of West African States Økonomisk sammenslutning for land i Vest-Afrika
		ECWA	Economic Commission for Western Asia FNs økonomiske kommisjon for Vest-Asia
DPI	Department of Public Information FN-sekretariatets informasjonsavdeling	ENMOD	Convention on the Prohibition of Military and any other Hostile use of Environmental Modification Techniques FNs konvensjon om forbud mot bruk av miljøpåvirkning til militære formål (Miljøkrigskonvensjonen)
DPKO	Department of Peacekeeping Operations FN-sekretariatets avdeling for fredsbevarende operasjoner	ERC	Emergency Relief Coordinator FNs nødhjelps koordinatør
DSG	Deputy Secretary General FNs varageneralsekretær		
ECA	Economic Commission for Africa FNs økonomiske kommisjon for Afrika	ESCAP	Economic and Social Commission for Asia and the Pacific FNs økonomiske og sosiale kommisjon for Asia og Stillehavsområdet

EØS	Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet	ICAO	Internation Civil Aviation Organization Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart
FAO	Food and Agriculture Organization FNs organisasjon for ernæring og landbruk	ICARA	International Conference on Assistance to Refugees in Africa Internasjonal konferanse om bistand til flyktninger i Afrika
GCC	Gulf Cooperation Council Golf-statenes samarbeidsråd (Saudi-Arabia, Kuwait, De forente arabiske emirater, Qatar, Oman, Bahrain)	ICJ	International Court of Justice FNs internasjonale domstol
G-77	Group of 77 Utviklingslandenes koordineringsgruppe for behandling av utviklingsspørsmål under Generalforsamlingen	ICO	Islamic Conference Organization Organisasjonen for Den islamske konferansen
HABITAT	United Nations Centre for Human Settlements Bosettingskommisjonens (UNCHS) sekretariat	ICRC	International Committee of the Red Cross Den internasjonale Røde Kors-komiteen
HIPC	Highly Indebted Poor Countries Fattige land med høy gjeldsbyrde	ICSAB	International Civil Advisory Board Den rådgivende komiteen for Den internasjonale tjenestemannskommisjonen
IAEA	International Atomic Energy Agency Det internasjonale atomenergi-byrået	ICSC	International Civil Service Commission Den internasjonale tjenestemannskommisjonen
IATA	International Air Transport Association Den internasjonale organisasjon for lufttransport	ICSU	International Council of Scientific Unions Vitenskapsunionens internasjonale råd
IBRD	International Bank of Reconstruction and Development Den internasjonale gjenoppbyggings- og utviklingsbanken (Verdensbanken)	ICTY	International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia FNs internasjonale domstol for krigsforbrytelser i det tidligere Jugoslavia

IDA	International Development Association Det internasjonale utviklingsfondet (under Verdensbanken)	IMO	International Maritime Organization Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (før 1982: IMCO)
IDB	Industrial Development Board FNs industristyre (UNIDO's styre)	INCB	International Narcotics Control Board Det internasjonale narkotikakontrollrådet
IEA	International Energy Agency Det internasjonale energibyrået		
IFAD	International Fund for Agricultural Development Det internasjonale fond for jordbruksutvikling	INF	Intermediate-range Nuclear Forces Kjernefysiske mellomdistansevåpen
IFC	International Finance Corporation Det internasjonale finansieringsinstituttet	INMARSAT	International Maritime Satellite Organization Den internasjonale organisasjon for maritime telekommunikasjoner via satellitt
IFOR	Implementation Force Multilateral implementeringsstyrke i Bosnia-Herzegovina ledet av NATO	INSTRAW	International Research and Training Institute for the Advancement of Women Det internasjonale forsknings- og utdanningsinstitutt for kvinner
IGAD	Intergovernmental Authority on Development Organisasjon for utvikling av Afrikas horn	INTELSAT	International Telecommunication Satellite Organization Den internasjonale telekommunikasjonssatellitt-organisasjon
ILC	International Law Commission Folkerettskommisjonen		
ILO	International Labour Organization Den internasjonale arbeidsorganisasjonen	IOC	Intergovernmental Oceanographic Commission Den mellomstatlige oseanografiske kommisjon
IMF	International Monetary Fund Det internasjonale valutafondet	IPDC	International Programme for the Development of Communication Det internasjonale programmet for kommunikasjonsutvikling

IPTF	International Police Task Force FNs internasjonale politistyrke	MINURSO	Mission des Nations Unies pour le Référendum au Sahara Occidental FNs operasjon for overvåking av folkevalg i Vest-Sahara
ITC	International Trade Centre Det internasjonale handels- senteret	MINUSAL	Mission de las Naciones Unidas en El-Salvador FNs operasjon i El-Salvador
ITU	International Telecommunication Union Den internasjonale teleunionen	MIPONUH	United Nations Civilian Police Mission in Haiti FNs sivile politioperasjon på Haiti
JIU	Joint Inspection Union FNs inspektørgruppe	MISAB	Inter-African Mission to Monitor the Bangui Agreements Inter-afrikansk fredsbevarende styrke i Den sentral-afrikanske republikken
KNE	Conference on Confidence and Security Building Measures and Disarmament in Europe (CDE) Konferanse om tillits- og sikker- hetsskapende tiltak og nedrust- ning i Europa	MONUA	United Nations Observer Mission in Angola FNs observatørstyrke i Angola
MICIVIH	International Civilian Mission in Haiti Det internasjonale sivile korps på Haiti	MPLA	Movimento Popular de Libertacao de Angola President Dos Santos parti i Angola
MINUGUA	United Nations Mission for the Verification of Human Rights and of Compliance with the Commit- ment of the Comprehensive Agreement on Human Rights in Guatemala FNs verifikasjonskorps for menneskerettigheter og over- holdelse av forpliktelsene under menneskerettighetsavtalen i Guatemala	MUL	Least Developed Countries (LDC) Minst utviklede land
MINURCA	Mission des Nations Unies en Republique Centrafricaine FNs operasjon i Den sentral- afrikanske republikken	NAM	Non Aligned Movement Den alliansefrie bevegelse
		NATO	North Atlantic Treaty Organization Den nordatlantiske traktat- organisasjonen
		NGO	Non Governmental Organization Ikke-statlig organisasjon

NPT	Non-Proliferation Treaty Ikke-spredningsavtalen	POLISARIO	Frente Polisare Popular para la Liberacion de Saguia el-hamira y de Rui de Oro Frigjøringsbevegelse i Vest- Sahara
OAS	Organization of American States Organisasjonen av amerikanske stater		
OAU	Organization of African Unity Organisasjonen for afrikansk enhet	PUNE	United Nations Conference for the Promotion of International Cooperation in the Peaceful Uses of Nuclear Energy FNs konferanse om fredelig ut- nyttelse av kjernekraft
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs Kontoret for samordning av humanitære aktiviteter	PLO	Palestine Liberation Organization Den palestinske frigjørings- organisasjonen
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling	SADC	Southern African Development Council Den regionale samarbeidsorgani- sasjonen i det sørlige Afrika (Tanzania, Zimbabwe, Mosambik, Swasiland, Lesotho, Botswana, Angola, Malawi, Namibia)
OECS	Organization of East Caribbean States Organisasjonen for øst-karibiske stater		
OIOS	Office of International Oversight Services FNs kontor for internt tilsyn	SALT (I & II)	Strategic Arms Limitation Treaty Avtaler mellom USA og tidl. Sovjetunionen om begrensninger av strategiske våpen
OPANAL	Organisacion para la proscric- cion des Armas Nucleares en America Latina Organisasjonen for forbud mot atomvåpen i Latin-Amerika	SFOR	Stabilitation Force Multilateral stabiliseringsstyrke i Bosnia-Herzegovina ledet av NATO
OPEC	Organization of Petroleum Exporting Countries Organisasjonen for olje- eksporterende land	SG	Secretary General FNs generalsekretær
OSSE	Organization for Security and Co-operation in Europe Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa	SHIRBRIG	United Nations Standing Forces High Readiness Brigade
		SIS	Special Industrial Service Det spesielle industrifondet

SSOD (I, II & III)	Special Session on Disarmament Generalforsamlingens spesial- sesjon om nedrustning	UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law FNs kommisjon for internasjonal handelsrett
START	Strategic Arms Reduction Talks Forhandlinger mellom USA og tidl. Sovjetunionen om reduksjoner av strategiske våpen	UNCOPUOS	United Nations Committee on the Peaceful Uses of Outer Space FNs komité for fredelig utnyttelse av det ytre verdensrommet
TCDC	Technical Co-operation among Developing Countries Teknisk samarbeid mellom u-land	UNCTC	United Nations Committee for Transnational Cooperations FNs komité for flernasjonale selskap
TDB	Trade and Development Board Handels- og utviklingsstyret (UNCTADs styre)	UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development FNs konferanse for handel og utvikling
UN	United Nations De Forente Nasjoner		
UNAMIR	United Nations Assistance Mission for Rwanda FNs Rwanda-styrke	UNCURK	United Nations Commission for the Unification and Rehabilitation of Korea FNs kommisjon for samling og gjenoppbygging av Korea
UNAVEM	United Nations Angola verification Mission FNs verifikasjonsguppe i Angola	UNDAF	FNs rammeverk for bistand
UNCDF	United Nations Capital Development Board FNs kapitalutviklingsland	UNDC	United Nations Disarmament Commission FNs nedrustningskommisjon
UNCED	United Nations Conference on Environment and Development FNs konferanse om miljø og utvikling (RIO-konferansen)	UNDG	United Nations Development Group FNs utviklingsgruppe
UNCHS	United Nations Centre for Human Settlements FNs bosettingssenter (HABITAT)	UNDOF	United Nations Disengagement Observers Force FNs observasjonsstyrke i Midt- østen
		UNDP	United Nations Development Programme FNs utviklingsprogram

UNEP	United Nations Environmental Programme FNs miljøprogram	UNICEF	United Nations International Childrens Emergency Fund FNs barnefond
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization FNs organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur	UNIDF	United Nations Industrial Development Fund FNs fond for industriell utvikling
UNETPSA	United Nations Educational Training Programme for Southern Africa FNs utdannings- og opplæringsprogram for det sørlige Afrika	UNIDIR	United Nations Institute for Disarmament Research FNs institutt for nedrustningsstudier
UNDCP	United Nations Drug Control Programme FNs program for narkotikakontroll	UNIDO	United Nations Industrial Development Organization FNs organisasjon for industriell utvikling
UNFICYP	United Nations Force in Cyprus FN-styrken på Kypros	UNIFEM	United Nations Development Fund for Women FNs utviklingsfond for kvinner
UNFPA	United Nations Population Fund FNs befolkningsfond	UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon FNs fredsbevarende styrke i Libanon
UNGASS 19	United Nations General Assembly Nineteenth Special Session FNs generalforsamlings 19.spesialsesjon for oppfølging av Rio-konferansen	UNIIMOG	United Nations Iran-Iraq Military Observer Group FNs militære observasjonsgruppe i Iran og Irak
UNHCHR	United Nations High Commissioner for Human Rights FNs høykommissær for menneskerettigheter	UNIKOM	United Nations Iraq-Kuwait Observer Mission FNs observatørkorps på grensen Irak-Kuwait
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees FNs høykommissær for flyktninger	UNISPACE (I & II)	United Nations conference on the Exploration and Peaceful Uses of Outer Space FNs konferanse om utforskning og fredelig utnyttelse av verdensrommet

UNITA	Uniao Nacional para a Independencia Total de Angola Opprørsgruppe i Angola	UNSMIA	United Nations Special Mission to Afghanistan FNs spesialkorps til Afghanistan
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research FNs institutt for opplæring og forskning	UNTAES	United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium FNs overvåkings- administrasjon for Øst-Slavonia, Baranja og Vest-Sirmium
UN-NADAF	United Nations New Agenda for the Development of Africa in the 1990s FNs nye program for utvikling i Afrika i 1990-årene	UNTSO	United Nations Truce Supervision Organization FNs observatørkorps i Midt-østen
UNMIBH	United Nations Mission in Bosnia-Herzegovina FNs styrke i Bosnia-Hertzegovina	URNG	Unicad Revolucionaria Nacional Guatemalteca
UNPREDEP	United Nations Preventive Deployment Force FNs forebyggende styrke (i den tidl. jugoslaviske republikk Makedonia)	WEOG	West European and Other States Group Gruppen av vest-europeiske og andre stater
UNPROFOR	United Nations Protection Force FNs fredsbevarende operasjon i det tidl. Jugoslavia	WFC	World Food Council Verdens matvareråd
UNRISD	United Nations Research Institute for Social Development FNs forskningsinstitutt for sosial utvikling	WFP	World Food Programme Verdens matvareprogram
UNRWA	United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East FNs organisasjon for hjelp til Palestina-flyktninger i Midt-østen	WHO	World Health Organization Verdens helseorganisasjon
UNSCOM	United Nations Special Commission FNs spesialkommisjon (for overvåking av avskaffingen av irakiske masseødelegelsesvåpen)	WIPO	World Intellectual Property Organization Verdensorganisasjonen for immateriell eiendomsrett
		WTO	World Trade Organization Verdens handelsorganisasjon